2015 gruodžio 21
Nr. 12 / 426
ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

Popiežius

Popiežius Pranciškus
ĮVEIKTI ABEJINGUMĄ IR LAIMĖTI TAIKĄ
Žinia Pasaulinės taikos dienos (2016 m. sausio 1 d.) proga 2

„MIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI – IŠŠŪKIS. ATSAKAS – GAILESTINGUMO EVANGELIJA."
Žinia 2016 m. Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga 7

PATIKĖTI SAVE GAILESTINGAJAM JĖZUI KAIP MARIJA: „DARYKITE, KĄ TIK JIS JUMS LIEPS" (*Jn* 2, 5)
Žinia 24-osios Pasaulinės ligonių dienos (2016 m.) proga 9

PAMOKSLAS PER ŠV. MIŠIAS ATIDARANT ŠVENTĄSIAS DURIS 11

Popiežiaus katechezės

EVANGELIZACIJA 12
ŠEIMA IR BENDRUOMENĖ 13
PALAIMINIMAS TAUTOMS 14

Šventasis Sostas

Popiežius Pranciškus
MITIS IUDEX DOMINUS IESUS. Apaštališkasis laiškas *motu proprio* forma apie santuokos paskelbimo niekine kanoninį procesą Kanonų teisės kodekse 15

SANTUOKOS SKELBIMO NIEKINE BYLŲ PROCEDŪRINĖS TAISYKLĖS 19

Lietuvos Vyskupų Konferencija

KATALIKŲ, STAČIATIKIŲ IR EVANGELIKŲ LIUTERONŲ BAŽNYČIŲ LIETUVOJE KREIPIMASIS DĖL DIRBTINIO APVAISINIMO REGLAMENTAVIMO 21

Homilijos

„NEIŠMINTINGI" IŠMINČIAI / Kristaus Apsireiškimas (Trys Karaliai) 22
PANERTI Į DIEVO MALONĘ / Kristaus Krikštas (C) 23
„DARYKITE, KĄ TIK JIS JUMS LIEPS" / 2 eilinis sekmadienis (C) 24
DIEVO ŽODŽIO KLAUSYTOJAI / 3 eilinis sekmadienis (C) 25
DVASINĖS KAITOS BAIMĖ / 4 eilinis sekmadienis (C) 26

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis 28
Atvertos jubiliejinės Gailestingumo metų durys 30
Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas 34
Kauno arkivyskupijos kunigų konferencija 36
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas 38

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius Pranciškus Afrikoje 39

2015 m. „Bažnyčios žinių" turinys

Papilio g. 5
44275 Kaunas, Lietuva
Telefonai: (37) 32 38 53, 32 27 58
El. paštas lkbic@lcn.lt
www.baznycioszinios.lt

Popiežius Pranciškus

Įveikti abejingumą ir laimėti taiką

Žinia Pasaulinės taikos dienos (2016 m. sausio 1 d.) proga

1. *Dievas nėra abejingas! Dievui rūpi žmonija, Dievas jos neapleidžia!* Naujųjų metų pradžioje norėčiau ne tik pasidalyti šiuo savo giliu įsitikinimu, bet ir, kupinas vilties, kiekvienam vyrui ir kiekvienai moteriai, kiekvienai šeimai, tautai ir šaliai, taip pat valstybių galvoms, vyriausybėms ir religiniams vadovams palinkėti gausios palaimos ir taikos. Nepraraskime vilties, kad 2016 m. visi tvirtai ir sklidini pasitikėjimo įvairiais lygmenimis įsipareigos įgyvendinti teisingumą ir darbuotis dėl taikos. Taip, taika yra ir Dievo dovana, ir žmogaus darbo vaisius. Taika yra Dievo dovana, tačiau patikėta visiems vyrams bei moterims: jie pašaukti ją įgyvendinti.

Sergėti vilties pagrindą

2. Karas ir teroristiniai veiksmai, lydimi tragiškų padarinių, pagrobimų, etninių bei religinių persekiojimų ir piktnaudžiavimo valdžia, taip ženklino praėjusius metus nuo jų pradžios iki pabaigos ir taip išplito daugelyje pasaulio regionų, kad įgijo bruožų to, ką galima pavadinti „pakrikusiu trečiuoju pasauliniu karu“. Tačiau kelerių praėjusių ir ką tik pasibaigusių metų įvykiai skatina mane, žvelgiant į naujuosius metus, vėl paraginti neprarasti vilties dėl žmogaus gebėjimo, padedant Dievo malonei, įveikti blogį ir nepasiduoti nevilčiai bei abejingumui. Įvykiai, kuriuos turiu galvoje, liudija žmonijos gebėjimą, iškilus krizėms, veikti solidariai nugalint individualistinius interesus, apatiją ir abejingumą.

Iš jų norėčiau paminėti pastangas suburti pasaulio vadovus susitikimo COP21 kontekste ieškoti naujų būdų, kaip reaguoti į klimato pokyčius ir apsaugoti Žemės, mūsų bendrųjų namų, gerovę. Šitai mūsų dėmesį kreipia į du ankstesnius pasaulinio lygio įvykius – į viršūnių susitikimą Adis Abeboje dėl pasaulio darnios plėtros finansavimo ir į Jungtinių Tautų 2030 m. programos priėmimą, šia programa siekiama iki tų metų visiems, pirmiausia neturtingiesiems planetos gyventojams, laiduoti oresnį gyvenimą.

2015-ieji Bažnyčiai buvo ypatingi metai ir dėl to, kad paminėtos dviejų Vatikano II Susirinkimo dokumentų, kuriuose iškalbingai išreikštas Bažnyčios solidarumas su pasauliu, penkiasdešimtosios metinės. Popiežius Jonas XXIII Susirinkimo pradžioje troško atlapoti Bažnyčios langus, kad jos ir pasaulio bendravimas taptų atviresnis. Dviejuose dokumentuose – *Nostra aetate* ir *Gaudium et spes* – ryški dialogo, solidarumo ir lydėjimo paženklinto naujo santykio, kuriam Bažnyčia norėjo duoti pradžią žmonijoje, apraiška. Deklaracijoje *Nostra aetate* Bažnyčia raginama atsiverti dialogui su nekrikščioniškomis religijomis. Pastoracine konstitucija *Gaudium et spes* Bažnyčia, kadangi „džiaugsmas ir viltis, liūdesys ir sielvartas, patiriami dabarties meto žmonių, ypač neturtingųjų ir visų prispaustųjų, yra ir Kristaus mokinių džiaugsmas ir viltis, liūdesys ir sielvartas“ (1), norėdama parodyti solidarumą, pagarbą ir meilę (2), troško pradėti dialogą su žmonių šeima dėl pasaulio problemų.

Turėdamas priešais akis tokią pat perspektyvą, Gailestingumo jubiliejumi norėčiau pakviesti Bažnyčią melstis ir darbuotis, kad kiekvienas krikščionis išsiugdytų nuolankią ir atjaučiančią širdį, gebančią skelbti bei liudyti gailestingumą, „atleisti ir save dovanoti“, „atverti širdį visiems, kurie gyvena įvairiausiuose egzistenciniuose paribiuose, neretai dramatiškai sukuriamuose paties šiuolaikinio pasaulio“, nupuolant „į žeminantį abejingumą, į dvasią nujautrinantį ir ką nors nauja atrasti trukdantį rutiniškumą, į griaunantį cinizmą“ (3).

Daug kas teikia pagrindą tikėti žmonijos gebėjimu išvien solidariai veikti pripažįstant tarpusavio ryšį bei priklausomybę, rūpinantis silpniausiais nariais bei sergėjant bendrąjį gėrį. Tokia bendros solidarios atsakomybės nuostata yra pamatinio pašaukimo į brolystę ir bendrą gyvenimą pagrindas. Kilnumas ir tarpasmeniniai santykiai neatsiejami nuo žmogaus, kokio panoro Dievas pagal savo paveikslą ir panašumą. Kaip neatimamu kilnumu apdovanotos būtybės, egzistuojame palaikydami santykį su mūsų broliais bei seserimis, už kuriuos atsakome ir su kuriais solidariai veikiame. Be tokio santykio būtume mažiau žmogiški. Kaip tik todėl abejingumas žmonių šeimai yra grėsmė. Įžengiant į naujuosius metus, norėčiau visus pakviesti tai pripažinti, įveikti abejingumą ir laimėti taiką.

Kai kurios abejingumo formos

3. Tiesa, abejingumas nėra kažkas nauja. Ši nuostata, užsklendžianti širdį nuo kitų, užmerkianti akis, kad jos neregėtų, kas dedasi aplinkui, ar nugręžianti nuo kitų žmonių problemų, yra gana paplitusi ir aptinkama kiekvienoje istorijos epochoje. Tačiau mūsų dienomis ji aiškiai pranoko individualią aplinką ir įgijo pasaulinį matmenį pagimdydama „abejingumo globalizacijos“ reiškinį.

Pirmutinė abejingumo žmonių visuomenėje forma yra abejingumas Dievui. Iš to abejingumo kyla abejingumas

artimui ir kūrinijai. Tai vienas iš rimtų klaidingo humanizmo ir praktinio materializmo, lydimų reliatyvistinės ir nihilistinės mąstysenos, padarinių. Žmogus manosi esąs savo paties, savo gyvenimo ir visuomenės kūrėjas, jaučiasi nepriklausomas ir kėsinasi ne tik pakeisti Dievą, bet ir apskritai be jo išsiversti. Todėl galvoja, jog jis nieko niekam nėra skolingas, išskyrus sau pačiam, ir paiso tik teisių (4). Kritikuodamas tokią klaidingą asmens savivoką, Benediktas XVI priminė, kad žmogus neįstengia pats sau suteikti galutinės prasmės (5), o anksčiau nei jis Paulius VI pareiškė, jog „autentiškas yra tik tas humanizmas, kuris atsiveria Absoliutui pripažindamas pašaukimą, dovanojantį tikrąjį žmogaus gyvenimo supratimą“ (6).

Abejingumas artimui gali būti įvairiopas. Kai kurie žmonės yra informuoti, klauso radijo, skaito laikraščius ar žiūri televizijos programas, bet tarsi iš įpročio, be jokio susidomėjimo: tokie žmonės miglotai suvokia žmoniją kamuojančias dramas, tačiau nesijaučia į jas įtraukti, neišgyvena atjautos. Taip elgiasi tie, kurie žino, tačiau žvilgsnį, mintis ir veiklą nukreipia į save. Deja, tenka konstatuoti, jog gausesnė informacija mūsų laikais savaime nereiškia didesnio dėmesio problemoms, jei to nelydi sąžinės atvirumas ir solidarumo jausmas (7). Maža to, šitai gali lemti tam tikrą prisisotinimą, kuris atbukina jautrumą ir sumenkina problemų svarbą. „Kai kurie, pasitelkdami nederamus apibendrinimus, pačius vargšus ir neturtingas šalis kaltina dėl jų bėdų ir kaip sprendimą siūlo juos nuraminsiantį, prijaukintomis ir neagresyviomis būtybėmis paversiantį „auklėjimą“. Visa tai tik dar labiau erzina, kai išstumtieji regi augant socialinį vėžį – daugelio šalių vyriausybėse, versle ir institucijose, nepaisant valdančiųjų politinės ideologijos, giliai įsišaknijusią korupciją“ (8).

Kitais atvejais abejingumas reiškiasi kaip dėmesio supančiai tikrovei, ypač tolesnei, stygius. Kai kurie žmonės nenori ieškoti, sužinoti ir mėgaujasi savo gerove bei patogumu likdami kurti kenčiančios žmonijos skausmo kupiniems šauksmams. Kone nepastebimai praradome gebėjimą atjausti kitus dėl jų išgyvenamų dramų, nesistengiame rūpintis kitais, tarsi tai būtų kieno nors kito, o ne mūsų atsakomybė (9). Todėl ir nutinka, kad „mes, kai mums gerai klojasi ir jaučiamės patogiai, dažnai kitus užmirštame (ko Dievas niekada nedaro), nesidomime jų problemomis, kančiomis ir patiriamomis neteisybėmis... Tada mūsų širdis tampa abejinga: kai man palyginti gerai sekasi ir aš gerai jaučiuosi, užmirštu tuos, kuriems nesiseka“ (10).

Gyvendami bendruose namuose, negalime savęs neklausti, ar jie sveiki, – kaip tik tai ir mėginau padaryti savo enciklikoje *Laudato Si'*. Vandens ir oro teršimas, beatodairiškas miškų kirtimas, aplinkos griovimas dažnai yra žmonių abejingumo vienas kitam vaisius, nes visa yra susiję (11), jau nekalbant apie tuos, kurie leidžia sau daryti kitur tai, ko negali daryti savo pačių namuose (12).

Šiais ir kitais atvejais abejingumas pirmiausia skatina užsisklęsti, neįsitraukti ir galiausiai prisideda prie taikos su Dievu, artimu ir kūrinija stygiaus.

Globalizuoto abejingumo grėsmė taikai

4. Abejingumas Dievui peržengia individualaus asmens privačios dvasinės srities ribas ir daro poveikį viešajai bei socialinei sričiai. Pasak Benedikto XVI, „Dievo šlovinimas ir žmonių taika žemėje tarp savęs susiję“ (13). Iš tiesų, „transcendencijai neatsivėręs žmogus nesunkiai tampa reliatyvizmo auka ir tada jam elgtis teisingai bei siekti taikos sunkiau“ (14). Dievo užmarštis ir neigimas, paskatinę žmogų nepripažinti aukščiau savęs jokio mato ir matu laikyti save patį, pagimdė neapsakomą žiaurumą bei smurtą (15).

Individualiu ir bendruomeniniu lygmeniu abejingumas artimui, atsiradęs iš abejingumo Dievui, įgyja inertiškumo bei nenoro įsitraukti aspektą, įgalinantį ir toliau gyvuoti neteisingumo situacijoms bei dideliam socialiniam disbalansui, o tai savo ruožtu priveda prie konfliktų ar bent jau nepasitenkinimo, kuris anksčiau ar vėliau gali virsti smurtu ir nesaugumu.

Šia prasme abejingumas ir neįsitraukimas yra didelis trūkumas kiekvieno iš mūsų pareigos pagal savo gebėjimą ir vaidmenį visuomenėje prisidėti prie bendrojo gėrio, ypač taikos, kuri yra viena iš vertingiausių žmonijos gėrybių (16).

Instituciniu lygmeniu abejingumas kitam, jo kilnumui, pagrindinėms teisėms ir laisvei, lydimas į pelną bei hedonizmą orientuotos kultūros, skatina ir kartais pateisina taikai grėsmę keliančius veiksmus bei politiką. Tokia abejingumo nuostata gali net kelti norą pateisinti peiktiną ekonominę politiką, gimdančią neteisingumą, susiskaldymą ir smurtą dėl individo ar tautos gerovės. Juk ekonominiais ir politiniais projektais neretai siekiama įgyti ar išlaikyti galią ir turtus net ir paminant kitų žmonių pagrindines teises bei poreikius. Gyventojai, regėdami, kad iš jų atimtos tokios pagrindinės teisės, kaip teisė į maistą, vandenį, sveikatos apsaugą ar darbą, jaučia pagundą jas įgyti jėga (17).

Be to, abejingumas gamtinei aplinkai, prisidedantis prie miškų kirtimo, užterštumo ir gamtinių katastrofų, dėl kurių ištisos bendruomenės priverstos palikti gyvenamąją aplinką, sukelia nestabilumą bei nesaugumą

ir galiausiai – naują skurdą, naujas neteisingumo situacijas, neigiamai atsiliepiančias saugumui ir socialinei taikai. Kiek kariauta ir dar bus kariaujama dėl išteklių stygiaus ar tenkinant nepasotinamą gamtinių išteklių poreikį (18)?

Nuo abejingumo prie gailestingumo: širdies atsivertimas

5. Prieš metus Žinioje Pasaulinės taikos dienos proga „Nebe vergai, bet broliai“ primindamas pirmą biblinį žmogiškosios brolystės – Kaino ir Abelio (plg. *Pr* 4, 1–16) – įvaizdį, norėjau atkreipti dėmesį į tai, kaip šita pirma brolystė buvo išduota. Kainas ir Abelis yra broliai. Gimę iš tų pačių įsčių, abu yra lygūs kilnumu ir sukurti pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Tačiau jų kūriniškoji brolystė sudūžta. „Kainas ne tik negali pakęsti Abelio, bet ir iš pavydo jį nužudo“ (19). Brolžudystė tampa išdavystės forma, o tai, kad Kainas atmeta Abelio brolystę, yra pirmas šeimyninių broliškumo, solidarumo ir abipusės pagarbos santykių nutraukimas.

Tada įsikiša Dievas, kviesdamas žmogų priimti atsakomybę už panašų į save, lygiai kaip ir tada, kai Adomas ir Eva, pirmieji tėvai, sugriovė bendrystę su Kūrėju. „Tuomet Viešpats paklausė Kainą: *Kurgi tavo brolis Abelis? – Nežinau! Argi aš esu savo brolio sargas!?* – jis atsakė. O Viešpats jam tarė: *Ką tu padarei? Tavo brolio kraujas šaukiasi manęs iš žemės!*“ (*Pr* 4, 9–10).

Kainas sako nežinąs, kas nutiko jo broliui, sako, kad jis nėra jo sargas. Nesijaučia atsakingas už jo gyvenimą, jo likimą. Nesijaučia įtrauktas. Jis yra abejingas savo broliui, nors juos ir jungia bendros kilmės saitai. Kaip liūdna! Kokia brolių, šeimos, žmonijos drama! Tai – pirma abejingumo tarp brolių apraiška. Dievas, priešingai, nėra abejingas: jo akimis, Abelio kraujas labai brangus, ir jis reikalauja iš Kaino ataskaitos. Dievas jau pačioje žmonijos pradžioje pasirodo kaip tas, kuriam rūpi žmogaus dalia. Vėliau, Izraelio vaikams tapus vergams Egipte, Dievas vėl įsikiša: „Aš mačiau tavo tautos kančią Egipte, girdėjau jų skundo šauksmus prieš savo engėjus. Iš tikrųjų aš gerai žinau, ką jie kenčia, nužengiau išgelbėti iš egiptiečių rankų ir nuvesti iš to krašto į gerą ir erdvų kraštą, į kraštą, tekantį pienu ir medumi“ (*Iš* 3, 7–8). Svarbu atkreipti dėmesį į žodžius, kuriais nusakomas Dievo įsikišimas: jis mato, girdi, žino, nužengia, išgelbėja. Dievas nėra abejingas. Jis dėmesingas ir veikia.

Lygiai taip pat savo Sūnuje Jėzuje Dievas nužengė tarp žmonių, įsikūnijo ir viskuo, išskyrus nuodėmę, solidarizavosi su žmonija. Jėzus susitapatino su žmonija: jis buvo „pirmgimis iš daugelio brolių“ (*Rom* 8, 29). Nesitenkino žmonių mokymu, bet rūpinosi jais, ypač tada, kai matydavo, kad jie alkani (plg. *Mk* 6, 34–44) ar be darbo (plg. *Mt* 20, 3). Savo žvilgsnį kreipė ne tik į žmones, bet ir į jūros žuvis, dangaus sparnuočius, didelius ir mažus augalus bei medžius, apglėbė visą kūriniją. Jis tikrai mato, tačiau tuo neapsiriboja; jis žmogų palyti, su juo kalba, veikia jo naudai ir daro gera tiems, kuriems to reikia. Ir ne tik, Dievas graudinasi ir verkia (plg. *Jn* 11, 33–44). Jis stengiasi padaryti galą kančiai, liūdesiui, vargui ir mirčiai.

Jėzus mus moko, kad būtume gailestingi kaip Tėvas (plg. *Lk* 6, 36). Palyginime apie gerąjį samarietį (plg. *Lk* 10, 29–37) jis pasmerkia tą, kuris nepagelbėjo kitam, jo pagalbos reikalingam: „pamatė ir praėjo“ (plg. *Lk* 10, 31–32). Sykiu šiuo pavyzdžiu jis kviečia savo klausytojus, pirmiausia savo mokinius, mokytis sustoti prie šio pasaulio kenčiančiųjų ir palengvinti jų kančias, sustoti prie kitų žmonių ir gydyti jų žaizdas turimomis priemonėmis, pradedant nuo savo laiko, kad ir kaip būtume užsiėmę. Abejingumas visada ieško kuo pasiteisinti – ritualinių priesakų paisymu, darbų gausa, priešiškumu, nutolinančiu mus nuo kitų, visokiomis išankstinėmis nuostatomis, trukdančiomis tapti artimu kitiems.

Gailestingumas yra Dievo širdis. Todėl gailestingumas turi būti širdis ir tų, kurie save laiko vienos didelės jo vaikų šeimos nariais, širdis, smarkiai plakanti visur, kur grėsmė iškilusi žmogaus kilnumui – Dievo veido atspindžiui jo kūriniuose. Jėzus mus įspėja: meilė kitiems – ateiviams, ligoniams, kaliniams, benamiams ir net priešams – yra Dievo matas mūsų poelgiams įvertinti. Nuo to priklauso mūsų amžinasis likimas. Tad nestebėtina, kad apaštalas Paulius Romos krikščionis kvietė džiaugtis su besidžiaugiančiais ir verkti su verkiančiais (plg. *Rom* 12, 15) ar siūlė korintiečiams rengti rinkliavas rodant solidarumą su kenčiančiais Bažnyčios nariais (plg. *1 Kor* 16, 2–3). O šventasis Jonas rašė: „Bet jei kas turėtų pasaulio turtų ir, pastebėjęs vargo spaudžiamą brolį, užrakintų jam savo širdį, – kaip jame pasiliks Dievo meilė?“ (*1 Jn* 3, 17; plg. *Jok* 2, 15–16).

Štai kodėl „Bažnyčiai ir jos skelbimo įtikimumui esmingai svarbu, kad pirmiausia ji pati gyventų gailestingumu ir jį liudytų! Ji turėtų perteikti gailestingumą savo kalba bei veiksmais taip, kad jis įsiskverbtų į žmonių širdis ir paskatintų juos pasukti keliu, vedančiu pas Tėvą. Pirmutinė Bažnyčios tiesa yra Kristaus meilė. Bažnyčia tampa šios meilės, vedančios iki atleidimo bei savęs dovanojimo, tarnaite ir perteikėja žmonėms. Tad, kur yra Bažnyčia, visur turi būti regimas Tėvo gailestingumas. Mūsų parapijose, bendruomenėse, organizacijose ir sąjūdžiuose, t. y. visur, kur yra krikščionys, kiekvienas turi atrasti gailestingumo oazes“ (20).

Tad ir mes esame pašaukti meilę, atjautą, gailestingumą ir solidarumą padaryti tikra savo gyvenimo programa, elgsena tarpusavio santykių srityje (21). Tam reikia širdies atsivertimo – kad Dievo malonė mūsų akmeninę širdį paverstų jautria širdimi (plg. *Ez* 36, 26), gebančia tikrai solidariai atsiverti kitiems. Juk tai yra daug daugiau nei „miglotos užuojautos ar paviršutiniško graudulio dėl blogio, kurį patyrė gausybė tolimų ir artimų asmenų, jausmas“ (22). Solidarumas yra „tvirtas ir nuolatinis pasiryžimas įsipareigoti bendrajam gėriui, t. y. visų ir kiekvieno gėriui, nes visi išties esame atsakingi už visus“ (23), nes atjauta kyla iš brolystės.

Taip suvokiamas solidarumas yra moralinė ir socialinė nuostata, geriausiai atitinkanti mūsų dienų rykščių suvokimą, nepaneigiamą vis didesnę, ypač globalizuotame pasaulyje, abipusę priklausomybę tarp individo bei jo bendruomenės tam tikroje vietovėje gyvenimo ir vyrų bei moterų likusiame pasaulyje gyvenimo (24).

Siekiant įveikti abejingumą skatinti solidarumą ir gailestingumą

6. Solidarumas kaip moralinė dorybė ir socialinė nuostata, asmeninio atsivertimo vaisius, reikalauja daugelio subjektų, atsakingų už švietimą bei ugdymą, įsipareigojimo.

Galvoje pirmiausia turiu šeimą, pašauktą pirminei ir esmingai svarbiai auklėjimo užduočiai. Ji yra pirmutinė vieta, kurioje gyvenama ir yra perteikiamos meilės ir brolystės, sugyvenimo ir dalijimosi, dėmesingumo ir rūpinimosi kitu vertybės. Ji taip pat yra tinkamiausia aplinka perteikti tikėjimui, pradedant nuo pirmų paprastų pamaldumo judesių, kurių vaikus išmoko motina (25).

Auklėtojai ir ugdytojai, kuriems mokyklose ar įvairiuose vaikų ir jaunimo centruose tenka reikli užduotis auklėti vaikus ir jaunuolius, pašaukti suvokti, kad jų atsakomybė susijusi su asmens moraliniu, dvasiniu ir socialiniu matmenimis. Laisvės, abipusės pagarbos ir solidarumo vertybes galima skiepyti nuo ankstyviausio amžiaus. Kreipdamasis į švietimo institucijų vadovus, Benediktas XVI pareiškė: „Tegu kiekviena pedagoginio darbo sritis būna atvirumo transcendencijai ir kitiems vieta, dialogo, santalkos ir klausymosi vieta, kur jaunuolis pajustų, kad jo asmeninės galimybės ir vidinės vertybės yra vertinamos, ir mokytųsi branginti brolius. Tegu moko pajusti džiaugsmą, kylantį iš to kasdienio meilės bei atjautos artimui praktikavimo ir veiklaus dalyvavimo žmogiškesnės ir broliškesnės visuomenės statydinimo darbe“ (26).

Auklėjimo ir ugdymo srityje atsakomybė tenka ir kultūros bei visuomenės komunikavimo priemonių darbuotojams, ypač šiandienėje visuomenėje, kurioje daug kam prieinamos informavimo bei komunikavimo priemonės. Jų pirmutinė užduotis yra tarnauti tiesai, o ne daliniams interesams. Juk jos „ne tik informuoja, bet ir formuoja adresatų dvasią ir todėl gali reikšmingai prisidėti prie jaunimo auklėjimo. Svarbu iš akių neišleisti, kad auklėjimo ir komunikavimo ryšys itin artimas: juk auklėjama per komunikavimą, darantį asmens ugdymui teigiamą arba neigiamą poveikį“ (27). Kultūros bei žiniasklaidos darbuotojai taip pat turėtų rūpintis, kad informacija būtų visada gaunama ir skleidžiama teisiškai bei morališkai leistinais būdais.

Taika – solidarumo, gailestingumo ir atjautos kultūros vaisius

7. Suvokdami abejingumo globalizacijos grėsmę negalime nepripažinti, kad nusakytame scenarijuje išsitenka ir gausios iniciatyvos bei pozityvūs veiksmai, liudijantys žmogaus gebėjimą atjausti, būti gailestingam ir solidariam. Norėčiau priminti kelis pagirtino įsipareigojimo pavyzdžius, parodančius, kaip kiekvienas galėtų įveikti abejingumą apsispręsdamas nenugręžti žvilgsnio nuo savo artimo, ir laikytinus gera praktika žengiant į žmogiškesnę visuomenę.

Bažnyčioje ir už Bažnyčios ribų yra daug nevyriausybinių organizacijų ir karitatyvinių grupių, kurių nariai epidemijų, nelaimių ar ginkluotų konfliktų atveju, nesibaimindami sunkumų ir pavojų, rūpinasi sužeistaisiais bei ligoniais ir laidoja mirusiuosius. Greta jų norėčiau paminėti žmones ir asociacijas, padedančius migrantams, kurie, ieškodami geresnių gyvenimo sąlygų, kerta dykumas ir perplaukia jūras. Jų veikla yra gailestingumo darbai kūnui ir dvasiai, ir pagal tuos darbus būsime teisiami savo gyvenimo pabaigoje.

Galvoje taip pat turiu žurnalistus ir fotografus, formuojančius viešąją nuomonę apie sunkias, sąžinę sujudinančias situacijas, ir tuos, kurie yra įsipareigoję ginti žmogaus – pirmiausia etninių ir religinių mažumų, vietinių gyventojų, moterų ir vaikų – teises, taip pat visus gyvenančius didesnio pažeidžiamumo sąlygomis. Tarp jų taip pat yra daug kunigų ir misionierių, kurie kaip geri ganytojai, nepaisydami pavojų ir nepriteklių, ypač ginkluotųjų konfliktų metu, nepalieka savo tikinčiųjų likimo valiai ir juos palaiko.

Kiek daug šeimų gausybės socialinių bei su darbu susijusių sunkumų sūkuryje konkrečiai įsipareigoja didelių aukų kaina mokyti savo vaikus „nemadingų“ solidarumo, atjautos ir brolystės vertybių! Kiek daug šeimų atveria savo širdis bei namus stokojantiems žmonėms, kaip antai pabėgėliams ir migrantams! Labai dėkoju

visiems žmonėms, šeimoms, parapijoms, vienuolių bendruomenėms, vienuolynams ir šventovėms, nedelsiant atsiliepusiems į mano kvietimą priimti po vieną pabėgėlių šeimą (28).

Galiausiai norėčiau paminėti jaunuolius, besivienijančius įgyvendinti solidarumo projektus, ir visus, kurie ištiesia ranką padėti nepriteklius kenčiančiam artimui savo mieste, savo šalyje ar kitose pasaulio srityse. Dėkoju visiems, kurie su pasiaukojimu darbuojasi nepakliūdami į viešumą, ir juos drąsinu: jų jaučiamas teisingumo alkis bei troškulys bus numaldyti, jų gailestingumas susilauks gailestingumo, o taikdariai bus vadinami Dievo vaikais (plg. *Mt* 5, 6–9).

Taika kaip Gailestingumo jubiliejaus ženklas

8. Gailestingumo jubiliejaus dvasia kiekvienas pašauktas pažinti, kaip abejingumas reiškiasi jo gyvenime, ir konkrečiai įsipareigoti prisidėti prie tikrovės, kurioje gyvena, gerinimo, pradedant šeima, kaimynyste ar darbo aplinka.

Valstybės irgi yra kviečiamos konkretiems veiksmams, drąsiems darbams padedant trapesniems visuomenės nariams, kaip antai kaliniams, migrantams, bedarbiams ir ligoniams.

Dėl kalinių, tai daugeliu atvejų neatidėliotinai būtina konkrečiai pagerinti gyvenimo kalėjimuose sąlygas, ypatingą dėmesį skiriant tiems, kurie užkardyti iki teismo nuosprendžio (29). Reikia turėti galvoje, kad bausmės tikslas yra siekti pasitaisymo, todėl būtina pasverti galimybę į nacionalinius įstatymus įtraukti bausmes, alternatyvias kalinimui kalėjime. Šiame kontekste trokštu vėl paraginti valstybinę valdžią panaikinti mirties bausmę ten, kur ji tebetaikoma, ir pasvarstyti amnestijos galimybę.

Turėdamas priešais akis migrantus, norėčiau vėl pakviesti iš naujo apmąstyti su migracija susijusius įstatymus, kad jie, paisant abipusės pareigos bei atsakomybės, išsiskirtų nuostata priimti ir galėtų palengvinti migrantų integraciją. Šioje perspektyvoje ypatingas dėmesys skirtinas migrantų gyvenimo sąlygoms atmenant, kad nelegalumas kreipia į nusikalstamumą.

Be to, šiais Jubiliejaus metais trokštu primygtinai paraginti valstybių vadovus imtis konkrečių veiksmų mūsų brolių ir seserų, kenčiančių dėl *darbo, žemės ir būsto* stokos, naudai. Manau, jog, kovojant su socialine nedarbo rykšte, kamuojančia gausybę šeimų bei jaunuolių ir turinčia labai neigiamų padarinių visam visuomenės audiniui, pravartu kurti oraus darbo vietas. Darbo stygius smarkiai smukdo orumo jausmą bei viltį ir tik iš dalies gali būti kompensuotas bedarbiams bei jų šeimoms išmokomis, nors ir būtinomis. Ypatingas dėmesys skirtinas moterims – vis dar, deja, diskriminuojamoms darbo srityje – ir tam tikroms kategorijoms darbuotojų, kurių darbo sąlygos keblios ir pavojingos, o atlygis neatitinka jų socialinės užduoties svarbos.

Pagaliau norėčiau pakviesti imtis veiksmingų žingsnių ligonių gyvenimo sąlygoms pagerinti, kad visiems būtų laiduojama prieiga prie medicininio gydymo ir gyvybei palaikyti būtinų vaistų, taip pat slaugos galimybė namuose.

Valstybių vadovai taip pat kviečiami pažvelgti už savo sienų ir atnaujinti santykius su kitomis tautomis, taip pat įgalinti jas tikrai dalyvauti ir įsitraukti į tarptautinę bendruomenę, kad būtų užtikrinta jų brolystė su pasaulio tautų šeima.

Atsižvelgdamas į tai, į visus kreipiuosi trejopu paraginimu – susilaikyti nuo kitų tautų įtraukimo į konfliktus ar karus, kurie griauna ne tik materialinius, kultūrinius ir socialinius turtus, bet ir – ilgainiui – moralinį ir dvasinį vientisumą; nubraukti arba darniai administruoti neturtingesnių valstybių tarptautines skolas; imtis bendradarbiavimo politikos, kuri, užuot tarnavusi kokios nors ideologijos diktatūrai, gerbtų vietinių gyventojų vertybes ir jokiu būdu nepažeidinėtų pamatinės ir neatimamos negimusiųjų teisės į gyvybę.

Šiuos apmąstymus sykiu su geriausiais palinkėjimais Naujųjų metų proga patikiu Švenčiausiosios Mergelės Marijos, žmonijos poreikiais besirūpinančios Motinos, užtarimui, kad ji iš savo Sūnaus Jėzaus, Taikos Kunigaikščio, išprašytų atsiliepti į mūsų maldavimus ir palaiminti mūsų kasdienes pastangas statydinant brolišką ir solidarų pasaulį.

Vatikanas, 2015 m. gruodžio 8-oji,
Švenčiausiosios Mergelės Marijos Nekaltojo
Prasidėjimo iškilmė,
Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus atidarymo diena

PRANCIŠKUS

Nuorodos

(1) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 1.
(2) Plg. ten pat, 3.
(3) Bulė dėl Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus paskelbimo *Misericordiae vultus*, 14–15.

(4) Plg. Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 43.
(5) Plg. ten pat, 16.
(6) Enciklika *Populorum progressio*, 42.
(7) „Vis labiau globalizuota visuomenė padaro mus kaimynais, tačiau ne broliais. Protas savo išgalėmis įstengia suvokti žmonių lygybę ir įsteigti pilietinę santvarką, tačiau negeba sukurti brolybės“ (Benediktas XVI. Enciklika *Caritas in veritate*, 19).
(8) Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 60.
(9) Plg. ten pat, 54.
(10) Žinia 2015 m. gavėnios proga.
(11) Plg. Enciklika *Laudato si'*, 92.
(12) Plg. ten pat, 51.
(13) Kalba per naujametinę audienciją prie Šventojo Sosto akredituotiems diplomatinio korpuso nariams (2013 01 07).
(14) Ten pat.
(15) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis apmąstymo, dialogo ir maldos už taiką ir teisingumą pasaulyje dieną (Asyžius, 2011 10 27).
(16) Plg. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 217–237.
(17) „Tačiau smurto nebus įmanoma išrauti tol, kol visuomenėje ir tarp tautų nebus panaikintas išstūmimas ir nelygybė. Vargšai ir neturtingesnės tautos kaltinami smurtu, tačiau tol, kol nebus sulygintos galimybės, įvairios agresijos ir karo formos turės derlingą dirvą, kuri anksčiau ar vėliau sukels sprogimą. Kol visuomenė – lokalinė, nacionalinė ar pasaulinė – kažkurią savo dalį bus palikusi pakraščiuose, tol nebus politinių programų, tvarkos palaikymo jėgų ar žvalgybos, išgalinčių neribotą laiką laiduoti ramybę. Ne tik todėl, kad nelygybė kursto sistemos išstumtuosius smurtiškai reaguoti, bet ir dėl to, kad socialinė ir ekonominė sistema yra iš pagrindų neteisinga. Kaip gėris linkęs sklisti, lygiai taip ir blogis, kuriam pritariama, t. y. neteisingumas, linksta plėsti savo kenksmingą galią ir tyliai griauti politinės bei socialinės sistemos pagrindus, kad ir kokie jie tvirti atrodytų“ (Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 59).
(18) Plg. Enciklika *Laudato si'*, 31; 48.
(19) Žinia 2015 m. Pasaulinės taikos dienos proga, 2.
(20) Bulė dėl Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus paskelbimo *Misericordiae vultus*, 12.
(21) Plg. ten pat, 13.
(22) Jonas Paulius II. Enciklika *Sollecitudo rei socialis*, 38.
(23) Ten pat.
(24) Plg. ten pat.
(25) Plg. Katechezė per 2015 m. sausio 7 d. visuotinę audienciją.
(26) Žinia 2012 m. Pasaulinės taikos dienos proga, 2.
(27) Ten pat.
(28) Plg. 2015 m. rugsėjo 6 d. Viešpaties Angelo malda.
(29) Plg. Kreipimasis į Baudžiamosios teisės tarptautinės asociacijos delegaciją (2014 10 23).

Popiežius Pranciškus

„Migrantai ir pabėgėliai – iššūkis. Atsakas – gailestingumo Evangelija.“

Žinia 2016 m. Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga

Brangūs broliai ir seserys!

Bulėje dėl Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus paskelbimo priminiau, jog „būna akimirkų, kai esame pašaukiami ypatingiau nukreipti žvilgsnį į gailestingumą ir patys tapti veiksmingais Tėvo veikimo ženklais“ (*Misericordiae vultus*, 3). Juk Dievo meilė trokšta pasiekti visus ir kiekvieną perkeisdama tuos, kurie leidžiasi apkabinami Tėvo ir patys tampa išskėstomis ir apkabinančiomis rankomis, kad kiekvienas žinotų, jog yra mylimas kaip vaikas, ir vienoje žmonių šeimoje jaustųsi kaip „namie“. Dievas, kaip piemuo kaimene, tėviškai rūpinasi visais, tačiau ypač jautrus yra sužeistų, pavargusių ar pasiligojusių avių poreikiams. Jėzus Kristus taip kalbėjo apie Tėvą norėdamas pasakyti, kad Jis pasilenkia padėti fizinio ar moralinio vargo kamuojamam žmogui ir kad dieviškojo gailestingumo veiksmingumas apsireiškia juo labiau, juo žmogaus būklė yra sunkesnė.

Mūsų laikais visame pasaulyje nepaliaujamai didėja migrantų srautai: pabėgėliai ir žmonės, paliekantys savo namus, kelia iššūkį paskiriems žmonėms ir bendruomenėms, jų tradicinei gyvensenai ir kartais sujaukia kultūrinį bei socialinį horizontą, su kuriuo jie susiduria. Vis dažniau smurto ir skurdo aukos palieka savo gimtąją žemę ir pakeliui į išsvajotą geresnę ateitį kenčia nuo papiktinamo prekeivių žmonėmis elgesio. Jie išgyvena piktnaudžiavimus ir negandas, patenka į įtarumo ir baimės paženklintą aplinką. Pagaliau neretai susiduria su stygiumi aiškių bei praktiškų taisyklių, reguliuojančių priėmimą ir numatančių trumpalaikę bei ilgalaikę integraciją paisant visų suinteresuotųjų teisių ir pareigų. Šiandien labiau nei anksčiau gailestingumo Evangelija budina sąžines, neleidžia įprasti prie to, kad kitas kenčia, bei nurodo atsako būdą, grįstą dieviškosiomis tikėjimo, vilties ir meilės dorybėmis ir besireiškiantį gailestingumo darbais dvasiai ir kūnui.

Tuo remdamasis panorau, kad 2016 m. Pasaulinė migrantų ir pabėgėlių diena būtų skirta temai „Migrantai ir pabėgėliai – iššūkis. Atsakas – gailestingumo Evangelija“. Migraciniai srautai šiandien yra struktūrinė tikrovė, ir pirmiausia kyla klausimas, kaip įveikti šį krizinį etapą suteikiant erdvės programoms, kuriomis būtų siekiama imtis migracijos priežasčių, jų sukeliamų pokyčių ir padarinių, keičiančių visuomenių

bei tautų veidą. Tarptautinei bendrijai iššūkį šiandien meta milijonų vyrų bei moterų dramatiškos istorijos, kylančios iš nepriimtinų humanitarinių krizių daugelyje pasaulio sričių. Abejingumas ir tyla, kaip pašaliečiams stebint žmones, mirštančius nuo oro stygiaus, iš bado, nuo smurto ir sudužus laivui, atveria kelius bendrininkavimui. Nesvarbu, didelio masto ar ne, visada tragedija yra net ir tai, kad pražūva viena vienintelė žmogaus gyvybė.

Migrantai yra mūsų broliai ir seserys, ieškantys geresnio gyvenimo toli nuo skurdo, bado, išnaudojimo ir neteisingo planetos išteklių, į kuriuos visi turi vienodą teisę, paskirstymo. Argi ne kiekvienas žmogus trokšta pagerinti savo gyvenimo sąlygas ir pasiekti padorią bei teisėtą gerovę, kad ja būtų galima pasidalyti su artimaisiais?

Šią žmonijos istorijos akimirką, smarkiai paženklintą migracijos, ne antrinės svarbos yra tapatybės klausimas. Juk emigrantai priversti keisti tam tikrus aspektus, apbrėžiančius jų asmenį, ir to nenorėdami verčia keistis ir tuos, kurie juos priima. Kaip gyventi, kad ši kaita netaptų kliūtimi autentiškam vystymuisi, bet būtų proga autentiškai augti žmogiškuoju, socialiniu bei dvasiniu matmeniu, gerbiant ir skatinant vertybes, įgalinančias žmogų darytis vis žmogiškesnį puoselėjant teisingą santykį su Dievu, kitais ir kūrinija?

Migrantų ir pabėgėlių buvimas iš tiesų kelia rimtą iššūkį juos priimančioms įvairioms visuomenėms. Jos susiduria su naujomis situacijomis, kurios gali virsti neprognozuojamomis, jei nebus tinkamai pagrindžiamos, valdomos ir reguliuojamos. Ką daryti, kad integracija taptų abipusiu praturtinimu, atvertų bendruomenėms teigiamas perspektyvas ir užkirstų kelią diskriminacijos, rasizmo, kraštutinio nacionalizmo ar ksenofobijos grėsmei?

Bibliniame apreiškime skatinama priimti ateivį grindžiant tai tikrumu, kad per tai atveriami vartai į Dievą ir kito veide atsispindi Jėzaus Kristaus bruožai. Daug institucijų, asociacijų, sąjūdžių, įsipareigojusių grupių, diecezinių, nacionalinių ir tarptautinių organizacijų su nuostaba ir džiugesiu išgyvena susitikimo, mainų ir solidarumo šventę. Jie atpažino Jėzaus Kristaus balsą: „Štai aš stoviu prie durų ir beldžiu“ (*Apr* 3, 20). Ir sykiu ne tik valstybinės politikos lygmeniu, bet ir kai kuriose parapinėse bendruomenėse, jaučiančiose grėsmę tradicinei ramybei, nepaliaujamai daugėja diskusijų dėl priėmimo sąlygų bei ribų.

Kaip tokių klausimų akivaizdoje Bažnyčios gali neįkvėpti Jėzaus Kristaus pavyzdys ir žodžiai? Evangelijos atsakas yra gailestingumas.

Gailestingumas pirmučiausia yra Sūnuje apreikšta Dievo Tėvo dovana. Dievo gailestingumas žadina džiugų dėkingumą už viltį, atvertą atpirkimo Jėzaus Kristaus krauju. Be to, maitina ir stiprina solidarumą artimo atžvilgiu kaip būtiną atsaką į neužtarnautą Dievo meilę, kuri „yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios“ (Rom 5, 5). Juk kiekvienas esame atsakingi už savo artimą: esame savo brolių ir seserų, kad ir kur jie gyventų, sergėtojai. Gerų asmeninių ryšių puoselėjimas ir gebėjimas įveikti išankstines nuostatas bei baimes yra esminiai veiksniai, leidžiantys plėtoti susitikimo kultūrą, kai žmogus nusiteikęs ne tik duoti, bet ir gauti iš kito. Juk svetingumas auga duodant ir gaunant.

Šioje perspektyvoje į migrantus žvelgtina ne vien remiantis jų taisykles atitinkančia ar neatitinkančia padėtimi, bet ir kaip į asmenis, kurie, jei paisoma jų orumo, gali prisidėti prie visų gerovės ir pažangos, ypač atsakingai prisiimdami pareigas juos priimančiųjų atžvilgiu, dėkingai gerbdami priimančiosios šalies materialinį ir dvasinį paveldą, paklusdami jos įstatymams bei atsiliepdami į jos poreikius. Vis dėlto migracijos nevalia susiaurinti iki politinio bei norminio matmens, ekonominių aspektų ir vien skirtingų kultūrų bendrabūvio toje pačioje teritorijoje. Visa tai tik papildo žmogaus asmens gynimą bei skatinimą, tautų susitikimo ir vienybės kultūrą, kurioje gailestingumo Evangelija įkvepia bei drąsina žengti keliais, atnaujinančiais ir perkeičiančiais visą žmoniją.

Bažnyčia palaiko visus, kurie stengiasi ginti kiekvieno teisę oriai gyventi, pirmiausia teisę neemigruoti ir prisidėti prie gimtosios šalies plėtros. Toks procesas turėtų pirmiausia aprėpti poreikį padėti šalims, iš kurių plūsta migrantai ir pabėgėliai. Taip patvirtinama, kad solidarumas, bendradarbiavimas, tarptautinė vienų nuo kitų priklausomybė ir teisingas žemės gėrybių paskirstymas yra pamatiniai dalykai, kad būtų galima iš esmės ir skvarbiai veikti migracinių srautų kilmės srityse, siekiant padaryti galą disbalansui, dėl kurio žmonės pavieniui ir kolektyviai palieka savo gamtinę bei kultūrinę aplinką. Bet kuriuo atveju būtina, jei įmanoma nuo pat pradžių, užkirsti kelią pabėgėlių srautams ir bėgimui iš šalies dėl skurdo, smurto ir persekiojimų.

To siekiant privalu teisingai formuoti viešąją nuomonę, taip pat užbėgti už akių nepagrįstoms baimėms bei spekuliacijoms migrantų sąskaita.

Niekas neturi likti abejingas naujoms vergovės formoms, plėtojamoms nusikalstamų organizacijų, kurios perka ir parduoda vyrus, moteris ir vaikus kaip priverstinę darbo jėgą statybos pramonei, žemės ūkui, žuvininkystei ir kitoms rinkos sritims. Kiek daug nepilnamečių prievarta įtraukti į karines grupuotes tampa

vaikais kareiviais! Kiek daug asmenų tampa prekybos organais, priverstinio elgetavimo ir seksualinio išnaudojimo aukomis! Būtent nuo šių bjaurių nusikaltimų bėga mūsų laikų pabėgėliai, ieškantys Bažnyčios ir žmonių bendruomenės, kad ištiestoje jų pagalbos rankoje išvystų Viešpaties veidą, „gailestingumo Tėvą ir visokios paguodos Tėvą“ (plg. *2 Kor* 1, 3).

Brangūs broliai ir seserys, migrantai ir pabėgėliai! Pačioje gailestingumo Evangelijos gilumoje susitikimas su kitu bei kito priėmimas yra susipynę su susitikimu su Dievu bei Dievo priėmimu: priimti kitą reiškia priimti patį Dievą! Nepraraskite vilties ir gyvenimo džiaugsmo, trykštančių iš Dievo gailestingumo, pasireiškiančio per jūsų sutinkamus žmones! Patikiu jus Mergelei Marijai, migrantų ir pabėgėlių Motinai, ir šventajam Juozapui, išgyvenusiems emigracijos į Egiptą kartėlį. Taip pat jų užtarimui patikiu tuos, kurie savo jėgas, laiką ir išteklius skiria pastoracinėms bei socialinėms pastangoms migracijos srityje. Visiems nuoširdžiai teikiu apaštališkąjį palaiminimą.

Vatikanas, 2015 m. rugsėjo 12-oji,
Švč. Marijos Vardo minėjimo diena

PRANCIŠKUS

Popiežius Pranciškus

Patikėti save gailestingajam Jėzui kaip Marija: „Darykite, ką tik jis jums lieps“ (*Jn* 2, 5)

Žinia 24-osios Pasaulinės ligonių dienos (2016 m.) proga

Brangūs broliai ir seserys!

24-oji Pasaulinė ligonių diena teikia man galimybę ypač priartėti prie jūsų, brangūs negaluojantys bičiuliai, ir tų, kurie jumis rūpinasi.

Kadangi šiais metais ši diena bus iškilmingai švenčiama Šventojoje Žemėje, siūlau apmąstyti Evangelijos pasakojimą apie vestuves Kanoje (*Jn* 2, 1–11), kur Jėzus, įsikišus jo Motinai, padarė savo pirmą stebuklą. Pasirinkta tema „Patikėti save gailestingajam Jėzui kaip Marija: *Darykite, ką tik jis jums lieps*“ (*Jn* 2, 5) labai dera su ypatinguoju Gailestingumo jubiliejumi. Pagrindinis Eucharistijos šventimas šią Ligonių dieną vyks 2016 m. vasario 11-ąją, Lurdo Dievo Motinos liturginio minėjimo dieną, Nazarete, kur „Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų“ (*Jn* 1, 14). Nazarete Jėzus pradėjo savo išganymo misiją pritaikydamas sau, pasak evangelisto Luko, pranašo Izaijo žodžius: „Viešpaties Dvasia ant manęs, nes jis patepė mane, kad neščiau Gerąją Naujieną vargdieniams. Pasiuntė skelbti belaisviams išvadavimo, akliesiems – regėjimo; siuntė vaduoti prislėgtųjų ir skelbti Viešpaties malonės metų“ (*Lk* 4, 18–19).

Liga, ypač sunki, visada reiškia žmogiškosios egzistencijos krizę ir priverčia kelti svarbius klausimus. Iš pradžių žmogus gali maištauti: kodėl tai nutiko man? Gali pasiduoti nevilčiai ir galvoti, jog viskas prarasta, dabar niekas nebeturi prasmės...

Tokiomis situacijomis tikėjimas į Dievą, viena vertus, išbandomas, bet, kita vertus, sykiu atskleidžia visą savo teigiamą potencialą. Ne todėl, kad panaikina ligą, skausmą ar jų keliamus klausimus, bet todėl, kad duoda raktą gilesnei prasmei to, kas patiriama, atskleisti. Raktą, padedantį suvokti, kad liga gali būti kelias labiau prisiartinti prie Jėzaus, kuris, nešdamas kryžių, eina greta mūsų. Ir šitą raktą mums patiki Marija, mūsų Motina, gerai pažįstanti šį kelią.

Per vestuves Kanoje Marija yra rūpestinga moteris, ji pamato sutuoktiniams iškilusią labai svarbią problemą: vynas, šventinio džiaugsmo simbolis, baigėsi. Marija, išvydusi sunkumą, tam tikra prasme padaro jį savą ir nedelsdama taktiškai pradeda veikti. Ji nelieka stebėtoja, juolab nepuola aiškintis, kas kaltas, bet kreipiasi į Jėzų išdėstydama jam šį keblumą: „Jie nebeturi vyno“ (*Jn* 2, 3). Ir kai Jėzus atsako jai, kad dar neatėjo metas jam apsireikšti (plg. 4 eil.), ji taria tarnams: „Darykite, ką tik jis jums lieps“ (5 eil.). Tada Jėzus padaro stebuklą – daug vandens paverčia vynu, kuris išsyk pasirodo esąs geriausias iš vartoto per šventę. Ko šis vestuvių Kanoje slėpinys mus moko Pasaulinę ligonių dieną?

Vestuvių Kanoje pokylis yra Bažnyčios įvaizdis: centre – gailestingasis Jėzus, parodantis ženklą, jį supa mokiniai, pirmutiniai naujosios bendruomenės vaisiai, o greta Jėzaus ir mokinių yra Marija, rūpestinga ir besimeldžianti Motina. Marija dalijasi paprastų žmonių džiaugsmu ir prisideda, kad jo būtų daugiau; kreipiasi į Sūnų dėl sutuoktinių bei visų pakviestųjų labo. O Jėzus neatstumia savo Motinos prašymo. Koks viltingas mums yra šis įvykis! Turime Motiną, kurios akys tokios pat budrios ir geros kaip Sūnaus; kurios motiniška gailestinga širdis tokia pat kaip Jo; kurios rankos trokšta padėti lygiai taip, kaip Jėzaus rankos, kurios laužė duoną išalkusiems, lietė ir gydė ligonius. Visa tai pripildo mus pasitikėjimo ir atveria Kristaus malonei bei gailestingumui. Marijos

užtarimas leidžia mums pajusti paguodą, už kurią apaštalas Paulius šlovina Dievą: „Tebūna pašlovintas Dievas, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvas, gailestingumo Tėvas ir visokios paguodos Dievas, kuris guodžia mus kiekviename sielvarte, kad ir mes galėtume paguosti bet kokio sielvarto ištiktuosius ta paguoda, kurią gauname iš Dievo“ (*2 Kor* 1, 3–5). Marija yra „paguosta“ Motina, guodžianti savo vaikus.

Kanoje išryškėja būdingi Jėzaus ir jo misijos bruožai: Jis yra tas, kuris ateina padėti sunkumų ir vargų ištiktiems žmonėms. Savo mesijinėje tarnyboje jis išlaisvins daugybę žmonių iš ligų, kančių ir piktųjų dvasių, akliesiems dovanos regėjimą, paralyžiuotuosius įgalins vaikščioti, raupsuotiesiems grąžins sveikatą bei orumą, prikels mirusius, vargdieniams skelbs Gerąją Naujieną (plg. *Lk* 7, 21–22). O motiniškai Marijos širdžiai Šventosios Dvasios įkvėptas prašymas leido aikštėn iškilti ne tik Jėzaus mesijinei galiai, bet ir Jo gailestingumui.

Marijos rūpestingumas atspindi švelnią Dievo meilę. Tas švelnumas taip pat juntamas gyvenime visų tų, kurie ligoniams padeda bei moka suprasti jų net menkiausiai pastebimus poreikius, nes žvelgia meilės sklidinomis akimis. Kaip dažnai Dievo Motinos rankų šaukiasi motina prie savo sergančio vaiko lovos, vaikas, globojantis savo pagyvenusius tėvus, arba vaikaitis, susirūpinęs dėl savo senelio ar senelės! Savo mylimiems žmonėms, kamuojamiems ligos, pirmiausia prašome sveikatos. Pats Jėzus Dievo karalystės artumą apreiškė išgydymais: „Keliaukite ir apsakykite Jonui, ką čia girdite ir matote: aklieji praregi, raišieji vaikščioja, raupsuotieji apvalomi, kurtieji girdi, mirusieji prikeliami“ (*Mt* 11, 4–5). Tačiau tikėjimo įkvėpta meilė akina prašyti kai ko daugiau nei vien kūno sveikata: prašome jiems ramybės, kylančios iš širdies gyvenimo giedrumo, kuris yra Dievo dovana, Šventosios Dvasios vaisius, dovana, kurios Tėvas niekada neatsako tiems, kurie jo kupini pasitikėjimo prašo.

Per vestuves Kanoje greta Jėzaus ir jo Motinos taip pat yra tų, kurie vadinami „tarnais“; ji jiems nurodo: „Darykite, ką tik jis jums lieps“ (*Jn* 2, 5). Stebuklą, savaime suprantama, padaro Kristus; vis dėlto, darydamas stebuklą, jis pasinaudoja žmogaus pagalba. Jėzus galėjo indus tiesiog pripildyti vyno. Bet jis nori žmogaus bendradarbiavimo ir paprašo tarnų pripildyti indus vandens. Kaip nuostabu ir malonu Dievui, kai esame kitų tarnai! Tai labiau nei visa kita daro mus panašius į Jėzų, kuris „atėjo, ne kad jam tarnautų, bet pats tarnauti“ (*Mk* 10, 45). Šie bevardžiai Evangelijos asmenys mus labai daug ko išmoko. Jie ne vien paklūsta, bet ir paklūsta dosniai: pripila indus sklidinus (plg. *Jn* 2, 7). Pasitiki Motina ir mirksniu tinkamai padaro tai, ko prašomi, – nedejuodami ir be savanaudiškų sumetimų.

Šią Pasaulinę ligonių dieną, užtariami Marijos, Jo ir mūsų Motinos, prašykime gailestingojo Jėzaus, kad suteiktų mums visiems tokį nusistatymą tarnauti vargstantiems ir konkrečiai mūsų sergantiems broliams bei seserims. Kartais tas tarnavimas gali būti varginantis, slegiantis, bet galime būti tikri – Viešpats žmogiškąsias pastangas tikrai pavers kuo nors, kas dieviška. Mes irgi galime būti tos rankos ir širdys, padedančiois Dievui daryti stebuklus, dažnai tokius neregimus. Mes irgi, sveiki ir negaluojantys, galime savo triūsą ir kančias atnašauti kaip vandenį, kurio per vestuves Kanoje buvo pripilti indai ir kuris ten buvo paverstas vynu. Tyliai padėdami kenčiantiems, lygiai kaip ir patys sirgdami, nešame savo kasdienį kryžių ir sekame Mokytoju (plg. *Lk* 9, 23). Net jei susitikimas su kančia visada liks slėpinys, Jėzus padeda atskleisti jo prasmę.

Jei mokėsime atsiliepti į tos, kuri sako: „Darykite, ką tik jis jums lieps“ (*Jn* 2, 5), balsą, Jėzus mūsų gyvenimo vandenį visada pavers tauriu vynu. Tad ši Šventojoje Žemėje iškilmingai švenčiama Pasaulinė ligonių diena padės įgyvendinti palinkėjimą, kurį pareiškiau bulėje dėl Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus paskelbimo: „Šie jubiliejaus metai, išgyvenami gailestingumo dvasia, tegu paskatina susitikti su šiomis religijomis bei kitomis garbingomis religinėmis tradicijomis, tegu padaro mus atviresnius dialogui, kad geriau vienas kitą pažintume ir suprastume, tegu panaikina visas užsisklendimo bei nepagarbos formas ir išveja visas smurto ir diskriminacijos formas“ (*Misericordiae vultus*, 23). Kiekviena ligoninė ir kiekvieni slaugos namai gali būti regimas ženklas ir vieta susitikimo ir taikos kultūrai skatinti, kur ligos bei kančios patirtis ir profesinė bei broliška pagalba prisidėtų prie kiekvieno atstūmimo ir susiskaldymo įveikimo.

Čia mums pavyzdys yra abi praėjusią gegužę šventosiomis paskelbtos vienuolės – šventoji Marija Alfonsina Danil Gatas (Maria Alfonsina Danil Ghattas) ir šventoji Nukryžiuotojo Jėzaus Marija Bauardy (Maria Baouardy), abi Šventosios Žemės dukterys. Pirmoji buvo romumo ir vienybės liudytoja, liudijusi, kaip svarbu vienam už kitą imtis atsakomybės ir gyventi tarnaujant vienas kitam. Antroji, nuolanki ir neraštinga moteris, buvo klusni Šventajai Dvasiai ir tapo susitikimo su musulmonų pasauliu įrankiu.

Visiems, kurie tarnauja ligoniams ir kenčiantiesiems, linkiu būti įkvėptiems Marijos, Gailestingumo Motinos, dvasios. „Tegu jos meilus žvilgsnis lydi mus visus šiuos Šventuosius metus, kad iš naujo atrastume Dievo švelnumo džiaugsmą“ (ten pat), ir įsiskverbia į mūsų širdis bei veiksmus! Patikėkime Mergelei Marijai savo

būgštavimus ir bėdas, taip pat savo džiaugsmus ir paguodą. Kreipkime į ją savo maldą, kad ji pažvelgtų į mus savo gailestingomis akimis, ypač skausmo akimirkomis, ir padarytų mus vertus šiandien ir amžinai regėti savo Sūnaus Jėzaus gailestingąjį veidą!

To visiems melsdamas teikiu jums savo apaštališkąjį palaiminimą.

Vatikanas, 2015 m. rugsėjo 15-oji,
Skausmingosios Mergelės Marijos minėjimo diena

PRANCIŠKUS

Popiežius Pranciškus

Pamokslas per šv. Mišias atidarant Šventąsias duris

Šv. Petro aikštė, 2015 m. gruodžio 8 d.,
Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilmė

Netrukus, kupinas džiaugsmo, atidarysiu Gailestingumo Šventąsias duris. Šį paprastą, bet labai simbolišką aktą atliksime – kaip tai jau padariau Bangyje – ką tik girdėto Dievo žodžio, pabrėžusio *malonės pirmumą*, šviesoje. Juk šiuose skaitiniuose kelis kartus užsimenama apie sveikinimą, kuriuo arkangelas Gabrielius kreipiasi į nustebusią ir sutrikusią jauną merginą, pranešdamas jai apie ją apgaubsiantį slėpinį: „Sveika, malonėmis apdovanotoji!“ (*Lk* 1, 28).

Mergelė Marija kviečiama džiaugtis pirmiausia dėl to, ką jai padarė Viešpats. Ją apgaubė Dievo malonė ir padarė ją vertą tapti Kristaus motina. Gabrieliui įžengus į jos namus, džiaugtis, tikėti, patikėti save apreikštiems žodžiams ją irgi skatina giliausias, visus proto gebėjimus pranokstantis slėpinys. *Malonės pilnatvė gali perkeisti žmogaus širdį* ir įgalinti ją atlikti tai, kas pakeis žmonijos istoriją.

Nekaltojo Prasidėjimo iškilme išreiškiama Dievo meilės didybė. Jis ne tik atleidžia nuodėmę, bet ir Marijos atveju net užkerta kelią gimtajai nuodėmei, būdingai kiekvienam į šį pasaulį ateinančiam žmogui. *Dievo meilė yra pirmesnė, užbėganti už akių ir gelbėjanti*. Nuodėmės istorijos pradžia Rojaus sode panaikinama gelbėjančios meilės planu. Pradžios knygos žodžiais atspindima kasdienė mūsų asmeninės egzistencijos patirtis. Nuolatos jaučiame pagundą nepaklusti, pasireiškiančią noru planuoti savo gyvenimą nepriklausomai nuo Dievo valios. Būtent toks žmogaus gyvenimą persmelkęs priešiškumas verčia žmogų priešintis Dievo planui. Tačiau nuodėmės istorija suprantama tik atleidžiančios meilės šviesoje. Nuodėmė suvokiama tik tokioje šviesoje. Jei viskas būtų likę perleista nuodėmei, būtume beviltiškiausi iš kūrinių, tačiau pažadėtoji Kristaus meilės pergalė visa įtraukia į Tėvo gailestingumą. Girdėtasis Dievo žodis nepalieka dėl to jokių abejonių. Nekaltai pradėtoji Mergelė mums iškiliai liudija šį pažadą ir jo išpildymą.

Šie Y patingieji metai patys yra malonės dovana. Peržengti Šventųjų durų slenkstį reiškia atrasti visus priimančio ir kiekvieną asmeniškai sutinkančio Tėvo gailestingumo gelmę. O juk Jis mūsų ieško! Eina mūsų pasitikti! Šiais metais *dar labiau įsitikinsime Dievo gailestingumu*. Kaip neteisinga kalbant apie Dievą ir jo malonę pirmiausia sakyti, kad Dievas už nuodėmes savo teisme baudžia, užuot pirma pabrėžus, kad jas gailestingai atleidžia (plg. Augustinas. *De praedestinatione sanctorum* 12, 24)! Taip, būtent taip ir yra. Gailestingumas statytinas pirma teismo. Bet kuriuo atveju Dievas visada teis savo gailestingumo šviesoje. Tad, žengdami pro Šventąsias duris, turime pasijusti esą *šio meilės, švelnumo slėpinio dalyviai*. Atsisakykime visų nuogąstavimų ir būgštavimų, nes tai nepritinka tiems, kurie yra mylimi. Veikiau patirkime *susitikimo su visa perkeičiančia malone džiaugsmą*.

Šiandien, žengiant pro Šventąsias duris čia, Romoje, ir visose pasaulio vyskupijose, norėtume taip pat priminti kitas duris, kurias prieš penkiasdešimt metų pasauliui atvėrė *Vatikano II Susirinkimo* tėvai. Šios metinės minėtinos ne tik dėl įvairių parengtų dokumentų, iki mūsų dienų liudijančių didelę pažangą tikėjimo srityje. Susirinkimas pirmiausia buvo susitikimas. Tikras *Bažnyčios ir mūsų laikų žmonių susitikimas*. Susitikimas, paženklintas galia Dvasios, kuri paskatino savo Bažnyčią išeiti iš sausros, daug metų laikiusios ją užsisklendusią savyje, ir vėl leistis su užsidegimu misionieriauti. Ji iš naujo iškeliavo susitikti su kiekvienu žmogumi ten, kuris jis gyvena, – mieste, namie, darbo vietoje... kad ir kur jis būtų, Bažnyčia privalo jį pasiekti nešdama Evangelijos džiaugsmą, Dievo gailestingumą ir atleidimą. Būtent į šį postūmį misionieriauti po tiek dešimtmečių atsiliepiame lygiai taip pat galingai bei karštai. Jubiliejus kviečia mus atsiverti ir įpareigoja neapleisti *dvasios, kilusios iš Vatikano II Susirinkimo, samariečio dvasios*, kaip užbaigdamas Susirinkimą sakė palaimintasis Paulius VI. Žengdami šiandien pro Šventąsias duris, įsipareigojame būti gailestingi kaip gerasis samarietis.

Popiežius Pranciškus

Evangelizacija

2015 m. rugsėjo 2 d.

Tęsdami šeimos katechezes šiame galutiniame etape atkreipkime savo žvilgsnį į tai, kokiu būdu šeima išgyvena atsakomybę *dalytis tikėjimu*, perduoti tikėjimą tiek savo viduje, tiek į išorę.

Pirmiausia ateina mintis apie keletą Evangelijos vietų, kurios iš pažiūros supriešina šeimos ryšius ir sekimą Kristumi. Pavyzdžiui, tie stiprūs žodžiai, kuriuos visi žinome ir esame girdėję: „Kas myli tėvą ar motiną labiau negu mane – nevertas manęs. Kas myli sūnų ar dukterį labiau negu mane – nevertas manęs“ (*Mt* 10, 37–38).

Žinoma, šiais žodžiais Jėzus nesiekia panaikinti ketvirtojo įsakymo. Jis, svarbu pabrėžti, yra pirmasis iš didžiųjų įsakymų apie žmonių santykius. Pirmieji trys susiję su Dievu, o šitas kalba apie santykį su žmonėmis. Neturėtume manyti, kad Kanoje padaręs stebuklą jaunavedžiams, pašventinęs vyro ir moters santuokos ryšį, grąžinęs sūnus ir dukteris šeimos gyvenimui Viešpats mus ragintų būti nejautrius šiems ryšiams! Tai joks paaiškinimas. Priešingai, patvirtindamas tikėjimo į Dievą pirmenybę, Jėzus neranda tinkamesnio palyginimo už šeimos ryšius. Negana to, tie patys šeimyniniai ryšiai, išgyvenami drauge su tikėjimo ir meilės Dievui patirtimi, būna perkeičiami ir „pripildomi“ didesnės prasmės, įgalinami *pranokti save*, kurti tėvystę bei motinystę ir priimti kaip brolius ir seseris taip pat tuos, kurie nušalinti nuo bet kokių ryšių. Vieną dieną Jėzus pranešusiesiems, kad jo motina ir broliai jo ieško lauke, atsako: „Štai mano motina ir broliai! Kas tik vykdo Dievo valią, tas man ir brolis, ir sesuo, ir motina“ (*Mk* 3, 34–35).

Emocinė branda, kuri nei perkama, nei parduodama, yra geriausia šeimos dvasios dovana. Būtent šeimoje mokomės augti emocinio brandumo atmosferoje. Ten išmokstama šios „gramatikos“, kitaip jos išmokti labai sunku. Būtent per šią kalbą Dievas leidžiasi būti visiems suprantamas.

Kvietimas šeimos ryšius susieti su tikėjimo klusnumu ir Viešpaties sandora jų nesumenkina. Priešingai, apsaugo, išlaisvina nuo savanaudiškumo, sergėja nuo degradacijos, išgelbėja juos mirtimi nesibaigiančiam gyvenimui. Žmogiškuosius santykius ženklinantis šeimyninis stilius yra *palaiminimas tautoms*: jis vėl grąžina žemei viltį. Kai šeimyniniai jausmai leidžiasi perkeičiami į Evangelijos liudijimą, jie išgali neįsivaizduojamus dalykus ir padaro Dievo darbus apčiuopiamus: darbus, kuriuos Dievas nuveikia istorijoje, kaip Jėzus darė sutiktiems vyrams, moterims ir vaikams. Viena šypsena, stebuklingai išlaisvinanti iš nevilties apleistą vaiką, kuris iš naujo pradeda gyventi, paaiškina Dievo veikimą pasaulyje geriau negu tūkstančiai teologinių traktatų.

Vyras ir moteris, gebantys rizikuoti ir pasiaukoti dėl svetimo – ne savo – vaiko, paaiškina meilės dalykus geriau už bet kokį mokslininką. Kur yra tokie šeimyniniai meilės ryšiai, ten taip pat iškyla šie nuoširdūs gestai, jie iškalbingesni už žodžius. Meilės gestai... Tai mus verčia susimąstyti.

Šeima, atsiliepianti į Jėzaus kvietimą, vėl *perduoda pasaulio tvarkymą vyro ir moters sandorai su Dievu*. Pamąstykite, kaip šiandien plėtoti šį liudijimą. Įsivaizduokime, kad istorijos vairas (visuomenės, politikos, ekonomikos) patikimas – pagaliau! – vyro ir moters sandorai, kad jie vairuotų jį nukreipę savo žvilgsnius į ateinančias kartas. Žemės ir namų, ekonomikos ir darbo klausimai atrodytų visiškai kitaip!

Jeigu – pradėdami nuo Bažnyčios – sutelksime pagrindinį dėmesį į šeimą, kuri klausosi Dievo žodžio ir pagal jį gyvena, tapsime tarsi Kanos vestuvių gerasis vynas, iškilsime kaip Dievo raugas!

Iš tikrųjų šeimos sandora su Dievu šiandien kviečiama atsispirti bendruomenės virtimui dykuma šiandienos mieste. Meilės ir šypsenos stygius pavertė mūsų miestus dykumomis. Tiek daug pramogų, tiek daug visko, kas padeda praleisti laiką, mėgautis, tačiau meilės trūksta. Šeimos šypsena gali įveikti šį mūsų miestų virtimą dykvietėmis. Tai šeimyninės meilės pergalė. Jokia ekonominė ar politinė inžinerija negali pakeisti šio šeimos indėlio. Babelio projektas statydina dangoraižius be gyvybės. O Dievo Dvasia daro dykumą vaisingą (plg. *Iz* 32, 15). Nulipkime nuo bokštų ir išeikime iš šarvuotų elito patalpų, idant vėl lankytumės namuose ir daugeliui atvirose erdvėse, atvirose šeimos meilei.

Charizmų bendrystė – jomis apdovanojama per Santuokos sakramentą, taip pat pasišventimą dėl Dievo Karalystės – visa tai skirta tam, kad Bažnyčia būtų perkeista į visiškai šeimynišką vietą, kur susitinkama su Dievu. Eikime tolyn šiuo keliu, nepraraskime vilties. Kur tik yra meilės sklidina šeima, ji savo meilės liudijimu gali sušildyti viso miesto širdį.

Melskitės už mane, melskimės vieni už kitus, kad sugebėtume atpažinti ir palaikyti Dievo apsilankymus. Šventoji Dvasia įneš džiaugsmingą sumaištį į krikščionių šeimas, o žmonių miestas pakils iš depresijos!

Šeima ir bendruomenė

2015 m. rugsėjo 9 d.

Šiandien norėčiau sutelkti dėmesį į šeimos ryšį su krikščionių bendruomene. Šis ryšys yra, galima sakyti, „natūralus“, nes Bažnyčia yra dvasinė šeima, o šeima yra mažoji Bažnyčia (plg. *Lumen gentium*, 9).

Krikščionių bendruomenė yra namai tų, kurie tiki Jėzų kaip brolybės tarp žmonių versmę. Bažnyčia keliauja tarp tautų, vyrų ir moterų, tėvų ir motinų, sūnų ir dukterų istorijoje: tai istorija, kuri yra reikšminga Viešpačiui. Šio pasaulio galybių didieji įvykiai yra užrašyti istorijos knygose, ir ten jie išliks. Tačiau žmonių jausmų istorija įrašyta tiesiogiai Dievo širdyje; ši istorija išliks per amžius. Štai kur yra gyvenimo ir tikėjimo vieta. Šeima yra ta vieta, kurioje mes nepakeičiamu ir neišdildomu būdu įvesdinami į šią istoriją. Į gyvenimo pilnatvės istoriją, kurios viršūnė bus danguje, kontempliuojant Dievą visą amžinybę. Tačiau ji prasideda šeimoje! Štai kodėl šeima tokia svarbi.

Dievo Sūnus šitaip išmoko žmogiškąją istoriją, ir jis šiuo keliu nuėjo iki galo (plg. *Žyd* 2, 18; 5, 8). Gražu iš naujo žvelgti į Jėzų ir šio ryšio ženklus! Jis gimė šeimoje ir joje „pažino pasaulį“: dirbtuvės, keletas namų, menkas kaimelis. Vis dėlto Jėzui, per trisdešimt metų įgyjant šios patirties, žmogiškasis būvis tapo savastimi, ir jis įėmė jį į savo bendrystę su Tėvu ir savo apaštališkąją misiją. Vėliau palikęs Nazaretą ir pradėjęs savo viešąją tarnystę Jėzus subūrė apie save bendriją, „*susirinkimą*“, sušauktų žmonių sambūrį. Tokia ir yra žodžio „Bažnyčia“ prasmė.

Evangelijose Jėzaus sambūris įgyja šeimos formą, būtent *svetingos šeimos*, o ne uždaros ir išrinktiesiems skirtos sektos: čia matome Petrą ir Joną, bet taip pat ir alkanuosius bei ištroškusius, svetimšalius ir persekiojamuosius, nusidėjėlius ir muitininkus, fariziejus ir žmonių minias. Jėzus nepaliaudamas priima žmones ir su visais kalba, net su tais, kurie nebesitiki šiame gyvenime sutikti Dievo. Tai svarbi pamoka Bažnyčiai! Mokiniai buvo pasirinkti, kad rūpintųsi šiuo sambūriu, šia Dievo svečių šeima.

Kad šio Jėzaus sambūrio tikrovė šiandien būtų gyva, būtina iš naujo atgaivinti sandorą tarp šeimos ir krikščionių bendruomenės. Galima sakyti, *šeima ir parapija* yra dvi vietos, kur įgyvendinama meilės bendrystė, savo ruožtu kylanti iš tikrosios versmės, paties Dievo. Bažnyčia, iš tikrųjų atitinkanti Evangeliją, gali būti *svetingi namai* visada atviromis durimis. Bažnyčios, parapijos, institucijos, kurių durys uždarytos, negali būti vadinamos bažnyčiomis, jos turi būti laikomos muziejais!

Šiandien ši sandora yra esmingai svarbi. „Priešindamiesi ideologiniams, finansiniams ir politiniams „galios centrams“ sudedame savo viltis į šiuos evangelizacijos ir meilės centrus, apsčius žmogiškosios šilumos, pagrįstus solidarumu ir dalyvavimu“ (plg. Popiežiškoji šeimos taryba. *Gli insegnamenti di J. M. Bergoglio – papa Francesco sulla famiglia e sulla vita* 1999–2014, 189), taip pat tarpusavio atlaidumu.

Šiandien būtina ir neatidėliotina stiprinti šeimos ir krikščionių bendruomenės ryšį. Žinoma, reikia didžiadvasiško tikėjimo siekiant įžvalgos ir ryžto atnaujinti šią sandorą. Kartais šeimos atsitraukia sakydamos, kad jos neįstengia taip gyventi: „Tėve, esame vargšė šeima, netgi nelabai darni“, „ nesugebame“, „mes ir taip namie turime daug problemų“, „ nepajėgiame“. Tai tiesa. Tačiau niekas nėra vertas, niekas nepasirengęs, niekas nepajėgia! Be Dievo malonės negalime nieko. Viskas mums dovanota, duota dovanai! Viešpats niekuomet neateina į naują šeimą nepadaręs kokio nors stebuklo. Prisiminkime, ką jis padarė Kanos vestuvėse! Taip, jeigu atsiduosime į Viešpaties rankas, jis dėl mūsų padarys stebuklus – tuos kasdienio gyvenimo stebuklus! – jei Viešpats yra ten, toje šeimoje.

Žinoma, krikščionių bendruomenė turi atlikti savo dalį. Pavyzdžiui, įveikti nuostatas, kur pernelyg akcentuojamas direktyvinis vadovavimas ar funkcionalumas, kad būtų puoselėjamas tarpasmeninis dialogas, tarpusavio pažinimas ir vertinimas. Tegul šeimos imasi iniciatyvos ir jaučia atsakomybę savo vertingomis dovanomis prisidėti prie bendruomenės. Mes visi turime suvokti, kad krikščionių tikėjimas reiškiasi atvirame gyvenimo lauke, kur dalijamasi su visais; šeima ir parapija turi padaryti stebuklą, kad visuomenėje būtų daugiau bendruomeninio gyvenimo.

Kanoje buvo Jėzaus Motina, „Motina Geroji Patarėja“. Įsiklausykime į jos žodžius: „Darykite, ką tik jis jums lieps“ (*Jn* 2, 5). Brangios šeimos, brangios parapijų bendruomenės, leiskimės įkvepiami šios Motinos, darykime, ką Jėzus mums sako, ir atsidursime stebuklo, kasdienio stebuklo akivaizdoje! Ačiū.

Palaiminimas tautoms

2015 m. rugsėjo 16 d.

Tai mūsų paskutinis mąstymas apie santuoką ir šeimą. Laukiame netrukus būsiančių dviejų gražių ir reikšmingų įvykių, tiesiogiai susijusių su šia svarbia tema: Pasaulio šeimų susitikimo Filadelfijoje ir Vyskupų sinodo čia, Romoje. Abu įvykiai yra pasaulinės svarbos ir atitinka visuotinę krikščionybės apimtį, taip pat *šeimos, turinčios pamatinę ir nepamainomą vietą žmonių bendruomenėje, visuotinę reikšmę*.

Dabartinis civilizacijos virsmas atrodo paženklintas ekonominės technokratijos valdomos visuomenės ilgalaikių padarinių. Etika pajungiama pelno logikai panaudojant didžiulius išteklius ir reikšmingai palaikant medijoms. Šioje situacijoje *nauja sandora tarp vyro ir moters* tampa ne tik reikalinga, bet ir strategiškai būtina *išvaduojant tautas iš pinigų kolonizacijos*. Ši sandora turi vėl duoti kryptį politikai, ekonomikai ir pilietiniam sambūviui! Ji daro žemę tinkamą gyventi, perteikia meilę gyvybei, atminties ir vilties ryšius. Santuokinė ir šeimyninė vyro ir moters sąjunga yra šios sandoros generatyvinė gramatika, galėtume sakyti, „auksinis mazgas“. Tikėjimas čia įžvelgia Dievo kūrimo išmintį; jis *patikėjo šeimai* ne vien vidinio artumo puoselėjimą kaip savitikslį, bet veikiau ir nuostabų *projektą paversti pasaulį „namais“*. Būtent šeima yra pradmuo ir pamatas šios pasaulinės kultūros, kuri mus išsaugo; gelbsti nuo įvairių puolimų, visokių sugriovimų, daugybės kolonizacijų, gresiančių pasauliui per pinigus ar ideologijas. Šeima yra mūsų gynybos pagrindas!

Šiems trumpiems trečiadienio pamąstymams iš esmės sėmėmės įkvėpimo iš Biblijos kūrimo aprašymo. Iš šio Žodžio galime ir privalome iš naujo gausiai ir giliai semtis. Mūsų laukia didelis darbas, kuris drauge patraukia nuostabiu užmoju. Dievo kūryba nėra vien tik filosofinė prielaida: tai visuotinis gyvenimo ir tikėjimo horizontas! Nėra kito dieviško plano, tik kūrinija ir jos išganymas. Dėl kūrinijos išgelbėjimo – dėl kiekvieno kūrinio – Dievas tapo žmogumi, kaip sakoma Tikėjimo išpažinime: „dėl mūsų, žmonių, dėl mūsų išganymo“. Prisikėlęs Jėzus yra „kūrinijos pirmgimis“ (*Kol* 1, 15).

Sukurtasis pasaulis buvo patikėtas vyrui ir moteriai: tai, kas vyksta tarp jų, palieka žymę viskam. Dievo palaiminimo atmetimas pragaištingai nuveda juos į visagalybės beprotybę, kuri viską sugriauna. Tai vadiname „gimtąja nuodėme“. Mes visi ateiname į pasaulį paveldėdami šią ligą.

Vis dėlto nesame prakeikti, nesame palikti vieni. Senajame pasakojime apie pirmąją Dievo meilę vyrui ir moteriai jau būta ugningų vietų! „Aš sukelsiu priešiškumą tarp tavęs ir moters, tarp tavo palikuonių ir jos palikuonių“ (*Pr* 3, 15a). Tai žodžiai, kuriuos Dievas skiria suvedžiotojui, gundytojui žalčiui. Šiais žodžiais Dievas paženklino moterį nuo blogio apsaugojančiu barjeru, kuriuo ji gali pasinaudoti – jei to nori – kiekvienoje kartoje. Tai reiškia, kad *moteris savyje nešiojasi paslaptingą ir ypatingą palaiminimą*, kuris apsaugo jos kūrinį nuo piktojo. Ji panaši į moterį iš Apreiškimo knygos, skubančią paslėpti kūdikį nuo slibino. Ir Dievas ją apsaugo (plg. *Apr* 12, 6).

Pamąstykime, kokia gelmė čia atveriama! Yra daug tipinių, kartais net įžeidžiančių posakių apie moterį gundytoją, kuri patraukia į blogį. Tačiau yra taip pat erdvės moters teologijai, moters, kuri verta Dievo jai ir jos palikuonims skirto palaiminimo!

Bet kuriuo atveju niekuomet nepristigs *gailestingos Dievo apsaugos vyrui ir moteriai*, jiems abiem. Nepamirškime to! Simbolinė Biblijos kalba mums sako, kad Dievas vyrui ir moteriai padarė kailio drabužius ir aprengė juos prieš ištremdamas iš Edeno sodo (plg. *Pr* 3, 21). Šis švelnumo gestas reiškia, kad Dievas nenori mūsų paleisti nuogų ir palikti nusidėjėlių likimui. Šį dievišką švelnumą, šį rūpinimąsi mumis matome įsikūnijusį Jėzuje iš Nazareto, „gimusiame iš moters“ (*Gal* 4, 4). O šventasis Paulius kartoja: „Kristus numirė už mus, kai tebebuvome nusidėjėliai“ (*Rom* 5, 8). Kristus gimė iš moters. Tai švelnus Dievo prisilietimas prie mūsų žaizdų, mūsų klaidų, mūsų nuodėmių. Dievas myli mus tokius, kokie esame, ir trokšta mus vesti į priekį pagal šį planą, o moteris yra ta stipresnioji, kuri neša šį planą pirmyn.

Istorijos pradžioje Dievo duotas pažadas vyrui ir moteriai apima visus žmones iki laikų pabaigos. Jei turime pakankamai tikėjimo, *žemės tautų šeimos atpažins save šiame palaiminime*. Kiekvienas, kas leidžiasi sujaudinamas šios vizijos – nesvarbu, kokiai tautai, nacijai ar religijai priklauso, – tegu keliauja su mumis. Bus mūsų brolis ar sesuo, be prozelitizmo. Eikime drauge paženklinti šiuo palaiminimu, sekdami Dievo planu, kuris mus visus daro broliais ir seserimis gyvenime ir pasaulyje, toliau besirutuliojančiame, tačiau gimusiame iš šeimos, iš vyro ir moters sąjungos.

Šeimos visuose žemės kampeliuose, telaimina jus Dievas! Telaimina Dievas jus visus!

Popiežius Pranciškus

MITIS IUDEX DOMINUS IESUS

Apaštališkasis laiškas* motu proprio *forma apie santuokos paskelbimo niekine kanoninį procesą Kanonų teisės kodekse

Atlaidusis Teisėjas Viešpats Jėzus, mūsų sielų Ganytojas, apaštalui Petrui ir jo įpėdiniams patikėjo raktų galią teisingumo ir tiesos darbui Bažnyčioje vykdyti; ši aukščiausioji ir visuotinė galia surišti ir išrišti čia, žemėje, patvirtina, sustiprina ir gina dalinių Bažnyčių ganytojų galią, suteikiančią jiems šventą teisę ir Viešpaties akivaizdoje pareigą teisti savo valdinius (1).

Amžių tėkmėje vis aiškiau suvokdama Kristaus žodžius apie santuoką, Bažnyčia giliau suprato ir išdėstė mokymą apie santuokos ryšio neišardomumą, išrutuliojo pritarimo santuokai niekinumo sistemą bei tinkamiau sutvarkė teisminį procesą, kad bažnytinė drausmė vis labiau atitiktų išpažįstamą tikėjimo tiesą.

Visa tai visada daryta vadovaujantis aukščiausiu sielos išganymo įstatymu (2), nes Bažnyčia, kaip išmintingai mokė palaimintasis popiežius Paulius VI, yra dieviškosios Trejybės sumanyta ir todėl jos visos institucijos, net jei ir yra nuolat tobulintinos, turi siekti perteikti dieviškąją malonę ir kiekviena pagal savo gebėjimus bei užduotis nepaliaujamai skatinti krikščionių gėrį kaip pačios Bažnyčios esminį tikslą.

Tai atmindami, nutarėme reformuoti santuokos skelbimo niekine procesą ir, to siekdami, subūrėme teisės išmanymu, pastoraciniu išmintingumu ir praktine teismine patirtimi išsiskiriančius vyrus, kad jie, vadovaujami Jo Ekscelencijos Romos Rotos dekano ir paisydami santuokinio ryšio neišardomumo principo, pateiktų reformos kontūrus. Uoliai darbuodamasi ši grupė per trumpą laiką parengė reformos metmenis, kurie, prideramai apmąstyti padedant kitiems žinovams, dabar pateikiami šiame laiške.

Rūpinimasis sielų išganymu, kuris šiandien, kaip ir vakar, yra aukščiausiasis institucijų, įstatymų ir teisės tikslas, skatina Romos vyskupą pateikti šios reformos dokumentą vyskupams, kuriems, kaip ir jam, tenka Bažnyčios užduotis saugoti tikėjimo vienybę ir santuokos, krikščioniškosios šeimos šerdies ir versmės, drausmę. Akstiną reformuoti stiprina gausybė krikščionių, kurie, trokšdami elgtis pagal savo sąžinę, dėl fizinio ar moralinio nutolimo dažnai yra atstumiami bažnytinių teisinių struktūrų; todėl meilė ir gailestingumas reikalauja, kad pati Bažnyčia, kaip motina, taptų artimesnė savo vaikams, kurie jaučiasi atskirti.

Sukti šia linkme skatino ir didžiumos mūsų brolių vyskupų, dalyvavusių neseniai vykusiame Sinode, pageidavimai, kad šie procesai būtų spartesni ir prieinamesni (4). Atsiliepdami į tokį troškimą, nusprendėme šiuo laišku išleisti nuostatus, kuriais siekiama ne paskatinti santuokų skelbimą niekinėmis, bet paspartinti bei tinkamai supaprastinti procesus, kad dėl ilgos sprendimo priėmimo trukmės savo būvio išaiškinimo laukiančių tikinčiųjų širdžių nebeslėgtų abejonių šešėlis.

Tai padarėme sekdami savo pirmtakais, troškusiais, kad santuokų skelbimo niekinėmis bylos būtų sprendžiamos teismiškai, o ne administraciškai – ne dėl to dalyko prigimties, bet todėl, kad to reikalauja poreikis kuo labiau apsaugoti šventojo ryšio tiesą, o būtent tai ir laiduoja teisminė tvarka.

Reformuojant vadovautasi keliais pagrindiniais kriterijais:

I. – *Vienintelis vykdomasis sprendimas niekinumo naudai*. – Pirmiausia atrodė pravartu nebereikalauti dviejų sutampančių sprendimų santuokos paskelbimo niekine naudai, kad šalys galėtų sudaryti naują kanoninę santuoką. Pakanka pirmojo teisėjo moralinio tikrumo, pasiekto pagal teisines normas.

II. – *Vienintelis teisėjas, skiriamas vyskupo atsakomybe*. – Paskirti pirmajai instancijai vienintelį teisėją, kuris visada turi būti dvasininkas, patikima vyskupo atsakomybei. Vyskupas, pastoraciškai vykdydamas savo teisminę galią, privalo rūpintis, kad nebūtų laksizmo.

III. – *Teisėjas yra pats vyskupas*. – Siekiant pagaliau įgyvendinti Vatikano II Susirinkimo mokymą labai svarbioje srityje, nutarta išryškinti, kad savo Bažnyčioje, kurios galva ir ganytojas jis yra, pats vyskupas savaime yra jam patikėtų krikščionių teisėjas. Todėl pageidautina, kad didelėse ir mažose vyskupijose pats vyskupas būtų bažnytinių struktūrų *atsivertimo* ženklas (5) ir teisėjo užduotį santuokos srityje iki galo nedeleguotų kurijos tarnyboms. Tai ypač taikytina sutrumpintam procesui, kuris bus nustatytas aiškesnėms niekinumo byloms spręsti.

IV. – *Sutrumpintas procesas*. – Greta įprastinio lengvesnio santuokos paskelbimo niekine proceso nustatyta sutrumpinto proceso forma – papildomai dabar galiojančiam dokumentiniam procesui, – taikytina tais atvejais, kai tvirtinimas apie santuokos niekinumą paremiamas ypač akivaizdžiais argumentais.

Vis dėlto iš akių neišleidome ir to, kad sutrumpintas procesas gali kelti pavojų santuokos neišardomumo principui. Kaip tik todėl norėjome, kad tokiame procese teisėjas būtų pats vyskupas, kuris savo pastoracinės užduoties galia išvien su Petru yra katalikiškosios vienybės tikėjimu ir drausme laidas.

V. – *Apeliacija metropolito sostui*. – Pravartu atkurti apeliaciją metropolito sostui, nes ši bažnytinės provincijos galvos tarnyba, stabiliai egzistavusi amžių tėkmėje, yra ryškus sinodiškumo Bažnyčioje ženklas.

VI. – *Vyskupų konferencijų užduotis*. – Vyskupų konferencijos, kurias pirmiausia turėtų motyvuoti apaštališkasis troškimas pasiekti išsibarsčiusius tikinčiuosius, turėtų jausti pareigą įsitraukti į minėtąjį *atsivertimą* ir be išlygų gerbti vyskupų teisę organizuoti teisminę galią savo dalinėse Bažnyčiose.

Artumo tarp teisėjo ir tikinčiųjų atkurti nepavyks, jei konferencijos pavienių vyskupų nepaskatins ir jiems nepadės įgyvendinti santuokinio proceso reformos.

Siekdamos teisėjo artumo, vyskupų konferencijos, išlaikydamos teisingą, sąžiningą atlygį tribunolų darbuotojams, sykiu tegu pasirūpina, kad procesai būtų nemokami, o Bažnyčia, pasirodydama tikintiesiems kaip dosni motina, tokiame taip artimai su sielų išganymu susijusiame dalyke padarytų regimą neužtarnaujamą Kristaus meilę, kuria visi esame išganyti.

VII. – *Apeliacija Apaštalų Sostui*. – Atsižvelgiant į seniausią teisę, bet kuriuo atveju išlaikytina apeliacija Apaštalų Sosto ordinariniam tribunolui, arba Romos Rotai, šitaip sutvirtinant ryšį tarp Petro Sosto ir dalinių Bažnyčių, tačiau sykiu būtina stengtis tokių apeliacijų praktikoje užkirsti kelią piktnaudžiavimui teise, kad tai neigiamai neatsilieptų sielų išganymui.

Be to, Romos Rotos teisę kuo skubiau, kiek reikia, būtina pritaikyti reformuoto proceso taisyklėms.

VIII. – *Nuostatai Rytų Bažnyčioms*. – Pagaliau Rytų Bažnyčių bažnytinės tvarkos ir drausmės atžvilgiu nusprendėme sykiu atskirai paskelbti normas santuokinių procesų tvarkai Rytų Bažnyčių kanonų kodekse reformuoti.

Viską prideramai pasvėrę, nusprendžiame ir nustatome Kanonų teisės kodekso VII knygos III dalies I skyriaus visą I skirsnį „Santuokinio niekinumo paskelbimo bylos“ (1671–1691 kan.) nuo 2015 m. gruodžio 8 d. pakeisti taip:

1 straipsnis. **Teismo kompetencija ir tribunolai**

1671 kan. – § 1. Pakrikštytųjų santuokinės bylos savąja teise priklauso bažnytiniam teisėjui.

§2. Grynai civilinių santuokos padarinių bylos priklauso civilinei valdžiai, nebent partikuliarinė teisė nustatytų, kad tas pačias bylas, kaip šalutines ir papildomas, gali nagrinėti ir spręsti bažnytinis teisėjas.

1672 kan. – Santuokos niekinumo bylose, kurios nėra rezervuotos Apaštalų Sostui, yra kompetentingas: 1º tribunolas tos vietos, kur buvo sudaryta santuoka; 2º tribunolas tos vietos, kurioje yra kurios nors ar abiejų šalių buveinė ar laikinoji buveinė; 3º tribunolas tos vietos, kur faktiškai turi būti surinkta dauguma įrodymų.

1673 kan. – § 1. Kiekvienoje vyskupijoje santuokos niekinumo aiškiai teisės neišskirtoms byloms pirmosios instancijos teisėjas yra diecezinis vyskupas, kuris teisminę galią gali vykdyti asmeniškai ar per kitus pagal teisės normą.

§ 2. Vyskupas savo vyskupijai turi įsteigti diecezinį tribunolą santuokos niekinumo byloms, išsaugant to vyskupo galimybę kreiptis į kitą kaimyninį diecezinį ar tarpdiecezinį tribunolą.

§ 3. Santuokos niekinumo bylos rezervuotos trijų teisėjų kolegijai. Jai vadovauti privalo teisėjas dvasininkas, kiti teisėjai gali būti ir pasauliečiai.

§ 4. Jei nėra galimybės vyskupijoje ar kaimyniniame pagal § 2 normą pasirinktame tribunole įsteigti kolegialaus tribunolo, vyskupas moderatorius turi pavesti bylas vienam teisėjui dvasininkui, kuris, kur įmanoma, turi pasirinkti du asesorius, doro gyvenimo, gerai išmanančius juridinius ar humanitarinius mokslus, šioms pareigoms patvirtintus vyskupo; šiam vienasmenio teismo teisėjui, jei nėra nustatyta kitaip, priklauso tai, kas priskiriama kolegijai, pirmininkui ar pranešėjui.

§ 5. Antrosios instancijos tribunolas galiojimui visada privalo būti kolegialus pagal ankstesniojo § 3 nuostatą.

§ 6. Nuo pirmosios instancijos tribunolo apeliuojama į metropolinį antrosios instancijos tribunolą, išlaikant kan. 1438–1439 ir 1444 nuostatas.

2 straipsnis. **Teisė apskųsti santuoką**

1674 kan. – § 1. Santuoką apskųsti gali: 1º sutuoktiniai; 2º teisingumo saugotojas, kai niekinumas jau viešai žinomas, jeigu santuokos neįmanoma ar netikslinga pataisyti.

§ 2. Santuoka, kuri nebuvo apskųsta esant gyviems sutuoktiniams, negali būti apskųsta po vieno iš jų ar abiejų mirties, nebent klausimas apie galiojimą pakenktų kito ginčo išsprendimui tiek kanoniniame, tiek civiliniame teisme.

§ 3. Jei sutuoktinis mirtų bylos metu, turi būti laikomasi kan. 1518 nuostatų.

3 straipsnis. **Bylos pradėjimas ir medžiagos rinkimas**

1675 kan. – Teisėjas, prieš priimdamas bylą, turi įsitikinti, kad santuoka nepataisomai iširusi taip, kad santuokinio gyvenimo atkurti neįmanoma.

1676 kan. – § 1. Gavęs ieškinį, teismo vikaras, jei mano, kad ieškinys turi kokį nors pagrindą, jį privalo priimti ir dekretu, pridėtu prie to ieškinio, įsakyti jo kopiją perduoti ryšio gynėjui, taip pat, nebent ieškinį būtų pasirašiusios abi šalys, atsakovui, suteikdamas jam penkiolikos dienų terminą pateikti savo nuomonę apie ieškinį.

§ 2. Praėjus minėtam terminui, esant reikalui dar kartą paraginęs kitą šalį pareikšti nuomonę, išklausęs ryšio gynėjo, teismo vikaras savo dekretu turi nustatyti ginčo formuluotę ir nuspręsti, ar byla turi būti nagrinėjama ordinarinio ar sutrumpinto proceso būdu pagal kan. 1683–1687. Šis dekretas nedelsiant turi būti įteiktas šalims ir ryšio gynėjui.

§ 3. Jei bylą reikia nagrinėti ordinarinio proceso būdu, teismo vikaras tuo pačiu dekretu turi sudaryti teisėjų kolegiją ar paskirti vienasmenio teismo teisėją su dviem asesoriais pagal kan. 1673 § 4.

§ 4. Jei nustatytas sutrumpintas procesas, teismo vikaras turi veikti pagal kan. 1685 normą.

§ 5. Ginčo formuluotė privalo apibrėžti, kokiu pagrindu ar kokiais pagrindais turi būti skundžiamas santuokos galiojimas.

1677 kan. – § 1. Ryšio gynėjas, šalių teisiniai atstovai ir teisingumo saugotojas, jei dalyvautų teisme, turi teisę: 1º dalyvauti apklausiant šalis, liudininkus ir ekspertus, nepažeidžiant kan. 1559 nuostatos; 2º peržiūrėti bylos aktus, kad ir dar nepaskelbtus, ir susipažinti su šalių pateiktais dokumentais.

§ 2. Šalys negali dalyvauti apklausoje, apie kurią kalbama § 1, 1º.

1678 kan. – § 1. Santuokos niekinumo bylose teisminis prisipažinimas ir šalių pareiškimai, paremti liudininkų parodymais apie pačių šalių patikimumą, gali turėti visiško įrodymo galią, kurią turi įvertinti teisėjas, pasinaudodamas visomis nuorodomis ir pagalbinėmis priemonėmis, jei nėra kitų juos paneigiančių elementų.

§ 2. Tose bylose vieno liudininko parodymai gali duoti visišką tikrumą, jei kalbama apie kvalifikuotą liudininką, kuris liudija apie *ex officio* atliktus dalykus, arba to reikalauja objektyvios ir subjektyvios aplinkybės.

§ 3. Impotencijos arba sutikimo trūkumo dėl proto ligos ar psichinio pobūdžio anomalijos bylose teisėjas turi naudotis vieno ar kelių ekspertų paslaugomis, nebent, atsižvelgiant į aplinkybes, akivaizdžiai pasirodytų nenaudinga; kitose bylose turi būti laikomasi kan. 1574 nuostatos.

§ 4. Kiekvieną kartą, kai renkant bylos medžiagą kyla labai tikėtina abejonė, kad santuoka nebuvo išbaigta, tribunolas gali, išklausęs šalių nuomonės, sustabdyti niekinumo bylą, baigti rinkti medžiagą dėl dispensos nuo įvykdytos santuokos ir tada persiųsti aktus Apaštalų Sostui drauge su prašymu dispensuoti vieną ar abu sutuoktinius ir tribunolo bei vyskupo nuomone.

4 straipsnis. **Sprendimas, jo apskundimas ir vykdymas**

1679 kan. – Sprendimas, kuriuo santuoka pirmą kartą paskelbta niekine, pasibaigus kan. 1630–1633 nustatytiems terminams, tampa vykdomas.

1680 kan. – § 1. Šalis, laikanti save nukentėjusia, taip pat teisingumo saugotojas ir ryšio gynėjas išsaugo teisę pateikti kasacinį skundą dėl sprendimo ar apeliaciją dėl to paties sprendimo pagal kan. 1619–1640.

§ 2. Praėjus teisės nustatytam apeliacijos ir jos pagrindimo terminui bei aukštesnės instancijos tribunolui gavus teisminius aktus, turi būti sudaryta teisėjų kolegija, paskirtas ryšio gynėjas ir šalys paragintos per nustatytą terminą pateikti savo pastabas; praėjus šiam terminui, jei akivaizdžiai pasirodytų, kad apeliacija skirta tik uždelsti laiką, kolegialus tribunolas savo dekretu turi patvirtinti ankstesnės instancijos sprendimą.

§ 3. Jei apeliacija yra priimta, turi būti veikiama taip, kaip pirmojoje instancijoje, padarius atitinkamus pakeitimus.

§ 4. Jei apeliacijos instancijoje pateikiamas naujas santuokos niekinumo pagrindas, tribunolas jį gali priimti ir dėl jo spręsti taip, kaip pirmojoje instancijoje.

1681 kan. – Priėmus vykdomąjį sprendimą, bet kuriuo metu galima kreiptis į trečiosios instancijos tribunolą dėl bylos atnaujinimo pagal kan. 1644, pateikiant naujus ir svarbius įrodymus ar argumentus per trisdešimties dienų baigtinį terminą nuo skundo pateikimo.

1682 kan. – § 1. Po to, kai sprendimas, kuriuo santuoka buvo paskelbta niekine, tapo vykdomas, šalys, kurių santuoka buvo paskelbta niekine, gali sudaryti naują santuoką, nebent tai būtų draudžiama prie paties sprendimo pridėtu ar vietos ordinaro nustatytu draudimu.

§ 2. Kai tik sprendimas tampa vykdomas, teismo vikaras apie jį turi pranešti santuokos sudarymo vietos ordinarui. Šis privalo pasirūpinti, kad santuokų ir pakrikštytųjų knygose kuo greičiau būtų pažymėta apie paskelbtą santuokos niekinumą ir galimus nustatytus draudimus.

5 straipsnis. **Vyskupo vykdomas sutrumpintas santuokos procesas**

1683 kan. – Pačiam dieceziniam vyskupui priklauso spręsti santuokos niekinumo bylas pagal sutrumpintą procesą, kai: 1º prašymas pateikiamas abiejų sutuoktinių ar vieno iš jų, sutinkant kitam; 2º pateikiamos objektyvios ir subjektyvios aplinkybės, patvirtintos liudijimais ar dokumentais, nereikalaujančiais atidesnio nagrinėjimo ar tyrimo ir akivaizdžiai patvirtinančiais niekinumą.

1684 kan. – Ieškinyje, kuriuo pradedamas sutrumpintas procesas, be to, kas išvardyta kan. 1504, turi būti: 1º trumpai, pilnai ir aiškiai išdėstyti faktai, kuriais paremtas prašymas; 2º nurodyti įrodymai, kuriuos teisėjas iškart gali surinkti; 3º pridėti dokumentai, kuriais paremtas prašymas.

1685 kan. – Teismo vikaras tuo pačiu dekretu, kuriuo nustato ginčo formuluotę, paskyręs medžiagos rinkėją ir asesorių, visus, kuriems privaloma dalyvauti, turi sušaukti į posėdį, kuris turi įvykti ne vėliau kaip per trisdešimt dienų pagal kan. 1686.

1686 kan. – Medžiagos rinkėjas, jei įmanoma, per vieną posėdį turi surinkti įrodymus ir nustatyti penkiolikos dienų terminą pastaboms dėl ryšio galiojimo ir šalių gynybos pareiškimams, jei tokių būtų, pateikti.

1687 kan. – § 1. Gavęs aktus, diecezinis vyskupas, pasitaręs su medžiagos rinkėju ir asesoriumi bei įvertinęs ryšio gynėjo pastabas ir, jei tokių būtų, šalių gynybos pareiškimus, jei įgyja moralinį tikrumą dėl santuokos niekinumo, turi priimti sprendimą. Priešingu atveju turi grąžinti bylą ordinariniam procesui.

§ 2. Šalims kuo greičiau turi būti įteiktas pilnas sprendimo tekstas su išdėstytais motyvais.

§ 3. Prieš vyskupo sprendimą apeliuojama į metropolitą ar Romos Rotą; jei sprendimą priėmė pats metropolitas, apeliuojama į seniausiąjį sufraganą; ir prieš kito vyskupo, kuris neturi vyresniojo, žemesnio kaip Romos Popiežius, sprendimą apeliuojama į jo nuolatinai pasirinktą vyskupą.

§ 4. Jei būtų aišku, kad apeliacija skirta tik uždelsti laiką, metropolitas arba vyskupas, apie kurį kalbama § 3, arba Romos Rotos dekanas savo dekretu turi ją iškart atmesti; jei būtų priimta, byla turi būti perduota ordinariniam procesui antroje instancijoje.

6 straipsnis. **Dokumentinis procesas**

1688 kan. – Gavęs pagal kan. 1677 normą pateiktą prašymą, diecezinis vyskupas arba teismo vikaras ar paskirtas teisėjas, praleidęs ordinarinio proceso formalumus, tačiau pašaukęs šalis ir dalyvaujant ryšio gynėjui, gali sprendimu paskelbti santuokos niekinumą, jei iš neprieštaringo ir nepriekaištingo dokumento tikrai aišku, kad buvo ardomoji kliūtis ar teisėtos formos trūkumas, ir jei taip pat tikrai būtų žinoma, kad nebuvo suteikta dispensos arba įgaliotinis neturėjo galiojančio pavedimo.

1689 kan. – § 1. Prieš šį paskelbimą ryšio gynėjas, jei išmintingai nuspręstų, kad trūkumai, apie kuriuos kalbama kan. 1688, ar dispensos nebuvimas nėra neabejotini, privalo apeliuoti antrosios instancijos teisėjui, kuriam turi būti perduoti aktai ir informuota raštu, kad procesas yra dokumentinis.

§ 2. Šalis, laikanti save nukentėjusia, išsaugo teisę apeliuoti.

1690 kan. – Antrosios instancijos teisėjas, dalyvaujant ryšio gynėjui ir išklausęs šalių, tokiu pat būdu, kaip nurodyta kan. 1688, sprendžia, ar sprendimas turi būti patvirtintas, ar verčiau nagrinėti bylą ordinariniu teisės keliu; šiuo atveju ją grąžina pirmosios instancijos tribunolui.

7 straipsnis. **Bendrosios normos**

1691 kan. – § 1. Sprendime šalims turi būti primintos moralinės arba taip pat ir civilinės pareigos, kurias šalys gali turėti viena kitai bei palikuonims, juos išlaikydamos ir auklėdamos.

§ 2. Bylos dėl santuokos paskelbimo niekine negali būti svarstomos žodinio ginčo proceso būdu, apie kurį kalbama kan. 1656–1670.

§ 3. Visų kitų procedūrinių dalykų atžvilgiu turi būti taikomi, jei tam neprieštarauja dalyko prigimtis, kanonai apie teismo procesus bendrai ir apie ordinarinį ginčo procesą, išlaikant specialias normas byloms apie asmenų statusą ir byloms, susijusioms su viešuoju gėriu.

***

1679 kan. nuostatai taikytini santuokos niekinumo sprendimams, skelbiamiems nuo tos dienos, kurią įsigalios šis laiškas.

Prie šio laiško pridedamos procedūrinės taisyklės, laikomos reikalingomis norint teisingai ir kruopščiai taikyti reformuotą įstatymą, kurio būtina uoliai laikytis tikinčiųjų gerovės labui.

Visa, ką šiuo laišku nustatėme, laikome tvirtai galiojant, nepaisant visų, kad ir labiausiai paminėti vertų, priešingų potvarkių.

Kupini pasitikėjimo, veiklų šio naujo santuokos proceso įgyvendinimą patikime šlovingiausios ir visada palaimintosios Mergelės Marijos, Gailestingumo Motinos, ir šventųjų Petro ir Pauliaus užtarimui.

Duota Romoje, prie šv. Petro, 2015-ųjų, mūsų pontifikato trečiųjų metų, rugpjūčio 15-ąją, Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų šventės dieną.

Pranciškus

Santuokos skelbimo niekine bylų procedūrinės taisyklės

3-ioji generalinė ekstraordinarinio Vyskupų sinodo asamblėja 2014 m. spalį aptarė tikinčiųjų sunkumus, susijusius su bažnytiniais tribunolais. Vyskupas, kaip gerasis ganytojas, turi rūpintis tikinčiaisiais, kuriems reikia ypatingos pastoracijos, todėl, suvokiant Petro įpėdinio ir vyskupų sąveikos svarbą supažindinant su įstatymu, atrodė pravartu drauge su konkrečiais nuostatais santuokos procesui taikyti pasiūlyti kelias priemones, padėsiančias tribunolams geriau atsiliepti į poreikius tikinčiųjų, prašančių paskelbti, ar jų žlugusios santuokos ryšys egzistuoja, ar ne.

1 str. – 383 kan. § 1 galia vyskupas įpareigotas apaštališkąja dvasia lydėti separacijos ar ištuokos būdu išsiskyrusius sutuoktinius, kurie dėl savo gyvenimo būvio galbūt yra apleidę religijos praktikavimą. Todėl tokius sunkumus išgyvenančiais tikinčiaisiais jis pastoraciškai rūpinasi drauge su klebonais (plg. 529 kan. § 1).

2 str. – Ikiteisminis ar pastoracinis tyrimas, kurio metu separacijos ar ištuokos būdu išsiskyrę krikščionys, abejojantys savo santuokos galiojimu ar įsitikinę jos niekinumu, sutinkami parapijos ar vyskupijos struktūrose, galiausiai skirtas pažinti jų padėtį ir surinkti naudingus duomenis galimam ordinariniam arba sutrumpintam teisminiam procesui.

3 str. – Vietos vyskupas tokį tyrimą turėtų patikėti tinkamiems asmenims, nebūtinai kompetentingiems išskirtinai kanonų teisės srityje. Tarp jų pirmiausia minėtinas klebonas arba tas, kuris sutuoktinius rengė santuokos šventimui. Šią patariamąją funkciją taip pat galima patikėti kitiems dvasininkams, pašvęstiesiems asmenims ar pasauliečiams, patvirtintiems vietos vyskupo.

Viena arba kelios dabar grupę sudarančios vyskupijos gali įsteigti nuolatinę struktūrą, kuri šią funkciją atliktų, ir prireikus parengti kokį nors Vadovą (*Vademecum*), kuriame būtų išdėstyti pagrindiniai elementai tyrimui tinkamiau atlikti.

4 str. – Pastoraciniu tyrimu surenkama naudingų duomenų, galbūt leisiančių sutuoktiniams ar jų teisiniam atstovui pradėti bylą kompetentingame tribunole. Paklaustina, ar šalys sutinka prašyti paskelbti santuoką niekine.

5 str. – Surinkus visus duomenis, tyrimas užbaigiamas ieškiniu, kuris, jei pagrįstas, pateiktinas kompetentingam tribunolui.

6 str. – Kadangi remiantis 1691 kan. § 3 Kanonų teisės kodeksas, nepažeidžiant specialiųjų nuostatų, taikytinas ir santuokiniams procesams, šiomis taisyklėmis siekiama ne išsamiai išdėstyti visą procesą, bet tik geriau išryškinti pagrindines įstatymo naujoves ir, kur reikia, jį papildyti.

Pirmas pavadinimas. **Teismo kompetencija ir tribunolai**

7 str. – § 1. Kompetentingi organai, apie kuriuos kalbama 1672 kan., yra lygiaverčiai. Kuo labiau paisytina artumo tarp teisėjo ir šalių principo.

§2. Tribunolams bendradarbiaujant pagal 1418 kan., siektina, kad visi – ir šalys, ir liudytojai – procese dalyvautų mažiausiais kaštais.

8 str. – § 1. Vyskupijose, neturinčiose savo tribunolo, vyskupas privalo kuo skubiau nuolatinio ir tęstinio ugdymo kursuose, organizuojamuose vyskupijų ar jų grupių ir Apaštalų Sosto siekiant to paties tikslo, parengti asmenų, kurie galėtų darbuotis įsteigtinuose santuokinių bylų tribunoluose.

§2. Vyskupas gali pasitraukti iš pagal 1423 kan. nuostatus įsteigto tarpdiecezinio tribunolo.

Antras pavadinimas. **Teisė apskųsti santuoką**

9 str. – Jei sutuoktinis proceso metu mirtų bylos neužbaigus, procesas sustabdomas, kol kitas sutuoktinis ar

kitas suinteresuotas asmuo nepareikalaus tęsti; tokiu atveju įrodytinas teisėtas interesas.

Trečias pavadinimas. **Bylos pradėjimas ir medžiagos rinkimas**

10 str. – Teisėjas gali priimti žodinį prašymą, jei kas nors kliudo šaliai pateikti ieškinį, tačiau tada turi liepti notarui parašyti dokumentą, kurį šalis turi perskaityti ir patvirtinti. Šis dokumentas atstoja šalies parašytą ieškinį ir yra be išlygų teisiškai galiojantis.

11 str. – § 1. Ieškinys pateiktinas dieceziniam ar tarpdieceziniam tribunolui, sudarytam pagal 1673 kan. § 2.

§ 2. Jei šalis sutinka patikėti save teismo teisingumui ar, antrąkart tinkamai pakviesta, neatsako, laikoma, kad ji prašymui neprieštarauja.

Ketvirtas pavadinimas. **Sprendimas, jo apskundimas ir vykdymas**

12 str. – Teisės reikalaujamam moraliniam tikrumui pasiekti nepakanka įrodymų ir duomenų svarumo, bet taip pat būtina pašalinti bet kurią protingą pozityvią abejonę dėl teisės ar fakto klaidos, net jei to grynos galimybės neįmanoma panaikinti.

13 str. – Jei šalis aiškiai pareiškė, kad atmeta bet kokią su byla susijusią informaciją, laikytina, kad ji atsisakė savo teisės gauti sprendimo egzempliorių. Tokiu atveju ji gali būti supažindinta su rezoliucine sprendimo dalimi.

Penktas pavadinimas. **Vyskupo vykdomas sutrumpintas santuokos procesas**

14 str. – § 1. Tarp faktinių ir asmeninių aplinkybių, leidžiančių santuokos niekinumo bylas spręsti sutrumpintu procesu pagal 1683–1687 kan., pavyzdžio dėlei minėtinos: tikėjimo trūkumas, galintis paskatinti suvaidinti sutikimą ar sąlygoti valią lemiančią klaidą; trumpa bendro santuokinio gyvenimo trukmė; abortas vengiant palikuonio; užsispyrėliškas nesantuokinių santykių praktikavimas santuokos sudarymo metu ir iškart po to; apgaulingas nevaisingumo arba sunkios užkrečiamos ligos nutylėjimas, vaikų iš ankstesnių santykių arba kalėjimo nutylėjimas; santuokiniam gyvenimui visiškai svetimas vedybų motyvas arba netikėtas moters nėštumas; fizinis smurtas sutikimui išgauti, medicinos dokumentais įrodyta proto negalia ir t. t.

§ 2. Prašymą remiančiomis priemonėmis laikytini visi medicinos dokumentai, akivaizdžiai darantys informacijos *ex officio* poreikį nereikalingą.

15. str. – Jei pateikiamas ieškinys pradėti ordinarinį procesą, tačiau teismo vikaras mano, kad bylą galima spręsti sutrumpintu procesu, tai jis, supažindindamas su ieškiniu pagal 1676 kan. § 1, šalies, kuri nepasirašė, turi paprašyti, kad tribunolui praneštų, ar ji pateiktam prašymui pritaria ir ar ketina dalyvauti procese. Jis taip pat turi tiek, kiek reikia, paraginti šalį ar šalis, pasirašiusias ieškinį, kuo skubiau papildyti jį pagal 1684 kan.

16 str. – Teismo vikaras gali medžiagos rinkėju paskirti pats save; vis dėlto, jei įmanoma, medžiagos rinkėją tegu paskiria iš vyskupijos, kurioje pradėta byla.

17 str. – Kviečiant pagal 1685 kan., šalims iki medžiagos rinkimo posėdžio likus vėliausiai trims dienoms praneština, kad jos pateiktų, jei to nepadaryta ieškinyje, įrodinėjimo punktus, dėl kurių apklaustinos šalys ar liudytojai.

18 str. – § 1. Šalys ir jų advokatai gali dalyvauti kitų šalių ir liudytojų apklausoje, jei medžiagos rinkėjas dėl faktinių ir asmeninių aplinkybių nenuspręs kitaip.

§ 2. Šalių ir liudytojų atsakymai užrašytini notaro, tačiau tik apibendrintai ir tiek, kiek tai susiję su santuokinio ginčo esme.

19 str. – Jei byla nagrinėjama tarpdieceziniame tribunole, vyskupas, kuris turi paskelbti sprendimą, yra vietos vyskupas, kuris tam kompetentingas pagal 1672 kan. Jei jų yra keli, laikomasi artumo tarp šalių ir teisėjo principo.

20 str. – § 1. Diecezinis vyskupas vadovaudamasis savo išmintimi nustato sprendimo paskelbimo būdą.

§ 2. Sprendime, pasirašomame vyskupo ir notaro, glaustai ir sklandžiai išdėstomi sprendimo motyvai. Šalys su sprendimu paprastai supažindintinos per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos.

Šeštas pavadinimas. **Dokumentinis procesas**

21 str. – Kompetentingas vyskupas ir kompetentingas teismo vikaras nustatomi pagal 1672 kan.

Nuorodos

(1) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 27.
(2) Plg. KTK, kan. 1752.
(3) Plg. Paulius VI. Kreipimasis į 2-ojo tarptautinio kanonų teisės susirinkimo dalyvius 1973 m. rugsėjo 17 d.
(4) Plg. *Relatio Synodi*, Nr. 48.
(5) Plg. Pranciškus. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 27: *AAS* 105 (2013), p. 1031.

Katalikų, Stačiatikių ir Evangelikų liuteronų Bažnyčių Lietuvoje kreipimasis dėl dirbtinio apvaisinimo reglamentavimo

Vėl atnaujinus Dirbtinio apvaisinimo įstatymo projekto svarstymą Lietuvos Respublikos Seime, norime išsakyti mūsų nesikeičiančią poziciją, išreikštą dar 2011 metų gegužės mėn. 17 d. komunikate.

Ir toliau solidarizuodamiesi su nevaisingais sutuoktiniais norime priminti, kad pagalba nevaisingumo atveju negali peržengti pagarbos žmogaus gyvybei, orumui bei šeimai ribų. Krikščioniškoji etika atliepia šiandienos medicinos mokslo įrodytą tiesą, kad žmogaus gyvybė atsiranda nuo prasidėjimo momento. Jau nuo zigotos susidarymo savo egzistavimą pradėjusiam unikaliam asmeniui privalo būti užtikrinta prigimtinė teisė į gyvybę. Raginame nepritarti siūlomam perteklinių embrionų sukūrimui, jų šaldymui ir – prisidengiant „išėmimo iš apyvartos“ terminu – jų sunaikinimui, pasibaigus saugojimo užšaldžius laikui.

Kaip savo 2015 m. lapkričio 5 d. kreipimesi į Prezidentę, Vyriausybę, Seimo Pirmininkę ir Seimo narius pažymi Lietuvos nacionalinės premijos laureatai, mokslininkai, rašytojai bei kiti visuomenės veikėjai, pasaulyje egzistuoja ir vis plačiau taikoma moterį nuo papildomo hormoninio stimuliavimo apsauganti alternatyva – kiaušialąsčių šaldymas, kuris, anot Amerikos Reprodukcinės medicinos draugijos, jau nelaikomas eksperimentiniu metodu. Tuo būdu šis metodas pripažįstamas pakankamai efektyvus. Kiaušialąsčių šaldymas apsaugotų sutuoktinius nuo didelių moralinių dilemų ir dvasinių kančių tais atvejais, kai dėl gyvenimiškų aplinkybių sukurtų perteklinių embrionų panaudojimas tampa neįmanomas. Mūsų žiniomis, 2008 m. ir 2010 m., svarstant Dirbtinio apvaisinimo įstatymą, Vaiko teisių apsaugos kontrolierė taip pat nepritarė perteklinių embrionų kūrimui, primindama, kad Jungtinių Tautų Vaiko teisių apsaugos konvencijos preambulėje aiškiai nurodoma, kad „vaikui, atsižvelgiant į jo fizinį ir psichinį nebrandumą, reikia ypatingos apsaugos ir priežiūros, taip pat atitinkamos teisinės apsaugos, tiek iki gimimo, tiek ir po jo“.

Lygiai taip pat nepriimtinas trečiųjų asmenų lytinių ląstelių naudojimas apvaisinimui, pažeidžiantis ir Jungtinių Tautų Vaiko teisių apsaugos konvencijos ginamą prigimtinę vaiko teisę žinoti savo biologinius tėvus. Pasaulinė praktika liudija, kad vaikai, pradėti panaudojus anoniminių donorų lytines ląsteles, vėliau per teismus ieško savo biologinių tėvų. Tai – viena iš priežasčių, dėl kurios kai kuriose šalyse atsisakyta anksčiau buvusios anoniminės donorystės.

Dar viena problema, į kurią norėtume atkreipti dėmesį – preimplantacinė genetinė diagnostika. Preimplantacinė diagnostika leidžia nustatyti embriono genetines ypatybes ir, remiantis jomis, žmogaus gyvybę skirstyti į „kokybišką“ ir „vertą gyventi“ bei „nekokybišką“, kurios gyvenimas „mažiau vertingas“. Dėl šių priežasčių preimplantacinės diagnostikos taikymas ne tik pažeidžia žmogiškąjį orumą ir sukuria sąlygas eugenikai, bet ir didina genetinės kilmės negalias turinčių žmonių atskirtį bei skatina visuomenės nepagarbą negalią turintiems žmonėms. Būtent preimplantacinės diagnostikos dėka asmenys, turintys genetinę negalią, tampa tais, kuriuos dar iki jų gimimo stengiamasi identifikuoti, o identifikavus – neleisti jiems gimti. Tai negalią turinčių žmonių eliminavimas iš visuomenės, o ne genetinių ligų gydymas.

Viliamės, kad tikintys mūsų Bažnyčių nariai Seime, ypač tos politinės jėgos, kurios savo programose deklaruoja krikščioniškąsias vertybes, išliks ištikimi savo rinkėjams bei sau patiems priimdami sprendimus dėl dirbtinio apvaisinimo reglamentavimo Lietuvoje.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas
arkivyskupas Gintaras Grušas

Vilniaus ir Lietuvos Stačiatikių arkivyskupas
Inokentijus

Lietuvos Evangelikų liuteronų Bažnyčios
vyskupas Mindaugas Sabutis

Vilnius, 2015 m. gruodžio 14 d.

„NEIŠMINTINGI“ IŠMINČIAI

Kristaus Apsireiškimas (Trys Karaliai)
Iz 60, 1–6; *Ef* 3, 2–3a. 5–6; *Mt* 2, 1–12

Kūdikystėje mes visi esame lygūs. Vėliau gauname pilietybę, perimame papročius ir tradicijas. Tačiau kūdikiai yra vienodi. Tas pats galioja kančiai ir mirčiai. Skausmą jaučiame vienodai visi, nepaisant rasės ir tautybės. Ir mirtis užmerkia akis visiems, kad ir kas tu būtum.

Mesijinė Kristaus karalystė apsireiškia karaliaus Erodo valdose. Kristus apie savo karaliavimą kalba kančios akivaizdoje. Erodas karaliauja rodydamas savo turtus ir valdžią. Trys išminčiai iš Rytų įvaro baimės šio pasaulio karaliui drąsiai klausdami: „Kur yra gimusis žydų karalius?“ „Kas tas kūdikis, kuris atrodo lygiai kaip ir visi kiti kūdikiai?“

Mums, XXI amžiaus žmonėms, atrodo labai keista: kaip galima garbinti vos gimusį vaiką kaip Dievą? Štai čia ir yra visa krikščionybės esmė, tikėjimo slėpinys – Dievo įsikūnijimas. Būti krikščioniu reiškia pripažinti Dievu Betliejaus kūdikį, kartu pripažįstant Jį žmogumi, kuris miršta ant kryžius. Nusilenkdami ir pagarbindami dangiškąjį Kūdikėlį Jėzų, trys išminčiai nusilenkė ir žmogiškosios prigimties kūdikiui – tuo pažymėdami žmogaus gyvybės šventumą ir neliečiamumą. Kai išminčiai iš Rašto mokytojų sužinojo, kur gimęs Atpirkėjas, jie iš Jeruzalės iškeliavo į Betliejų. Po daugybės jų tikėjimo bei pasitikėjimo bandymų atėjo pagaliau didžiausias – jie išvydo tą menką namą ir silpną Vaikelį. Vadinasi, štai toks Mesijas? Argi negalėjo kilti pagunda nusivylus grįžti namo, net nepagarbinus tokio mesijo? Be ypatingo Dievo apšvietimo taip ir būtų buvę; todėl šv. Bernardas kreipiasi į tris karalius klausdamas: „Ką jūs darot, magai, ką darot? Jūs lenkiatės Kūdikiui; Kūdikiui prastoj lūšnoj; Kūdikiui, suvystytam suplyšusiais vystyklais? Gal tai – Dievas? Bet juk Dievas gyvena savo šventykloje; Viešpats turi savo sostą danguje, o jūs ieškote Jo menkame tvartely, motinos prieglobsty? – Ką jūs darot, kad aukso atnešėt? Vadinasi, tas Vaikelis yra Karalius? Betgi kur yra Jo pilis, sostas? Kur dvariškiai? O gal tas tvartas – Jo karališka pilis, prakartėlis – sostas, Juozapas su Marija – dvariškiai? Kokie neišmintingi besą tie išminčiai, kad jie lenkiasi vaikui, tokiam mažam, silpnam ir neturtingam!.. Taip, jie pasidarė kvailiai, kad būtų tikrai išmintingi.“

Panašų, kaip aniems išminčiams, bandymą mums Viešpats pateikia Eucharistijos sakramente. Čia irgi iš pažiūros nė žymės, kad galėtų būti Dievo didybė. Bet Dievas apšviečia mūsų tamsybę ir paveikia atkaklią mūsų valią taip, kad mes nuolankiai ir mielai tikime. Taigi, jei užpuola abejonės, ar Kristus yra Dievas ir ar jis yra Eucharistijoje, bėk pas Dievą ir melsk: „Dieve, sustiprink mano tikėjimą!“

Kokios įdomios dvi Kūdikėlį Jėzų lankančių asmenų grupės: piemenys ir išminčiai. Kas yra bendro tarp šių, iš pirmo žvilgsnio labai priešingų žmonių grupių? Piemenys: nemokyti, paprasti, neturtingi pamaldūs visuomenės žemiausio sluoksnio žmonės. Išminčiai: mokyti, apsiskaitę, turtingi visuomenės viršūnių atstovai. Bendra tarp jų yra nusižeminimas, nuoširdus tiesos ieškojimas. Tai geros valios žmonės. Jie visi nusilenkę pagarbino Dangaus Kūdikį. Bendra paprastumui ir išmintingumui yra nusižeminimas ir kuklumas. Tikras išminčius yra tas, kuris nusižeminęs supranta, kad nepriklausomai nuo visų jo žinių Dieviškoji Išmintis lieka neišsemiama paslaptis. Jei netikiu Dievo buvimu, esu tik mažytis, bereikšmis ratelis milžiniškoje pasaulio mašinoje, tik menkutė atomų sankaupa visatoje. Žmogus yra sukurtas pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Todėl atitrūkti nuo Dievo – tai atsiriboti nuo savo pirmavaizdžio. Mūsų gyvenime yra daug ženklų, liudijančių Dievo buvimą. Tai lyg žvaigždės tamsioje naktyje, padedančios mums surasti tikėjimą.

Jonas Paulius II savo enciklikoje *Fides et ratio* rašo: „Žmogus iš prigimties ieško tiesos. Jo ieškojimai krypsta į gilesnę tiesą, kuri galėtų jam nurodyti gyvenimo prasmę; žmogus yra ieškojimo kelyje. Ieško tiesos arba asmens, į kurio rankas galėtų atsiduoti.“ Kiekvienos kartos žmonės ieško amžinųjų tiesų. Todėl svarsto, kokia žvaigžde sekti. Šiandieniam žmogui tikėjimo žvaigždė yra Evangelija. Kiekvienas krikščionis, kuris evangelizuoja ir savo gyvenimu liudija Jėzaus meilę, yra žvaigždė Dievo ieškantiems žmonėms. Kiek žmonių gyvena dvasinėje naktyje. Ar Dievas egzistuoja? Jeigu egzistuoja, tai kokiu būdu? Kokią reikšmę aš skiriu Dievui? Nuo tos dienos, kai kunigas į mūsų rankas įdėjo Krikšto žvakę, gavome pareigą virsti Kalėdų žvaigžde, rodančia tikėjimą artimiesiems, draugams, kaimynams, kolegoms.

Tačiau išpuikę žmonės mano, kad jie viską žino, viską moka. Jie Dievo neieško, jiems Jo nereikia. „Dievas išpuikėliams priešinasi, o nuolankiesiems duoda malonę“, – sako apaštalas Petras (*1 Pt* 5, 5). Į ką mes labiau panašūs? Į piemenis, išminčius ar į Erodą? Iš išminčių mokomės uolaus tiesos bei prasmės ieškojimo. Svarbiausia, kad žmonės trokštų sutikti Kristų, kaip Trys Karaliai ieškoti Tiesos ir To, kuris padaro žmogaus gyvenimą prasmingą, To, kuris pats yra Kelias, Tiesa ir

Gyvenimas. Nors Kristus atėjo į žemę nusižeminęs ir slapčia, mažame Betliejaus tvartelyje, karalius Erodas tai išgirdęs apstulbo, o su juo ir visa Jeruzalė. Erodas susijaudino ir išsigando, kadangi Betliejaus kūdikis, kurio ieško išminčiai, jam yra konkurentas. Žydų vyresniesiems ir Jeruzalės gyventojams, pamiršusiems tikrąją pranašysčių apie Mesiją prasmę, Jėzus yra jų stabilaus gyvenimo drumstėjas. Teisus buvo apaštalas Jonas apie Jėzų sakydamas: „Pas savuosius atėjo, o savieji jo nepriėmė“ (*Jn* 1, 11). Ne be reikalo Jėzus verkė Jeruzalės: „O kad tu šiandien suprastum, kas tau atneša ramybę!“ (*Lk* 19, 44). Visoje žmonijos istorijoje šis priešiškumas, dviveidiškumas ir paviršutiniškumas atskleidžia pasaulio reakciją į dvasinius dalykus ir tikrąsias vertybes. Mes patys neretai būname religijos praktikavimo atžvilgiu lyg apstulbusi Jeruzalė: neryžtingi ir priešiški. Kažkas labai subtiliai pastebėjo: „Visuomet taip buvo ir bus. Pasaulio galiūnai pakenčia religijas ir jų atstovus tol, kol jie pamaldžiai atlieka savo kulto apeigas, palaikydami visuomenėje gerus papročius. Bet pamėgintų jie kištis į esamą visuomeninę santvarką, pamėgintų imtis opių socialinių klausimų sprendimo...“

Rytų išminčiai – Kasparas, Melchijoras ir Baltazaras – gimusiam Karaliui padovanojo aukso, brangiausio anų laikų metalo, kuris reiškia karališką valdžią. Mūsų meilė jam teatstoja karališkąjį auksą. Jų smilkalai buvo vartojami dieviškai pagarbai išreikšti ir simbolizavo Jėzaus Kristaus dievybę. Mūsų maldos, plaukiančios iš gyvo tikėjimo, tekyla aukštyn jo garbei kaip kvapus smilkalas. Mira vartota žmogaus kūnui balzamuoti, apsaugoti nuo suirimo. Ji simbolizavo Kristaus žmogiškąją prigimtį. Mūsų mira tebūna mūsų vargai, darbas ir kančios, ištikimai žengiant Dievo ir Bažnyčios įsakymų keliais.

PANERTI Į DIEVO MALONĘ

Kristaus Krikštas (C)
Iz 40, 1–5. 9–11; *Tit* 2, 11–14; 3, 4–7; *Lk* 3, 15–16. 21–22

Apiplovimas arba apšlakstymas vandeniu kaip religinė apeiga turi seną istoriją. Pagal įvairių tautų senovės religijas, ypač Artimųjų ir Tolimųjų Rytų tautose, vanduo, kaip gyvybės šaltinis, laikytas turintis pašventinimo galios. Senųjų tikėjimų aidas buvo ritualiniai Senojo Testamento nuostatai, reikalaujantys žmonių arba daiktų apiplovimo arba apsišlakstymo įvairiomis gyvenimo aplinkybėmis. Vandeniu apiplaudavo karo trofėjus ir grįžusius iš karo karius. Ritualinius apiplovimus atlikdavo ir sergant kai kuriomis ligomis. Vanduo apvalydavo namus ir daiktus. Kai kurie apsiplovimai buvo privalomi visų pirma tiems, kurie atlikdavo religines apeigas. Formalūs ir smulkmeniškai detalizuoti nurodymai plauti lėkštes, puodelius ir kitokius indus, taip pat rankas prieš valgį išsilaikė ištisus šimtmečius. Juos galima rasti ir dabartiniame judaizme.

Pradėdamas savo kaip pranašo misiją, kviečiančią atsiversti ir gailėtis dėl nuodėmių, Jonas Krikštytojas panaudojo visus šiuos apsiplovimo aktus. Simboliškas pasinėrimas į Jordano upę buvo pilnas giliausios prasmės. Kaip po vandens vonios žmogus apsivalo, taip ir vidinis širdies atsivertimas, kurio reikalavo Jonas Krikštytojas, patvirtintas nuolankiu apsiplovimu šventojoje upėje, sugrąžindavo santykiams su Dievu švarą ir gerumą. Ir štai vieną dieną prie Jordano atėjo didesnis ir galingesnis už Joną Krikštytoją. Nors Jis kartu su visais nusidėjėliais įėjo į upės vandenis ir dalyvavo krikšto apeigose, ši apeiga Kristui buvo tik nuodėmių atleidimo simbolis, nes Dievo Sūnus yra šventas. Tai buvo Mesijo misijos pradžios ženklas. Jį ne vanduo, bet pati Viešpaties Dvasia patepa ypatingajai misijai. Po Kristaus krikšto ši apeiga mums visiems tapo ypatingos reikšmės būtinybė. Kristus pasinėrė į Jordano upės vandenis, kad mes panertume į jo malonę ir vieno Triasmenio Dievo gyvenimo pilnybę.

Jonas krikštijo Jordano upėje tuos, kurie išpažindavo savo nuodėmes, kad jiems jos būtų atleistos. Bet štai prieš Joną atsistoja tas, kuris be jokios nuodėmės. Jis pasaulio Šviesa, kurio žibėjime turi pranykti nuodėmės tamsa. Jis Dievo Avinėlis, naikinantis pasaulio nuodėmes. Tai kodėl Jėzus pats brenda į Jordano upę, kad būtų pakrikštytas? Savo krikštu Viešpats Jėzus Kristus viso pasaulio vandeniui duoda galią, kad jis būtų naudojamas Krikšto sakramentui. Kad per Krikštą kūdikiai taptų Dievo malonės vaikai, kad jų širdys taptų Šventosios Dvasios buveinė. Dievui šlovė žmogaus sielos šventovėje, nes Dievas Tėvas savo Sūnų padarė sandora tautai, šviesa pagonims – neregių akims atverti, belaisviams iš kalėjimo išvesti, tamsoje sėdintiems suimtiesiems paleisti (plg. *Iz* 42, 6–7). Jonas atėjusiam pas jį krikštytis Jėzui sako: „Tai aš turėčiau būti tavo pakrikštytas, o tu ateini pas mane!“ (*Mt* 3, 14). Jonas yra tik mažytis žiburėlis, o Kristus – pasaulio šviesa. Jonas yra tik tyruose šaukiančiojo balsas, o Kristus – Amžinasis Žodis. Jonas yra Kristaus pirmtakas, kuriam jis turėjo paruošti kelią. Tą Kristų jis jau pagarbino, dar būdamas po motinos Elzbietos širdimi, šokinėdamas

iš džiaugsmo, kai prisiartino Mergelė Marija. Pranašo žvilgsniu Jonas gerai įžvelgia, kad Kristus turi augti, kol taps visatos Valdovu. O jis pats mažėti... Tai matydamas, jis sako: „Aš turėčiau būti tavo pakrikštytas!“ Taip, Jonai, tu turi būti pakrikštytas, tačiau ne vandeniu, bet krauju. Svarbiausios Mesijo misijos pradžia buvo aplaistyta paties Jono Krikštytojo kankinystės krauju.

„O balsas iš dangaus prabilo: *Šitas yra mano mylimasis Sūnus, kuriuo aš gėriuosi*“ (*Mt* 3, 17). Ar jis Tėvo mylimasis Sūnus tik per savo dievystę, ar kartu ir per žmogystę? Kartu ir per žmogystę, nes dangiškasis Tėvas gėrisi ir mūsų žmogiška prigimtimi, išaukštinta savo Sūnuje. Šventoji Dvasia kūnišku pavidalu nusileidžia ant Jėzaus tarsi balandis, kuris kadaise Nojui pranešė apie pasaulinio tvano pabaigą. O dabar Šventoji Dvasia pagerbia kūną, kuris susivienijęs su Dievu ir iškeltas į dievišką garbę.

Šiandieną nuo nuodėmių apvalytomis tyromis širdimis pagarbiai švęskime Kristaus Krikštą. Dievui niekas nesuteikia tokio malonumo kaip žmonių atsivertimas ir jų išganymas, – tam skirtas kiekvienas Dievo žodis ir visas Apreiškimas. Savo sekėjams Jėzus liepia: „Tad eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs“ (*Mt* 28, 19–20). „Kas įtikės ir pasikrikštys, bus išgelbėtas, o kas netikės, bus pasmerktas“ (*Mk* 16, 16). „Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: jei kas neatgims iš vandens ir Šventosios Dvasios, neįeis į Dievo Karalystę“ (*Jn* 3, 5). „Esate nuplauti, pašventinti, nuteisinti mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu ir mūsų Dievo Dvasia“ (*1 Kor* 6, 11). „Juk jūs visi tikėjimu esate Dievo vaikai Kristuje Jėzuje. Ir visi, kurie esate pakrikštyti Kristuje, apsivilkote Kristumi“ (*Gal* 3, 26–27).

Didžiojo senovės Bažnyčios rašytojo Origeno tėvas, pasilenkdamas prie sūnaus lopšio, kartodavo: „Garbinu Dievą, kuris yra šio mažo pakrikštyto kūdikėlio širdyje.“

„DARYKITE, KĄ TIK JIS JUMS LIEPS“

2 eilinis sekmadienis (C)
Iz 62, 1–5; *1 Kor* 12, 4–11; *Jn* 2, 1–12

Šiandien Bažnyčia mini pirmąjį Kristaus stebuklą Galilėjos Kanoje. Kanos miestelis yra kelyje tarp Nazareto ir Tiberiados ežero. Ateidamas prie Jordano upės pasikrikštyti, taip pat pagerbti jaunavedžių Galilėjos Kanoje, Jėzus pradeda savo mesijinę veiklą. Jėzaus dalyvavimą Kanos vestuvėse Bažnyčia laiko labai reikšmingu įvykiu. Ji čia mato santuokos gėrio patvirtinimą ir patikinimą, kad nuo šiol santuoka bus veiksmingas Kristaus artumo ženklas.

Galilėjos Kanoje padarytas stebuklas mums visiems parodo Dievo Motinos Marijos nepaprastą tikėjimą. Nors Kristus aiškiai pasako, kad jo valanda dar neatėjo, Marija liepia tarnams daryti viską, ką jos Sūnus lieps. Ji pasinaudoja savo motiniškumo privilegija. Neabejoja, kad Sūnus išpildys jos norą padėti jaunavedžiams.

Daugelyje Evangelijos vietų randame panašių situacijų, kuomet Jėzus daro stebuklus ne žmonių smalsumui patenkinti, bet tik tuomet, kai jie tvirtai tikėdami šito prašo. Kanaanietė, prašydama Jėzaus išgydyti jos sunkiai sergančią dukrą, gauna nelabai malonų rytietišką atsakymą: nedera imti vaikų duonos ir mesti šunyčiams. Tačiau net ir tokį atsakymą išgirdusi kanaanietė motina nenusimena: „Taip, Viešpatie, bet ir šunyčiai ėda trupinius, nukritusius nuo šeimininko stalo.“ „Tuomet Jėzus tarė jai: *O moterie, didis tavo tikėjimas! Tebūnie tau, kaip prašai*. Ir tą pačią valandą jos duktė pasveiko“ (*Mt* 15, 28); Romėnų kariuomenės šimtininkas nusižeminęs prašė: „Viešpatie, nesu vertas, kad užeitum po mano stogu, bet tik tark žodį, ir mano tarnas pasveiks“(*Mt* 8, 8). „Tai girdėdamas, Jėzus stebėjosi ir kalbėjo einantiems iš paskos: *Iš tiesų sakau jums: niekur Izraelyje neradau tokio tikėjimo!*“ (*Mt* 8, 10). Čia tik dalis tų pavyzdžių, kai tvirtas tikėjimas laimėjo iš Dievo malones. Iš šių pavyzdžių galime pasimokyti supratimo, jog ir mums, nevertiems, mūsų tikėjimas pagelbsti. Dievo Motinos tikėjimas atveria kelią Jėzaus stebuklams.

Galilėjos Kanos vestuvės mus moko: pirma – jei priimi Dievo Sūnų Jėzų Kristų, tavo gyvenimas virsta šventė. Kiekvieno mūsų gyvenimas tuomet įgyja dieviškos šviesos. Net kartus kasdienis gyvenimas pavirsta amžinajam gyvenimui įprasminta diena. Kartais nusiminę klausiame: kam reikia melstis? Kodėl reikia kantriai kentėti? Kodėl privalu būti visą gyvenimą garbingiems? Kam reikalingas tvirtas tikėjimas? Kodėl duoti geriau negu imti? Todėl, mieli tikintieji, kad Kristus nori, jog mes savo dienas, lyg anie tarnai akmeninius indus, pripildytume sklidinus gerų darbų, kilnių pasiaukojimų, kasdienių žygdarbių. Į gyvenimo ąsočius supiltume visą savo skausmą, kančią, graužatį, nusivylimus, ligas, nesėkmes. Ir kai visiškai atsiduosime Dievo valiai, tik tuomet visą mūsų gyvenimą Jėzus pavers amžinojo gyvenimo

troškimo džiaugsmu. Nes ištikimybė yra vertybė, tvirtas nepalaužiamas tikėjimas yra didysis turtas. Anuomet galbūt tarnai, pildami paprastą vandenį, murmėjo, jog tai tuščias darbas. Gal ir mes murmame, kad mūsų gyvenimas yra tuščias.

Antra pamoka – sekti Marijos elgesiu. Evangelistas Jonas tik vieną vienintelį kartą pacituoja Marijos žodžius: „Darykite, ką tik jis jums lieps." Šie gilios teologinės minties žodžiai ragina visa kame klausyti Dievo Sūnaus Jėzaus Kristaus. Kai jaunavedžiams iškilusi problema grasina sugriauti jų gyvenimo šventę, įsiterpia Dievo Motina. Lygiai taip pat, kuomet žmonijos laimei kažko trūksta, būtinas Dievo įsiterpimas. Juk žmonijai dažnai trūksta ne vyno, bet džiaugsmo, taikos, draugiškumo ir vienos šeimos jausmo. Žmonijai trūksta abipusės meilės, pagarbos žmogaus orumui, vienybės. Šiandien, lyg ištuštėję ir sudužę akmeniniai vyno indai, guli skeveldromis pavirtę tūkstančių šeimų gyvenimai, nes sutuoktiniams pritrūko meilės, pagarbos, ištikimybės ir tarpusavio sugyvenimo vyno. Kad nepritrūktume meilės, Dievo Motina Marija kreipiasi į jaunavedžius ir sutuoktinius savo testamentiniais žodžiais: „Darykite, ką tik Kristus jums lieps." Ji į šį vieną sakinį sutraukia visą žmogaus gyvenimo įprasminimą. Nes ji pirmoji Dievo valiai ištarė „taip" – „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei." Galilėjos Kanoje Marija tampa žmonijos užtarėja. Į ją turi būti nukreiptos irstančių šeimų akys. Jos užtarimo turi kreiptis šiandien daug kančių ir problemų turinti žmonija. Marija visiškai pasitikėjo savo Sūnaus dieviška galia.

Mums visiems taip pat reikia, kad kažkas mumis pasitikėtų. Kai pirmą kartą peržengiame mokyklos slenkstį, kai mokomės vairuoti automobilį, kai pirmą kartą skaitome paskaitą, atliekame pirmąją operaciją, kai sakome pirmąjį pamokslą – mums visiems reikia bent vieno vienintelio žmogaus, kurio pasitikėjimas mus sustiprintų, kad kažkas Dievo vardu mus padrąsintų: „eik, daryk, veik". Šio sekmadienio Evangelijoje yra kelios svarbios mintys. Pirmoji, tai Marijos žodžiai tarnams ir kartu mums visiems: „Darykite, ką tik jis jums lieps". Antroji, kad Jėzus Kristus, išgelbėdamas vos susikūrusią šeimą iš nepatogios padėties, yra mūsų visų šeimų gelbėtojas ir padėjėjas. Jėzus, pagerbdamas šeimos įsteigimą, padarė pirmąjį savo stebuklą. Trečioji mintis, kad Kristaus motina Marija mato mūsų vargus, jaučia ir atjaučia mūsų skausmus; gailisi mūsų; mus užtaria savo Sūnui ir išprašo mums Jo pagalbos net ir tada, kai nesame to verti. Ketvirta žmogiška mintis, jog gyvenime būtinas taktas, mandagumas ir tarpusavio pagalba, kad kiekvienas artimas būtų išgelbėtas iš nemalonios padėties. Mandagumas nieko nekainuoja, o laimi viską.

Galiausiai Kanos vestuvių džiaugsmas mus moko ir savo džiaugsmais dalytis su Kristumi, nes tik jis gali padaryti mūsų džiaugsmą tikrą, pilną ir pastovų. Jėzus padarė stebuklą, nors laikas tam dar nebuvo atėjęs. Šitai sako, jog galime išprašyti iš Dievo pagalbos net ir tada, kai, žmogiškai galvojant, atrodo beviltiška. Niekad nepraraskime vilties ir drąsos! Nors ir kaip sunku būtų, nors dangus su žeme maišytųsi, prisiminkime, jei Kristus su mumis, mums niekas nebaisu ir mes viską atlaikysime.

DIEVO ŽODŽIO KLAUSYTOJAI

3 eilinis sekmadienis (C)
Neh 8, 2–4a. 5–6. 8–10; *1 Kor* 12, 12–30;
Lk 1, 1–4; 4, 14–21

Žydų tauta, sugrįžusi iš Babilono nelaisvės, rado materialinius ir moralinius griuvėsius. Štai kodėl kunigas Ezdras ėmė mokyti tautą Viešpaties Įstatymo. Pranašas Nehemijas pastebi, jog kunigui Ezdrui skaitant Šventąjį Raštą visa tauta atidžiai klausėsi. Galiausiai „išgirdę Įstatymo žodžius, visi žmonės pravirko". Šv. Rašto žodžiai sugrįžusiems iš vergovės žydams buvo Dievo pažadų ir globos išsipildymo žodžiai. Žydų tauta buvo dvasiškai ištroškusi Dievo Žodžio. Išgirdę Šventojo Rašto žodžiuose skaudžią tiesą apie save žydai pravirko. Ir mūsų tauta, ištrūkusi iš sovietinio lagerio, pirmaisiais metais plūste plūdo į bažnyčias padėkoti Dievui už išlaisvinimą, išgirsti amžinąjį Dievo Žodį, pasisemti energijos ateities gyvenimui ir darbams. Sugrįžę iš nelaisvės, žydai atstatinėjo šventyklą ir miestų sienas, tačiau tikrasis atstatymas turėjo įvykti tautos sąmonėje. Ilgus metus gyvendami tarp pagoniškų tautų, žydai prarado supratimą, jog jie yra Dievo tauta. Štai kodėl kunigas Ezdras, skaitydamas Įstatymo knygą, troško atgaivinti tautos sąmoningumą ir pripildyti tautiečių širdis džiaugsmo ir vilties. Dievo žodyje Izraelio tauta atrado savo tapatybę ir vienybę. Žydų tauta verkė, nes Viešpats kalbėjo tautai Šventojo Rašto žodžiais, suteikdamas jiems gražiausių vilčių. Žydai suprato: jie nėra palikti likimo valiai, be vilties ir be Dievo žodžio. Jiems įsižiebė viltis, jog pasaulį aplankys Viešpats.

Kodėl mes nesusijaudiname ir nepravirkstame girdėdami Šventojo Rašto žodžius? Atsakydami į šį klausimą būkime sąžiningi: problema yra mūsų tingėjimas, užmiršimas, nes širdyje esame šiek tiek netikintys. Dažnai

laikome religiją naudinga, nes ji „nieko blogo nemoko“. Evangelija mums tik religinė knyga, kurioje Jėzus yra nuostabus asmuo, tačiau jo mokymas remiasi moralizavimu, kažkokiomis pasakėčiomis, griežtais reikalavimais… Štai kodėl evangelistas Lukas kviečia rimtai pažvelgti į kiekvieno mūsų tikėjimą. Pakartoto Įstatymo knygoje sakoma: „Šiandien padedu prieš jus palaiminimą ir prakeikimą. Palaiminimą, jei paklusite Viešpaties, jūsų Dievo, įsakymams, kuriuos šiandien jums duodu, ir prakeikimą, jei nepaklusite Viešpaties, jūsų Dievo, įsakymams, bet trauksitės iš kelio, kurį šiandien jums duodu, eidami paskui kitus dievus, kurių nepažinojote” (*Įst* 11, 26–28).

Šio sekmadienio Evangelijoje matome, kaip Kristus drąsiai meta iššūkį apsnūdusiems Dievo Žodžio klausytojams, kuriems labiau rūpėjo Šventraščio skaitovo, t. y. Jėzaus, kilmė, nei jo skaitomų Šventojo Rašto žodžių prasmė. Jėzus skaitė: „Viešpaties Dvasia su manimi, nes jis patepė mane, kad neščiau gerą naujieną vargdieniams. Pasiuntė skelbti belaisviams išvadavimo, akliesiems – regėjimo; siuntė vaduoti prislėgtųjų ir skelbti maloningų Viešpaties metų.“ Kristus nori, jog mes suprastume, kad vergovė ir okupacija neturi būti suprantama tik geografiškai ar politiškai, vergovė ir nelaisvė gali slypėti pačiame žmoguje. Ir tik Šventojo Rašto žodžių vykdymas gyvenime gali padėti išsivaduoti.

Kad neščiau gerą naujieną vargdieniams – palaiminti jūs, vargdieniai, nes jūsų yra Dievo Karalystė: palaiminti kurie nesijaučia esą mylimi, nes dangaus Tėvas jus labai myli.

Skelbti belaisviams išvadavimo – esantys kalėjime žino, kas yra amnestija, kiek ji suteikia džiaugsmo. Kalinys skaičiuoja minutes, dienas, mėnesius, metus, kurie dar liko iki paleidimo į laisvę. Tačiau dažniausiai žmogus būna nuodėmės kalinys, ir tik Jėzus gali jį išlaisvinti ir suteikti jam naują gyvenimą.

Akliesiems – regėjimo – tai atverti akis tiems žmonėms, kurie prarado tikrąją dalykų prasmę; atverti akis tiems, kurie gyvena iliuzijų debesyse, kurie viską matuoja pinigų skraistėmis ir nemato tikrojo žmogiškumo vertės. Jėzus ateina išsklaidyti debesų, kurie trukdo matyti savo brolį.

Siuntė vaduoti prislėgtųjų – jau antrą kartą Jėzus kalba apie laisvę, išvadavimą. Evangelijos skelbimas jau pats savaime išlaisvina žmogų nuo viso to, kas trukdo jam būti tikruoju savimi. Jėzus ateina sugrąžinti žmogui Dievo vaiko orumo.

Ir galiausiai Jėzus sako, jog atėjo *skelbti maloningų Viešpaties metų*. Pasaulyje gyvena milijardai žmonių, kurie labai stokoja maisto, geriamojo vandens, žmogaus teisių ir laisvių; stokoja eilinės žmogiškos pagarbos. Jiems reikia nesuskaitomų malonių, kad pasijustų tikrais žmonėmis. Tad kaipgi neskaityti Šventojo Rašto šiandien, kuomet mūsų daliai tenka tiek daug moralinių išbandymų. Kasdieninio gyvenimo įvykių sūkuryje privalome ieškoti Dievo žodžiui centrinės vietos, kurią jis užimtų mūsų krikščioniškame gyvenime. Vienas iš pagrindinių krikščioniško subrendimo požymių yra gebėjimas klausyti Dievo žodžio. Mes visi kasdien kontaktuojame su Dievo žodžiu, kai meldžiamės, klausome gerų žmonių patarimų, kai sąžinėje svarstome, kaip pasielgti, kai stengiamės interpretuoti tikėjimo šviesoje savo gyvenimo įvykius. Kiekvieną kartą Dievas iš naujo prabyla į mus šv. Mišių metu, kai išgirstame Dievo žodį, taip pat kai namie atverčiame Šventojo Rašto puslapį. Jis prabyla norėdamas mus paguosti, suraminti ir pradžiuginti. Įsileiskime mūsų Išvaduotoją Jėzų Kristų į savo širdį.

DVASINĖS KAITOS BAIMĖ

4 eilinis sekmadienis (C)
Jer 1, 4–5. 17–19; *1 Kor* 12, 31–13, 13; *Lk* 4, 21–30

Broliai ir seserys, šio sekmadienio Evangelija mus perkelia į praeito sekmadienio Evangelijoje aprašytą įvykį Nazareto sinagogoje ir pateikia liūdną tolesnių įvykių – kylančių konfliktų tarp Nazareto gyventojų ir Jėzaus – aprašymą. Kai po savo krikšto Jordano upėje Jėzus Nazareto sinagogoje prisistato kaip Mesijas, jis iš karto brutaliai atmetamas, atstumiamas ir net pasmerkiamas myriop.

Kaip suprasti tokį Nazareto gyventojų elgesį? Iš kur toks įtūžimas, kuris galėjo baigtis žmogžudyste?

Visų pirma turime žinoti, Nazaretas Izraelyje neturėjo gero vardo. Jo gyventojai buvo pagarsėję peiktinu elgesiu. Kai Pilypas pasakė Natanaeliui, kad susitiko su Jėzumi iš Nazareto, šis stebėdamasis tarė: „Ar iš Nazareto gali būti kas gero?!“ (*Jn* 1, 46). Nazaretiečiai laukė iš Jėzaus kokios nors konkrečios naudos. Jie girdėjo, kad jis gydė ligonius kitur, bet to nedarė savame mieste, saviesiems. Iš čia nepasitenkinimas ir pyktis. Juolab Jėzus prikišo jiems jų netikėjimą ir pabrėžė, kad

jie neverti patirti antgamtinių ženklų. Nazaretiečius labiausiai piktino, kad Jėzus prisistatė esąs pranašas ir Mesijas. Tai jie laikė nepagrįsta pretenzija ir piktžodžiavimu Dievui. Kaip jis gali būti Mesijas, kai jie jį pažįsta ir žino, jog jis yra dailidės Juozapo sūnus, augo tarp jų ir turi čia savo giminaičių? Juk Rašto žinovai mokė ir teigė, kad Mesijas pasirodys netikėtai, ir niekas nežinos, iš kur jis bus kilęs.

Kažkas panašaus šiandien kartais vyksta ir tarp mūsų. Žiū, koks kolega tapo žinomu dėl pasiekto mokslo laipsnio, artistinių ar sportinių gabumų. Ir mes sau mąstome: kaip tai gali būti? Juk jis kilęs iš negarsios, niekam nežinomos giminės! Mes pažįstame jo tėvus, brolius ir seseris. Jis niekuo neišsiskyrė. Ir sukyla mūsų panieka, o kartais ir pavydas, kuris gali peraugti į atviros neapykantos žmonėms jausmą, susijusį su išdavyste, intrigomis, šantažavimu. Šis negatyvus jausmas dažnai paskatina žmones padaryti net nusikaltimus. „Veltui tikėsis dangiškų malonių ir gailestingumo tas, kuris maitina save pavydu kitiems“, – primena šv. Ambraziejus.

Žmogus visada yra tas pats. Nazaretiečių elgesys su Jėzumi randa daug atgarsių žmonijos istorijos eigoje. Todėl Evangelijos pasakojimas mums visiems yra pamoka.

Nazaretas neturėjo gero vardo Izraelyje. O vis dėlto Nazarete gyveno Šventoji Šeima, joje augo pasaulio Atpirkėjas. Šitai sako, kad žmonių sprendimai ir vertinimai visada yra tik daliniai ir paviršutiniški, todėl jiems neturi būti teikiama absoliuti reikšmė. Visada ir visur tarp blogų randasi ir gerų, ir priešingai. Reikia tikėti, kad net ir blogiausiomis sąlygomis, net ir labiausiai sugedusioje aplinkoje gali išaugti gerų ir net šventų asmenybių.

Taigi klysta, kurie vienur mato tik gera, o kitur tik bloga. Buvo laikai, kai vertinti kilmingieji, o eiliniai žmonės niekinti. Buvo laikai, kai apie asmens vertę buvo sprendžiama pagal kraują bei kilmę. Buvo laikas, kai sovietinė liaudis buvo aukštinama, o partija vos ne šventąja skelbiama. Atėjo laikai, kai aukštas postas, brutali jėga ir pinigas vertinami labiau už žmogiškumą. Lygiai taip ir su Bažnyčia. Juk Dievas yra visų Tėvas. Kristus už visus numirė ant kryžiaus. Taip ir Bažnyčiai nėra skirtumo tarp turtingo ir vargšo, tarp galingo ir silpno, tarp profesoriaus ir kaimiečio: Bažnyčiai visi yra jos vaikai. Bažnyčia glaudžia prie savęs silpnuosius ir galinguosius, beturčius ir turtuolius, kad bent kuriuos iš jų išgelbėtų. Juk ir Kristus neskirstė žmonių į turtinguosius ir vargšus. O nusidėjėlių galima rasti tiek turtuolių rūmuose, tiek vargšų lūšnose.

Kodėl Jėzus buvo atstumtas? Pirmoji priežastis – Jėzaus įsikūnijimas. Žmonės laukė įspūdingo, darančio nepaprastus stebuklus ir magiškus darbus Mesijo. Ji nesuprato, jog Dievas veikia ir per paprastą žmogaus prigimtį. Jėzus buvo neturtingas, neužėmė aukštos socialinės padėties. Kita Jėzaus atmetimo priežastis – stebuklų troškimas. Tačiau Jėzus nedarė stebuklų savo naudai, dėl savo gerovės. Jis nesiekė turtų, garbės, populiarumo, jėgos. Jėzui visų pirma svarbu buvo žmogaus tikėjimas Mesiju.

Nazaretiečiai priekaištavo Jėzui, kad jis kitur, o ne savam mieste darė gera. Savimeilė visada buvo ir yra žmogaus nepasitenkinimo, priekaištų ir net pykčio kitam ir net Dievui priežastis. Kai viskas sekasi, kai nieko nestokoja, žmogus neretai nusigręžia nuo Dievo. Bet kai pradeda ko nors stokoti, kai vien savo jėgomis negali sau padėti, gręžiasi į Dievą, šaukiasi jo pagalbos. Šiuo atveju žmogus kreipiasi į Dievą ne iš meilės, o iš reikalo. Mat dažnai žmogus žiūri į Dievą ne kaip vaikas į tėvą, o kaip tarnas ar vergas į šeimininką. Jei būna išklausytas, paprastai nejaučia dėkingumo, lygiai kaip nejaučia dėkingumo pavaldinys viršininkui, kadangi laiko, jog turi teisę prašyti ir gauti. Jei Dievas neišklauso, tada pyksta ant jo ir jam priekaištauja.

Visada buvo ir yra žmonių, kurie šalinasi Dievo, nes nenori priklausyti nuo jo, kadangi laiko save išmintingais ir mano esą pajėgūs būti visiškai savarankiški.

Jis ir mums sako: mokinys nėra aukštesnis už mokytoją. Tas, kas nori gyventi pagal savo tikėjimą ir jį liudyti žmonių akivaizdoje, visada susilauks nesusipratimų ir opozicijos, ne tik iš svetimųjų, bet ir iš savo draugų.

Kodėl žmonės atmeta pranašą, kuris kalba Dievo vardu? Pranašas yra labai jiems nepatogus. Žadina juos iš miego, smerkia klaidas, kviečia keisti gyvenimą ir žengti Evangelijos nurodytu keliu. Nazaretas atmeta Jėzų, kadangi jis gyventojų prašo radikaliai keisti gyvenimą, papročius ir mąstyseną. Gyventojai bando įvairiais priekaištais išsisukinėti ir išvengti dvasinės kaitos. Jiems yra lengviau apkaltinti Jėzų ir įrodinėti, kad jis nėra Mesijas. Pasauliui labai trūksta Evangelijos pranašų. Jų trūksta šiandien labiau nei kada nors anksčiau. Kiekvienas iš mūsų esame kviečiami būti pranašais, liudijančiais kiekvieną dieną Evangeliją žodžiais ir darbais visur: šeimoje, darbe, mokykloje. Kaskart klauskime savęs, ar prie manęs prisiartinę žmonės gauna stimulą būti geresni? Ar uoliai priimu Jėzaus kvietimą atsiversti kiekvieną dieną?

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Lapkričio 23–26 d. Vilniuje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo kardinolas A. J. Bačkis, arkivyskupai G. Grušas, L. Virbalas, S. Tamkevičius, P. López Quintana, vyskupai E. Bartulis, J. Boruta, J. Ivanauskas, K. Kėvalas, R. Norvila, A. Poniškaitis, L. Vodopjanovas.

Plenarinį posėdį įžanginiu žodžiu pradėjo apaštališkasis nuncijus Lietuvai arkivysk. Pedro López Quintana, kuris pasveikino susirinkusiuosius ir palinkėjo gero darbo kviesdamas, kad greitai prasidėsiančio Ypatingojo jubiliejaus centru taptų Dievo Gailestingumas, apreikštas Kristuje.

Posėdžio dalyje, skirtoje visuotinės Bažnyčios reikalams, kard. A. J. Bačkis pristatė spalio mėnesį Romoje vykusios eilinės Vyskupų sinodo sesijos, kurioje atstovavo Lietuvos Katalikų Bažnyčiai, darbus. Juos pristatydamas pranešėjas priminė Šv. Tėvo raginimą žvelgti į šeimą kaip į gyvą realybę, šiandien patiriančią ne vieną iššūkį. Svarstydami Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus šventimo Lietuvoje aspektus, ganytojai patvirtino lietuviškąjį Jubiliejaus himno teksto vertimą bei specialiai Pabėgėlių ir migrantų dienai skirtą bendruomeninę maldą. Pritarta arkivysk. L. Virbalo siūlymui parengti Jubiliejui skirtą „Piligrimo pasą“, skirtą norintiems aplankyti visas 15 Lietuvos katedrų ir šventovių, kuriose bus atvertos Šventosios durys, taip pat svarstytas lapelių su vyskupų jau patvirtintu Jubiliejaus maldos vertimu į lietuvių kalbą leidybos klausimas.

LVK Vienuolijų reikalų komisijos pirmininkas vysk. L. Vodopjanovas padėkojo visiems, prisidėjusiems prie Pašvęstojo gyvenimo metų renginių organizavimo, ir informavo apie iškilmingą šių metų uždarymą Kretingoje 2016 m. sausio 23 d. Į posėdį susirinkę vyskupai nutarė pratęsti nuolatinę Švč. Sakramento adoraciją Lietuvoje.

LVK Socialinių reikalų tarybos pirmininkas vysk. K. Kėvalas pristatė susirinkusiesiems būdus, kuriais galima keisti Lietuvos *Caritas* veikimą taip, kad didesnį vaidmenį jame vaidintų vyskupijų *Caritas* organizacijos. Nutarta perorganizuoti šios organizacijos centrinę struktūrą taip, kad ji geriau atitiktų Bažnyčios jai keliamus uždavinius.

LVK Liturgijos komisijos pirmininkas arkivysk. L. Virbalas pristatė vyskupams Šventųjų durų atidarymo rito, Liturginių valandų IV t. vertimus į lietuvių kalbą bei komisijos parengtą Evangelijų knygos redakciją. Po padarytų patikslinimų LVK nariai pritarė visiems trims pateiktiems tekstams.

LVK Švietimo reikalų komisijos pirmininkas vysk. J. Ivanauskas, grįžęs iš Katalikiškojo auklėjimo kongregacijos Romoje suorganizuoto Pasaulinio švietimo kongreso, pristatė pagrindines 2500 šio tarptautinio forumo dalyvių svarstytas temas ir pasidalijo savo įžvalgomis. Į posėdį susirinkę ganytojai patvirtino kunigų, 2016–2017 m. studijuosiančių užsienyje, sąrašą. Svarstyti įvairūs santykių su valstybinėmis institucijomis teisiniai aspektai. Patvirtintas ir LVK pirmininko arkivysk. G. Grušo susirinkusiesiems pristatytas Šv. Tėvo Pranciškaus dokumentu *Mitis Iudex* keičiamų Kanonų teisės kodekso 1671–1691 kanonų vertimas į lietuvių k.

Posėdyje daug dėmesio skirta ir pabėgėlių priėmimo Lietuvoje klausimui. Jau dabar Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* integruoja 119 užsieniečių, tarp jų – keletą

VISUOTINĖ MALDA
II EILINIS SEKMADIENIS (C)
Migrantų ir pabėgėlių diena

Broliai ir seserys, atmindami, kad Dievas kiekvienam žmogui dovanoja bendrystės džiaugsmą, melskime, kad savuoju artumu Jis perkeistų mūsų tarpusavio santykius.

VIEŠPATIE, PERKEISK MŪSŲ GYVENIMĄ!

Melskime, kad iš visų kalbų ir tautų suburta Bažnyčia būtų vienybės tarp Dievo ir žmonių liudytoja ir tarnaitė.

Melskime, kad migrantai ir pabėgėliai surastų namus, vertus namų vardo ir sutiktų žmones, vertus draugystės.

Melskime, kad atsakingieji už civilinę ir socialinę valdžią nuoširdžiai stengtųsi užtikrinti taiką, teisingumą ir visuotinę gerovę.

Melskime, kad pašvęstieji vyrai ir moterys drąsiai atsilieptų į naujus šiandienos gyvenimo iššūkius.

Melskime, kad šeimos, ypač migracijos paliestos, išlaikytų tarpusavio meilę ir pagarbą.

Melskime, kad žiniasklaidos darbuotojai skleistų pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms nuo jo prasidėjimo iki natūralios mirties.
Arba
Melskime vieni kitiems geranoriškumo ir gailestingumo kitų rasių, tikėjimų, pažiūrų, kultūrų žmonėms.

Gailestingumo Tėve,
kryžiaus valandą visą žmoniją pakvietęs susivienyti su Kristumi,
leisk mums patirti perkeičiančios meilės jėgą
ir viltimi paragauti amžinųjų vestuvių džiaugsmo.
Prašome per Kristų, mūsų Viešpatį.
Amen.

Paskyrimai Kauno arkivyskupijoje

Kun. ***Kęstutis Vilutis*** atleistas iš Kauno Pal. Jurgio Matulaičio parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kėdainių Šv. Juozapo parapijos vikaru su teise laiminti santuokas.

Kun. ***Gintas Leonavičius*** atleistas Iš Raseinių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Betygalos Šv. Mikalojaus, Paliepių Šv. Kryžiaus ir Vosiliškio Šv. Juozapo parapijų klebonu.

Kun. ***Mindaugas Smetonis*** atleistas iš Betygalos Šv. Mikalojaus, Paliepių Šv. Kryžiaus ir Vosiliškio Šv. Juozapo parapijų administratoriaus pareigų ir paskirtas Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos vikaru su teise laiminti santuokas.

Kun. ***Valdas Šidlauskas*** atleistas iš iš Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Raseinių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos vikaru su teise laiminti santuokas.

-Kn-

Atnaujintos Kauno arkivyskupijos tarybos

Remiantis Kanonų teisės kodeksu bei Kauno arkivyskupijos antrojo sinodo nutarimais, Kauno arkivyskupo metropolito Liongino Virbalo dekretais sudarytos naujos arkivyskupijos Konsultorių, Kunigų bei Ekonominių reikalų tarybos.

Penkerių metų kadencijai sudaryta ***Konsultorių kolegija***: vysk. Kęstutis Kėvalas, prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, mons. Adolfas Grušas, mons. Augustinas Paulauskas, kun. Dainius Lukonaitis, kun. Erastas Murauskas, kun. Evaldas Vitulskis.

Penkerių metų kadencijai sudaryta ***Kunigų taryba***:

Kunigų tarybos nariai pagal pareigas: vysk. Kęstutis Kėvalas, prel. Vytautas

pabėgėlių iš Irako ir Eritrėjos. 2016–2017 m. Lietuvos Respublika įsipareigojo priimti 1105 pabėgėlius, šiuo metu esančius Italijoje ir Graikijoje. Diskutuota apie tai, kaip konkrečiai galima būtų padėti atvykstantiesiems, kokios jų integracijos galimybės. Konstatuota, kad šio projekto sėkmė nemažai priklauso nuo to, kaip sparčiai bus sudarytos sąlygos pabėgėlių integracijai.

Vyskupai taip pat svarstė užsienyje gyvenančių lietuvių sielovados klausimus. Arkivyskupas S. Tamkevičius pasidalijo mintimis apie savo kelionę pas lietuvius katalikus, gyvenančius Rusijos Kaliningrado srityje, bei pateikė visuose Rusijos regionuose gyvenančių lietuvių katalikų statistiką, pabrėždamas sielovadinio rūpinimosi jais poreikį. Ganytojai kitus trejus metus rūpintis užsienio lietuvių katalikų sielovada patikėjo šiems kapelionams: Norvegijos – kun. V. Lisovskij, Čikagos Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijos lietuvių – kun. G. Keršiui, Los Andželo – šio miesto Šv. Kazimiero parapijos klebonui kun. T. Karanauskui. Nyderlandų lietuvių katalikų sielovada ir toliau rūpinsis Šv. Jono kongregacijos broliai. Nagrinėti ir daugelyje kitų pasaulio kraštų gyvenančių lietuvių katalikų sielovados klausimai, taip pat Šv. Mortos grupės, skirtos kovos su prekyba žmonėmis koordinacijai, veikla.

Nutarta, kad 2016 m. spalio mėn. LVK atstovai dalyvaus Vašingtono Šiluvos Dievo Motinos koplyčios penkiasdešimtmečiui skirtame renginyje. LVK atstovas Europos Sąjungos Vyskupų Konferencijų taryboje (COMECE) vysk. R. Norvila pasidalijo mintimis apie aktualius šios organizacijos Paryžiaus susitikime svarstytus klausimus, taip pat išsamiai pristatė neseniai vykusį Pasaulio šeimų susitikimą su popiežiumi Filadelfijoje bei artėjantį Pasaulinį Eucharistinį kongresą Cebu (Filipinuose), kuriame jis atstovaus Lietuvos Vyskupų Konferencijai.

Ganytojai pasmerkė teroro aktus Prancūzijoje bei kitose šalyse ir išreiškė Katalikų Bažnyčios solidarumą su šių šalių žmonėmis. Vyskupai atkreipė dėmesį, kad, nepaisant teroristų įvairiai artikuliuojamos ideologijos, nė viena religija netapatintina su smurtu, ir pakvietė tikinčiuosius melstis už teroro aukas ir jų artimuosius. Drauge Vyskupų Konferencijos nariai konstatavo, kad krikščionių padėtis Artimuosiuose Rytuose nuolat blogėja: jie tampa įvairių ekstremistinių grupuočių patyčių objektu, yra išvaromi iš savo namų, kankinami ir žudomi. Vyskupai atkreipė dėmesį į skaudžią dilemą, su kuria susiduria krikščionys, norintys apsigyventi Jungtinių Tautų pabėgėlių stovyklose: dėl ekstremistų, infiltravusių šias stovyklas, psichologinio teroro ar net smurto, krikščionys, ypač turintys šeimas, ėmė jų vengti, apsigyvendami savo pačių sukurtose palapinių stovyklose. Kita vertus, tik gyvenantys JT stovyklose gali pretenduoti į pabėgėlio statusą. Tad krikščionys neretai yra priversti rinktis tarp galimybės gauti pabėgėlio statusą ir pareigos apsaugoti savo šeimos narius, ypač mergaites ir moteris, nuo prievartos. Prasidedant Gailestingumo ypatingajam jubiliejui, Lietuvos tikintieji skatinami pademonstruoti solidarumą meldžiantis bei padedant Artimuosiuose Rytuose kenčiantiems Bažnyčios nariams.

Šiame posėdyje išrinktas naujas šv. Jono Pauliaus II piligrimų kelio programos koordinatorius, atstovaujantis LVK – juo tapo Vyskupų Konferencijos pirmininkas arkiv. G. Grušas, pakeitęs šias pareigas ėjusį arkiv. S. Tamkevičių. Mons. R. Gudlinkis kitai trejų metų kadencijai išrinktas Lietuvos katechetikos centro direktoriumi. Atstovauti LVK Popiežiškosios tarybos *Cor Unum* kongrese Romoje, skirtame Benedikto XVI enciklikos *Deus caritas est* dešimtmečiui, patikėta vysk. K. Kėvalui; jis išrinktas ir Lietuvoje teisiškai įsisteigiančio

judėjimo *Equipes Notre-Dame* Lietuva dvasiniu palydėtoju. Lietuvos vyskupai pritarė Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos siūlymui kitiems penkeriems metams pratęsti LVK dalyvavimą gerai užsirekomendavusioje šios direkcijos drauge su Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos vykdomoje programoje Saugokime vieni kitus kelyje.

Kitas Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis vyks 2016 m. sausio 11 d. Kaune.

-lvks-

Atvertos jubiliejinės Gailestingumo metų durys

Gruodžio 13 d. Lietuvos vyskupijų katedrose ir jubiliejinėse šventovėse atvertos šventosios Gailestingumo metų durys.

Vilniuje jubiliejinės durys atvertos arkikatedroje bazilikoje, Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje, Dievo Gailestingumo šventovėje ir Kariuomenės ordinariato Šv. Ignoto bažnyčioje.

Dar prieš 12.30 val. tikintieji rinkosi greta arkikatedros, kad pamatytų, kaip arkivyskupas Gintaras Grušas atvers jubiliejines duris, paženklintas užrašu *Porta Misericordiae* bei *Alfa* ir *Omega* raidėmis. Katedros Jaunimo chorui giedant Jubiliejaus himną, iškilminga procesija, kurioje nešta Evangelijų knyga, priartėjo prie varpinės. Arkivyskupas Gintaras Grušas pasveikino tikinčiuosius, skaityta Evangelija pagal Luką. Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* direktorius Linas Kukuraitis perskaitė ištrauką iš popiežiaus Pranciškaus bulės *Misericordiae vultus*, kurioje akcentuota, kad „Jėzus Kristus yra Tėvo gailestingumo veidas. Šie žodžiai gali būti geras krikščionių tikėjimo slėpinio apibendrinimas.“ Procesija, kurioje dalyvavo arkivyskupas Gintaras Grušas, apaštališkasis nuncijus Pedro Lopez Quintana, kunigai, tikintieji, skambant varpams ir psalmėms, apėjo aplink katedrą, tuomet Vilniaus arkivyskupas, paraginęs „Atverkite teisumo vartus, kad, pro juos įėję, padėkotume Viešpačiui“, atidarė centrines katedros duris – Gailestingumo duris.

Per pamokslą arkivyskupas kvietė prasmingai išgyventi šį Viešpaties malonės laiką – jubiliejinius Gailestingumo metus. Ganytojas ragino atverti savo širdies duris – nebijoti tapti pažeidžiamiems, o kartu ištiesti savo rankas artimo meilės darbams, – tai yra tikrasis *Caritas*. Po šv. Mišių buvo perskaitytas Vilniaus arkivyskupo dekretas, kuriame skelbiama apie trijų šventovių Gailestingumo durų atidarymą. Dekrete arkivyskupas kviečia kunigus kantriai ir gailestingai sutikti kiekvieną besiartinantį prie klausyklos, o tikinčiuosius – susitaikyti su Dievu ir stiprintis maldoje, leistis į prasmingą piligrimystę pro Gailestingumo duris ir, darant gailestingumo darbus, tapti gailestingumo apaštalais vieni kitiems, o ypač tiems, kurie nutolę nuo Dievo.

Dievo Gailestingumo šventovėje Gailestingumo duris atvėrė kardinolas Audrys Juozas Bačkis, o Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje – vysk. Arūnas Poniškaitis.

Iškilmėms Kauno Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus arkikatedroje bazilikoje vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas, arkikatedros duris atverdamas drauge su ilgametėmis Bažnyčios tarnautojomis artimo meilės – *Caritas* – darbuose, o Šiluvoje Švč. M. Marijos Gimimo bazilikos duris atvėrė arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas.

Steponas Vaičiūnas OFS, mons. Adolfas Grušas, mons. Aurelijus Žukauskas, kun. Vytenis Vaškelis.

Arkivyskupo paskirti Kunigų tarybos nariai: kun. Kęstutis Genys, kun. Raimundas Kazaitis, kun. Dainius Lukonaitis, kun. Norbertas Martinkus, kun. Vytautas Paukštis, kun. Žilvinas Zinkevičius.

Kunigų išrinkti Kunigų tarybos nariai: mons. Kęstutis Grabauskas, mons. Vytautas Grigaravičius, mons. Artūras Jagelavičius, mons. Augustinas Paulauskas, kun. Virginijus Birjotas, kun. Aldonas Gudaitis SJ, kun. Artūras Kazlauskas, kun. Erastas Murauskas, kun. Kęstutis Rugevičius, kun. Arnoldas Valkauskas, kun. Virginijus Veprauskas, kun. Evaldas Vitulskis.

Penkerių metų kadencijai sudaryta ***Ekonominių reikalų taryba***: vysk. Kęstutis Kėvalas, kun. Dainius Lukonaitis, Evaldas Darškus, Audrius Globys, Donetas Karčiauskas.

-Kn-

Skyrimai lektorių ir akolitų tarnystei

Lapkričio 22-ąją, Kristaus Visatos Valdovo sekmadienį, Kauno kunigų seminarijos auklėtiniams bei kandidatams į nuolatinius diakonus Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas suteikė skyrimus lektorių (lietuviškai – skaitovų) ir akolitų (palydėtojų) tarnystėms. Iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavo vysk. Kęstutis Kėvalas, ją koncelebravo Kauno kunigų seminarijos rektorius mons. Aurelijus Žukauskas, studijų dekanas prof. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, Nuolatinių diakonų ugdymo centro vadovas kun. Kęstutis Genys bei atsakingasis už nuolatinių diakonų pastoracinį ugdymą mons. Augustinas Paulauskas, taip pat kun. Artūras Kazlauskas.

Per pamokslą vysk. K. Kėvalas ragino klausytojus pažvelgti į savo širdį: kas jiems yra Jėzus Kristus? Ar dramatiš-

kas Evangelijos klausimas – „Ar tu esi karalius?" – yra kiekvieno asmeniškas klausimas? Deja, dalis tikinčiųjų, priėmusių tikėjimą iš tradicijos ar dėl to, kad reikia „sutvarkyti" savo ar savo vaikų gyvenimą, šio klausimo nekelia. Tačiau tai esminis klausimas – nuo jo priklauso ne tik žemiškasis gyvenimas, bet ir dangiškasis likimas. „Trečio kelio nėra. Arba aš „už" Jėzų, arba „prieš" jį", – sakė vysk. K. Kėvalas. Ganytojas atkreipė būsimųjų lektorių dėmesį, jog jie Bažnyčios autoritetu gauna galią skaityti Dievo žodį, kad jis taptų gyvas, uždegantis klausančią bendruomenę. Altorius, prie kurio artinasi akolitai, tam tikra prasme yra baugi vieta. Tačiau sykiu čia, stovėdamas priešais Visatos Viešpatį, nuodėmingas žmogus įgyja atsparumo, nes pats Viešpats čia dovanoja save kaip maistą ir vaistą.

Vysk. K. Kėvalas suteikė lektorių skyrimus seminaristams: Emiliui Vasiliauskui, Vincentui Lizdeniui (Kauno arkivyskupija) bei Raimundui Šnapščiui (Šiaulių vyskupija), akolitų – seminaristams: Stasiui Blinstrubiui, Sigitui Jurkštui (Kauno arkivyskupija) ir Laimonui Mituzui (Vilkaviškio vyskupija) bei 6 kandidatams į nuolatinius diakonus: Nerijui Čapui OFS (Klaipėdos Šv. Pranciškaus Asyžiečio bendruomenė), Dariui Chmieliauskui (Kauno Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) rektorato bendruomenė), Audriui Jesinskui (Lietuvos kariuomenės ordinariato ir Kauno Igulos rektorato bendruomenė), Arūnui Jurčiui (Raudondvario Šv. Teresės bendruomenė), Benui Ulevičiui (VDU Katalikų teologijos fakulteto bendruomenė), Dariui Venčkauskui (Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos bendruomenė). Skyrimus gavusiems lektoriams buvo įteiktos Šventojo Rašto knygos, akolitams – lėkštelės šv. Komunijai dalyti.

-kait-

Įvilktuvės

Telšių kunigų seminarijoje

Gruodžio 7 d. – Dievo Gailestingumo jubiliejinių metų pradžios ir Kauno arkikatedroje Gailestingumo durų atidarymo išvakarėse, gruodžio 12-ąją, vyko vigilija. Po vakaro šv. Mišių per Eucharistijos adoracijos valandą Švč. Sakramento koplyčioje drauge su giedojusiu Jono Pauliaus II piligrimų centro jaunimu buvo dėkojama Dievui už jo gerumą ir meilę, dėkojama už popiežiaus Pranciškaus kvietimą visoje Bažnyčioje pradėti Gailestingumo jubiliejų. Gruodžio 13 d. prie arkikatedroje parengtų Gailestingumo durų nuo Švč. Trejybės (seminarijos) bažnyčios eita procesija. Šioje bažnyčioje surengta trumpa pradžios malda, paskelbtas Dievo žodis ir perskaityta bulės *Misericordiae vultus* ištrauka – popiežiaus kvietimas Bažnyčiai pradėti Gailestingumo jubiliejų kaip malonės metą, iš naujo apmąstyti gailestingumo slėpinį kaip Dievą ir žmogų suvienijantį kelią, kaip viltį, jog kiekvienas yra Dievo mylimas (plg. MV, 1–3). „Popiežius Pranciškus jau atvėrė Šventąsias duris Šv. Petro bazilikoje švenčiant Mergelės Marijos Nekaltąjį Prasidėjimą. Šiandien po visą pasaulį pasklinda gailestingumo žinia atsiveriant visų pasaulio katedrų durims. Tegul atsiveria ir mūsų širdžių durys Dievo gailestingumui ir tegul atsiveria rankos mūsų pačių gailestingumui", – sakė visus sveikinęs Kauno arkivyskupas L. Virbalas.

Procesija su Kristaus kryžiumi, kurį nešė kun. Renaldas Šumbrauskis, Evangelijų knyga, nešama Kauno I dekanato dekano mons. Vytauto Grigaravičiaus, pajudėjo arkikatedros link. Procesijoje ėjo abu Kauno arkivyskupijos ganytojai – Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas ir emeritas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, taip pat kunigai, seminaristai, kelių kongregacijų seserys vienuolės, kurijos institucijų, kitų bažnytinių organizacijų darbuotojai, Kauno parapijų tikintieji su savo vėliavomis. Gailestingumo duris atvėrė daugybę metų Bažnyčioje gailestingumo darbais tarnaujančios moterys – Stanislava Daubarienė, Jonavos dekanato *Caritas* vedėja, Rita Veličkienė, „Sriubos" valgyklos vedėja, ir Ona Virbašiūtė, Kauno arkivyskupijos *Caritas* tarnaujanti nuo 1991 m.

Iškilmingai Eucharistijai vadovavo arkivyskupas L.Virbalas, koncelebravo arkivysk. emer. S. Tamkevičius, kiti iškilmėse dalyvavę dvasininkai. Giedojo arkikatedros choras. Liturgiją, kaip ir durų atvėrimo apeigas, susirinkusiai bendruomenei aiškino arkikatedros ceremonijarijus kun. Artūras Kazlauskas. Per pamokslą arkivyskupas L. Virbalas kvietė pažvelgti, kokia yra Gailestingumo durų atvėrimo prasmė kiekvieno dvasinei kelionei, naujam santykiui su kenčiančiais, vargstančiais, stokojančiais meilės ir gailestingumo. „Pro šias duris simboliškai žengia pats Viešpats", – sakė ganytojas, atkreipdamas dėmesį, jog Dievas nuolat eina prie žmogaus, ieško kiekvieno. Dar prieš žmogui įžengiant pro šias duris, jis kaip gailestingasis Tėvas išeina jo pasitikti. Nuo Gailestingumo durų neatsiejamas Sutaikinimo sakramentas. Arkivyskupas paragino klausti savęs, ką kiekvienas galėtų padaryti, kad žengimas pro šias duris būtų ne formalumas, ne tuščia apeiga, bet tikrai širdį keičiantis veiksmas. „Šiandien nebegalime pasilikti tokie patys, tad ieškokime kitų durų: vargingiau gyvenančių kaimynų, žmonių, kurių namuose yra sunkiai sergantis ligonis, ieškokime ligoninių ir slaugos namų, dienos centrų, labdaros valgyklų, kalėjimo durų. Ieškokime senatvės naštos ar gyvenimo sunkumų palaužtų žmonių durų", – sakė savo pamoksle arkivyskupas, pabrėždamas, jog Bažnyčia šiais Jubiliejaus metais pajuto ypatingą pašaukimą būti pasauliui Dievo meilės ženklu. Pamaldos užbaigtos Kauno arkivyskupo ypatinguoju palaiminimu, kuriuo pasirengusiems priimti šią malonę buvo suteikti visuotiniai atlaidai.

Šiluvoje prieš iškilmingas pamaldas vyskupas Kęstutis Kėvalas atvėrė Švč. M. Marijos Gimimo bazilikos Gailestingumo duris, o vėliau vadovavo

iškilmingai Eucharistijai. Vysk. K. Kęstutis priminė visiems, jog praėjo lygiai 80 metų, kai 1935 m. Aušros Vartuose buvo iškabintas Gailestingojo Jėzaus paveikslas. Per pasaulį nuvilnijo ses. Faustinos regėjimų žinia apie jam taip reikalingą Dievo gailestingumą. „Šis Gailestingumo metas – proga ne tik žavėtis, bet ir persiimti gailestingumu. Nepatyrę ir nepriėmę šios Dievo žinios ir kvietimo, nepatirsime ir jo artumo, kurio kiekvienas ilgimės“, – sakė vysk. K. Kėvalas. Ganytojas pakvietė šiais metais skaityti ir medituoti Gailestingumo jubiliejų paskelbusio popiežiaus Pranciškaus bulę *Misericordiae vultus*. Pamaldos baigtos malda Gailestingumo Motinai Mergelei Marijai. Po pamaldų Šiluvoje vyko akcija „Maltiečių sriuba“.

Gruodžio 13 dieną Jubiliejinės durys buvo atvertos Telšių vyskupijos katedroje, Žemaičių Kalvarijos bazilikoje ir Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje. Tos dienos ankstyvą rytą tikintieji rinkosi į Telšių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčią, iš kur vyko iškilminga procesija į Telšių vyskupijos katedrą. Gausiai susirinkusius maldininkus ir piligrimus iš įvairių Telšių vyskupijos parapijų pasveikino ir iškilmingoms pamaldoms bei procesijai vadovavo Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ. Kartu su ganytoju meldėsi vyskupas augziliaras Linas Vodopjanovas OFM, vyskupo vikaras, kurijos kancleris kan. Remigijus Saunorius, vyskupo vikaras, Telšių dekanato dekanas prel. Juozas Šiurys, Telšių kunigų seminarijos rektorius kun. Ramūnas Norkus, seminarijos prefektas kan. Andriejus Sabaliauskas, Telšių vyskupijos katedros administratorius kun. Darius Trijonis, liturgijoje patarnavo du diakonai ir seminaristai. Telšių vyskupijos ganytojas J. Boruta SJ apeigų pradžioje kalbėjo, jog šie metai – Gailestingumo metai, ir tai mus skatina pasitikėti Dievo gailestingumu, o drauge mokytis mylėti šalia esantį. Vyskupas kvietė melsti gailestingumo pasaulio galingiesiems valstybių vadovams, kad jie išmoktų gyventi taikoje ir santarvėje vieni su kitais.

Diakonui perskaičius Evangeliją, Telšių vyskupijos kurijos kancleris kan. R. Saunorius visiems perskaitė popiežiaus Pranciškaus žinią apie Gailestingumo metų pradžią, prasmę ir tikslus. Iškilminga procesija, giedant Visų Šventųjų litaniją ir grojant Roberto Surblio vadovaujamam pučiamųjų orkestrui, patraukė į Telšių vyskupijos katedrą, prie kurios taip pat jau būriavosi maldininkai. Čia iškilmingai šonines katedros duris, kurios veda į kriptą, atidarė Telšių vyskupijos vyskupas J. Boruta SJ. Jis pats, nešdamas Evangelijų knygą ir lydimas kitų dvasininkų, žengė pro Jubiliejaus duris, o įkandin plūstelėjo didžiulė piligrimų minia. Einat į pačią katedrą pirmiausia buvo pasimelsta prie Gailestingumo apaštalo Dievo tarno kankinio vyskupo Vincento Borisevičiaus. Iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupijos ganytojas J. Boruta SJ, koncelebravo vyskupas augziliaras L. Vodopjanovas OFM, kiti kunigai. Šv. Mišių metu vyskupas J. Boruta SJ ragino tikinčiuosius būti Gailestingumo apaštalais, savo gyvenimu liudyti šią žinią ir išgyventi kasdienybėje gailestingojo Dievo artumą, tai išreiškiant gailestingumo darbais.

Tą pačią dieną, trečiąjį advento sekmadienį, jubiliejinės Gailestingumo metų durys iškilmingai buvo atvertos Žemaičių Kalvarijos bazilikoje ir Klaipėdos Švč. M. Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje.

12 val. nuo Žemaičių Kalvarijos Jono Pauliaus II senelių globos namų iškilminga procesija, vadovaujama Telšių vyskupijos vyskupo J. Borutos SJ, patarnaujant diakonui Gediminui Pauliui bei kartu einant vyskupo vikarui, Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilmės išvakarėse – dviem Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos I teologijos kurso klierikams Viktorui Nacui iš Akmenės Šv. Onos parapijos, Telšių vyskupijos, ir Raimundui Zimkai iš Alantos parapijos, Panevėžio vyskupijos, Telšių kunigų seminarijos Švč. Jėzaus Širdies koplyčioje buvo pašventintos sutanos, įvyko vadinamosios įvilktuvės ir suteikti kunigystės kandidatų skyrimai.

Iškilmingoms pamaldoms vadovavo ir skyrimus suteikė Telšių vyskupijos vyskupas Jonas Boruta SJ, kartu iškilmingoje liturgijoje dalyvavo Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras ir generalvikaras vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, seminarijos rektorius kun. Ramūnas Norkus, dvasios tėvas kun. Saulius Tomošaitis, prefektas kan. Andriejus Sabaliauskas, seminaristai. Visi kartu meldėsi Valandų liturgijos *Vakarine* malda, klausėsi Telšių vyskupijos ganytojo J. Borutos SJ to vakaro Evangelijos skaitinio komentaro. Vyskupas kalbėjo apie Dievo Motinos Marijos pašaukimą, jos pasiaukojimą, Dievo valios vykdymą ir drąsino klierikus, apsivelkančius kunigišką drabužį – sutaną ir gaunančius kunigystės kandidato skyrimus, ištikimai vykdyti Dievo valią ir kaip Marija aukoti savo gyvenimus Kristui ir Bažnyčiai. -kasab-

Kauno kunigų seminarijoje

Lapkričio 21 d. šeši Kauno kunigų seminarijos klierikai buvo įvilkti į dvasininko drabužį – sutaną. Šventinei Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ, koncelebravo vysk. Kęstutis Kėvalas ir penkiolika kunigų. Tarp svečių buvo ir Ortodoksų Bažnyčios atstovas – diakonas Konstantinas Pankrašovas. Homilijos metu kreipdamasis į klierikus, Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ sakė, jog šis kunigiškas drabužis, sutana, yra kur kas daugiau už ženklą, uniformą ar išskyrimą iš kitų. Apsivelkantys sutaną, apsivelka į Kristų nurodantį drabužį.

-kks-

Šiaulių vyskupijos kunigų susirinkimas

Lapkričio 27 dieną Šiaulių vyskupijos kunigai rinkosi į nuolatinį kunigų ugdymo susitikimą Šiaulių pastoracijos centre. Kartu su Šiaulių vyskupu Eugenijumi Bartuliu kunigai klausėsi Kaišiadorių vyskupo generalvikaro mons. teologijos daktaro Algirdo Jurevičiaus pranešimo apie nuolatinių diakonų rengimą Lietuvoje.

Prelegentas taip pat pristatė savo išleistą knygą apie diakonatą ir sudarytą leidinį „Malonių lietaus nuplauti". Tai – Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijų kelionės po Lietuvą atgarsiai.

-Š-

Izraelio ambasadoriaus vizitas

Gruodžio 1 d., lankydamasis Marijampolėje, pirmasis Vilniuje reziduojantis Izraelio ambasadorius Amiras Maimonas susitiko su Vilkaviškio vyskupijos ganytoju Rimantu Norvila.

Susitikimo metu buvo aptartos galimybės bendradarbiauti Vilkaviškio vyskupijoje priimant popiežiaus Pranciškaus apsilankymo Izraelyje nuotraukų parodą. Apsikeista mintimis apie sunkią padėtį kaimyninėje Sirijoje ir kitas problemas, iškylančias Artimuosiuose Rytuose. Pabrėžta, kad tik žmonių sugyvenimas ir bendrystė gali kurti taiką šiame neramiame pasaulyje.

Vyskupas Rimantas Norvila svečiui padovanojo Vilkaviškio vyskupijos bažnyčių nuotraukų albumą kaip atminimą apie apsilankymą Marijampolėje.

-Vk-

Lietuvos *Caritas* tarybos posėdis

Lapkričio 17 d. Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre Marijampolėje vyko Lietuvos *Caritas* tarybos posėdis. Į posėdį susirinko tarybos nariai iš Kauno, Kaišiadorių, Panevėžio, Telšių vyskupijų ir Vilniaus arkivyskupijos, taip pat atvyko Lietuvos *Caritas* centro atstovai.

kurijos kancleriui kan. R. Saunoriui, patraukė prie bazilikos vienų iš šoninių durų, papuoštų garsaus menininko Antano Vaškio iš medžio išdrožtais Dievo Gailestingumo ir Gailestingumo Motinos, Aušros Vartų Dievo Motinos, atvaizdais. Po iškilmingo durų atidarymo buvo aukojamos šv. Mišios, kurių metu Telšių vyskupijos ganytojas dalijosi įžvalgomis apie būtinybę tikintiesiems daryti gerus darbus. Gausiai surinkusiems piligrimams jis kalbėjo apie vyskupų Justino Staugaičio ir Vincento Borisevičiaus paliktą gražų ir kilnų artimo meilės darbų pavyzdį.

Tuo pat metu – 12 val. jubiliejinės durys atvertos ir Klaipėdoje. Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje jubiliejinių Gailestingumo metų durų atvėrimui vadovavo Telšių vyskupijos vyskupo augziliaras ir generalvikaras vyskupas L. Vodopjanovas OFM. Šv. Mišių metu sakydamas pamokslą vyskupas kalbėjo apie Jubiliejaus durų atvėrimo prasmę, citavo popiežiaus Pranciškaus mokymą apie Gailestingumo metų išgyvenimą ir jo įgyvendinimą kasdienybėje. Vyskupas drąsino tikinčiuosius pasitikėti Dievo Gailestingumu ir tapti jo liudytojais vieni kitiems.

Į Gailestingumo metų Šventųjų durų atidarymą Šiauliuose susirinko neįtikėtina daugybė žmonių. Iškilmėms vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Pasitikti ganytojo Šiaulių vyskupijos kurijos kancleris Evaldas Alūza visus pakvietė prie senosios kurijos. Džiugiai sutiktas Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis iškilminga eisena palydėtas iki Šiaulių katedros durų. Čia perskaityta popiežiaus Pranciškaus Šventųjų Gailestingumo metų bulė. Atvėręs duris, į katedrą ganytojas įžengė aukštai iškėlęs Šventąjį Raštą. Įėjo patarnautojai, kunigai, choras, galiausiai – visi tikintieji. Šv. Mišių pradžioje visuotinai atnaujintas Krikšto pažadas. Per pamokslą, primindamas, jog trečiasis advento sekmadienis yra džiaugsmo sekmadienis, vyskupas sakė, jog turime daug progų džiaugtis: kad esame nepaprasto įvykio liudytojai; kad taip gausiai susirinkome į iškilmes; kad kvietimas džiaugtis įrašytas Šiaulių vyskupo herbe, o labiausiai todėl, kad Dievas yra gailestingas. Orientuodamasis į šiandieninį 3D populiarumą, ganytojas siūlė aptarti 3 gailestingojo Dievo savybes. Dievas yra dosnus, duodantis, dovanojantis. Dosnus, nes teikia sakramentus, lydinčius žmogų visą gyvenimą. Duodantis, nes duoda naują gyvenimą, duoda gyvybę. Dovanojantis, nes dovanoja kaltes, atleidžia nuodėmes. Ganytojas kvietė visus, ypač tuos, kurie jau seniai buvo išpažinties, drąsiai prisiartinti prie gailestingojo Dievo. Taip pat su dideliu rūpesčiu kreipėsi į jaunuolius, nesiryžtančius priimti Santuokos sakramento ar vyresnius, gyvenančius jau antroje santuokoje, kviesdamas drąsiai kreiptis į parapijos klebonus, kad bendromis jėgomis galėtų artintis prie Kristaus. Gailestingumo metais vyskupas kvietė pagalvoti, ar visiems atleidome, kad iš tiesų galėtume džiaugtis Viešpatyje. Po šv. Mišių tikintiesiems išdalyta Gailestingumo jubiliejaus malda, kuria kviesta melstis kiekvieną kartą einant pro Šiaulių katedros duris.

Kaišiadorių vyskupijos katedroje Gailestingumo durys atvertos į Dievo gailestingumo koplyčią, kur išstatyti Gailestingojo Jėzaus paveikslas bei šventųjų Jono Pauliaus ir Faustinos Kovalskos relikvijos. Taip pat jubiliejines Gailestingumo duris atvėrė Panevėžio Kristaus Karaliaus katedra ir Krekenavos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bazilika, Vilkaviškio Švč. M. Marijos Apsilankymo katedra ir Marijampolės Šv. arkangelo Mykolo bazilika.

-Vn, kait, kasab, irat-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Gruodžio 2 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko Vilniaus arkivyskupijos sielovadoje besidarbuojančių kunigų susirinkimas. Po Dieninės liturginės maldos Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas kvietė kunigus sielovadoje atsakingai laikytis Katalikų Bažnyčios mokymo, kuris po Vyskupų sinodo, svarsčiusio šeimos klausimus, nepasikeitė, nors spaudoje pasirodo įvairių interpretacijų. Net ir antroje santuokoje gyvenantys asmenys kviečiami laikytis Bažnyčios mokymo, ugdyti tikėjimą, nors ir negali priimti Komunijos. Kai kunigas, laikydamasis Bažnyčios mokymo, negali suteikti išrišimo, visada tepalaimina žmogų. Ganytojas kvietė nepamiršti ir teisingumo, kai švenčiamas gailestingumas. Svarbu jautriai paaiškinti Katalikų Bažnyčios mokymą. Arkivyskupas priminė popiežiaus Pranciškaus raginimą, skirtą kunigams, patiems atlikti išpažintį dažniau nei kartą per mėnesį. Nuodėmklausiu netampama iš karto, o tik pačiam turint ilgą penitento patirtį. Nuodėmklausys – atleidžiančios Jėzaus meilės nešėjas, užduoties dalininkas, ištikimas valdytojas, kaip tėvas sutinkantis grįžtantį sūnų ir einantis pas tą, kuris liko lauke. Gailestingumo metai yra puiki proga grįžti prie penitento praktikos, jei ji sumenkusi. Išpažintis padeda pajusti, kad esi Dievo mylimas vaikas. Jubiliejinių Gailestingumo metų esmė – pajusti, kad Dievas myli be jokių sąlygų. Tokios patirties reikia ir kunigui, ir pasauliečiui. Jei kunigai uoliai klauso išpažinčių, dažnai prisibeldžia ir iki žmogaus pašaukimo.

Vyskupas Arūnas Poniškaitis pasakojo, jog į Vilnių atvyksta žmonių ir iš kitų vyskupijų, nori prieiti išpažinties, bet kunigai ne visada jos klauso. Svarbu kasdien pusvalandį prieš Mišias ar kurį kitą laiką skirti išpažintims klausyti ir taip atlikti gailestingumo tarnystę. Tai liudijimas žmonėms, kad kunigą galima rasti jau pasirengusį, nereikės prašyti. Kartu tai ženklas, kad Gailestingasis Tėvas per kunigą laukia žmogaus. Kartu tai galimybė ir pačiam kunigui, jei nėra žmonių, pasimelsti rožinio malda, skaityti brevijorių ar tiesiog pamąstyti. Jei tikrai žinoma, kad žmogus negavo išrišimo, o vis dėlto eina Komunijos, po Mišių reikėtų atskirai pasikalbėti su žmogumi, jautriai ir kantriai paaiškinti. Jei žmonės gyvena antroje santuokoje, kai pirmoji santuoka sudaryta bažnyčioje ir nebuvo pripažinta negaliojančia, Komunija gali būti teikiama tik tuomet, jei vyras ir žmona gyvena kaip brolis ir sesuo. Reikėtų raginti kreiptis į bažnytinį tribunolą, kad iširusių santuokų galiojimas būtų apsvarstytas. Jei atvyksta emigrantai iš įvairių užsienio šalių, kuriose išpažinties praktika yra apmirusi, vis dėlto reikėtų priminti popiežiaus raginimą grįžti prie šio sakramento šventimo. Gailestingumo metai tam ir švenčiami, kad palaipsniui būtų grįžtama prie šio sakramento, jei jis yra apleistas. Atlaidai irgi siejami su išpažinties atlikimu. Nes ji skirta ne tik išpažinti sunkias nuodėmes, bet ir lengvas, taip sudarant progą patirti Gailestingo Dievo veikimą. Kai išpažintis atliekama užsienio kalba, o kunigas ja prastai kalba ir nemoka išrišimo formulės, formulė kalbama lotynų ar nuodėmklausio gimtąja kalba.

Kunigas Arūnas Peškaitis OFM kunigams pristatė Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacijos Vatikane parengtą „Homiletikos vadovą“ („Bažnyčios žinios“ 2015 m. Nr. 6–10). Jis pabrėžė, kad homilija – tai aiški vilties žinia, atnešta per kryžių. Mišiose atliekami trys dalybos veiksniai: Eucharistijos, ramybės ir Dievo žodžio. Homilijoje atskleidžiama ne tik ką kalba pats Dievo žodis, kokia jo egzegezė, bet ir ką jis byloja pačiam kunigui. Dievo žodis panašus į briliantą, šviesos apšviestas, brangakmenis sužėri vis

Šv. Mišias už Lietuvos *Caritas* darbuotojus ir savanorius kartu su Vilkaviškio vyskupijos vyskupu ordinaru Rimantu Norvila koncelebravo Lietuvos Vyskupų Konferencijos Socialinių reikalų tarybos pirmininkas, vyskupas augziliaras Kęstutis Kėvalas ir Vilkaviškio vyskupijos *Caritas* direktorius kun. Arvydas Liepa.

Posėdžio metu tarybos nariai svarstė Lietuvos *Caritas* veiklos gaires bei kryptis, aptarė sisteminio skurdo problemos tyrimo Lietuvoje pristatymo Seime vyksiančioje konferencijoje organizacinius klausimus. Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* direktorius pasidalijo patirtimi, kaip sekasi dirbti su pabėgėlių šeimomis. Posėdžio metu Tarybos nariai aptarė, koks turėtų būti 2016 metų per TV transliuojamas *Caritas* labdaros koncertas, kurio metu surinktos aukos naudojamos skurstančiųjų gyvenimui palengvinti. Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* direktorius Linas Kukuraitis visus pakvietė dalyvauti labdaros koncerte „Degu kaip žvakė“ lapkričio 29 d. Šv. Kotrynos bažnyčioje Vilniuje.

-vvci-

Nepaliaujamos adoracijos dešimtmečio šventė

Lapkričio 21 d. švente „Eucharistija – Jėzaus Veidas“ paminėtas nepaliaujamos Švč. Sakramento adoracijos Kaune dešimtmetis. Jau visus 10 metų tuometinio Kauno arkivyskupo metropolito Sigito Tamkevičiaus 2005 m. lapkričio 3 d. dekretu nepaliaujama Eucharistijos adoracija vyksta arkikatedroje bazilikoje (visą dieną) ir Švč. Sakramento bažnyčioje (visą parą).

Švč. Sakramento adoruotojai tą šeštadienį arkikatedros parapijos namuose klausėsi kun. Algio Vaickūno (Vilniaus arkivyskupija) pasidalijimo, arkikatedroje drauge šventė Eucharistiją, kuriai vadovavo Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas.

„Meilės kalba – tai žvilgsnio kalba“, – sakė kun. A. Vaickūnas, klausdamas, ar tikrai adoruodami atpažįstame Jėzų,

spinduliuojantį meile mums, nenuleidžiantį nuo mūsų akių. Adoracijoje dar svarbiau leisti žvelgti pačiam Jėzui, leisti jam, kad jis mus kaip tuščius indus pripildytų savo meilės. „Kas myli, tas yra veiklus", – kalbėjo svečias, iškeldamas šv. Mišių šventimo, Eucharistijos adoracijos svarbą ir teikiamą džiaugsmą. Šis džiaugsmas kyla iš minties, jog esame Dievo mylimi. Adoruoti, švęsti Eucharistiją – tai kaskart ateiti pas mylimąjį. Jėzus rūpinasi mumis labiau, nei patys geriausi tėvai savo vaikais, labiausiai vienas kitą mylintys sutuoktiniai.

Adoraciją pavadinęs nuostabia malone, kai širdis atsiveria meilei, svečias kvietė joje nurimti, melsti Šventosios Dvasios, pradėti ne nuo savęs, bet nuo atsivėrimo Dievui. Tikėjimas veikia per meilę – aistringą meilę Jėzui. Per adoraciją Jėzui galima atnešti visą pasaulį ir po jos eiti į pasaulį, kuriam šiandien, kai vyksta karai, tikėjimo persekiojimai ir kt., ypač reikia Dievo meilės liudytojų. Pasak svečio kunigo, adoracija turėtų vykti kiekvienoje parapijoje, liudijant, kad Jėzus gyvas, veikia, jis visa atkuria, visa perkeičia.

Po konferencijos arkikatedroje vykusiai Švč. Sakramento adoracijos valandai vadovavo kun. A. Vaickūnas. Vėliau, pradėdamas šv. Mišias, Jėzaus Eucharistijoje mylėtojus pasveikino Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas. Ganytojas kvietė dėkoti Dievui už visa, kam jis įkvepia, taip pat už Švč. Sakramento garbinimą. Per dešimt nuolatinės adoracijos metų, pasak ganytojo, daugiau kaip 87 tūkst. valandų buvo praleistos Viešpaties akivaizdoje, adoruotojai leido per jas Dievui ateiti į savo pačių, į savo artimųjų gyvenimą, į pasaulį.

Sakydamas homiliją, arkivyskupas aptarė Eucharistiją kaip stiprinantį maistą ir vaistą. Jėzus laužė duoną su savo mokiniais per Paskutinę vakarienę prieš savo kančią, susiedamas Eucharistiją su kryžiumi, savo auka, kuri mus stiprina. Eucharistija neapsaugo nuo pavojų, bet kviečia nepasilikti silpnume, teikia jėgų juos įveikti, suklupus stotis kitokia spalva. Žodis žmonėms prakalbės tada, kai kunigas bus susijęs su bendruomenėmis, kurioms kalba. Sunku kalbėti žmonėms, kurių nepažįsti. Todėl pirmiausiai reikėtų išmokti dalyti Žodį tiems, kuriuos pažįsti. Prelegentas patarė kalbėti be rašto. Homilija prasta, jei prisodrinta anekdotų, moralizavimo ar virsta paskaita. Homilija yra gyvas pokalbis. Nedidelėse uždarose grupelėse, pvz., kalėjime, žmonės ir klausimus užduoda. Homilijai svarbu rengtis ne tik meldžiantis, skaitant, bet ir kalbantis su žmonėmis, stebint gyvenimą. Kai to nėra, homilija liks tarsi sausas maistas, kurį sunku kramtyti ir nuryti. Todėl žmonės nuobodžiauja, praranda klausą. Ir ne todėl, kad per ilga, bet per sunku klausytis. Vidinė kunigo patirtis padeda Dievo žodžio dalybas atremti į konkretų pagrindą. Prelegentas priminė, kad dokumente išvardytos konkrečios nuorodos į Katalikų Bažnyčios katekizmą, teologų veikalus, Šventojo Rašto veikėjus, kad būtų kalbama konkrečiomis temomis, o ne apie viską ir drauge apie nieką. Homilija turi turėti struktūrą, su įžanga, dėstymu, pabaiga. Labai reikšminga ir kulminacija, kuri pabrėžiama intonacija. Klaida, jei homilijos intonacija vis ta pati, kai norima išdėstyti visas tiesas, kai dažnai kartojama tiesa, laikoma homilijos tikslu. Kulminacija paprastai nekartojama, ji tik paaiškinama. Jei po Mišių yra numatyta agapė – tai puiki proga toliau dalyti Dievo žodį. Tai galimybė neformaliai pataisyti, papildyti ir visiems pagilinti Dievo žodžio supratimą. Kai vyksta Mišių transliacija, geriausiai nekreipti dėmesio, kalbėti čia esantiems žmonėms.

Arkivyskupas Gintaras Grušas kvietė jubiliejiniais Gailestingumo metais rengti žmones piligrimystei, atlaidams ir gailestingumo darbams. Vilniuje gruodžio 12 d., Gailestingumo šventovėje atidaromos jubiliejinės Gailestingumo durys, o gruodžio 13 d. – Arkikatedroje ir Vilniaus Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje. Vilniaus katedros aikštėje prie eglės veikia kalėdinis miestelis. Netoli prakartėlės yra gailestingumo namelis, kuriame nemokamai įvairių katalikiškų organizacijų savanorių rūpesčiu visiems dalijama arbata, galima ištraukti popierėlį su siūlymu atlikti kokį gailestingą darbą, platinama literatūra apie gailestingumą, vaikams lapeliai spalvinimui. Reikia savanorių, kurie advento ir Kalėdų laikotarpiu bendradarbiautų šiame namelyje, kalbėtų apie jubiliejinius metus, kviestų aplankyti malonėmis garsėjančias šventoves, atlikti išpažintį.

Bažnyčiose, įžengusiems pro Jubiliejaus duris, piligrimo pase bus galima gauti atžymą specialiu maldininkams skirtu antspaudu. Internetu pildomas nuodėmklausių sąrašas. Jubiliejui skirtose bažnyčiose nustatytomis valandomis budės visos arkivyskupijos kunigai ir bus pasiruošę klausyti maldininkų išpažinčių įvairiomis kalbomis. Dekanatams paskirstytos skirtingos savaitės dienos, kad tarnyste galėtų dalytis įvairūs dvasininkai. Gailestingumo metai bus švenčiami ne tik jubiliejinėse bažnyčiose, į kurias kviečiama rengti didesnes ir mažesnes organizuotas piligrimystes, bet ir parapijose, kur bus atliekami gailestingumo darbai: lankomi ligoniai, kviečiami atitolę nuo Dievo, padedama vargingiau gyvenantiems žmonėms. Svarbu su arkivyskupijos komunikacijos tarnyba dalytis tuo, kas vyksta parapijoje, kad gerų darbų žinia sklistų plačiau, o kiti galėtų perimti geras iniciatyvas, vykusiai įgyvendintas idėjas.

Vilniaus miesto bažnyčių klebonai ir administratoriai raginami neplanuoti jokių renginių ir sakramentinių patarnavimų 2016 m. gegužės 6–8 d., kai Vilniuje vyks Gailestingumo kongresas. Tuo metu laukiama daug piligrimų, planuojama sudaryti sąlygas žmonėms atlikti išpažintį, įvairiose

miesto bažnyčiose bus reikalinga nuodėmklausių tarnystė, vyks katechezės, teminės grupelės. Parapijų klebonai ir administratoriai raginami kuo greičiau kurijai perduoti duomenis, kiek yra besirengiančiųjų Sutvirtinimo sakramentui ir pirmajai Komunijai, ir numatomas Sutvirtinimo sakramento datas, kad būtų galima iš anksto planuoti ateinančių metų kalendorių. Išleistas lankstinukas su Gailestingumo metų malda ir Jėzaus atvaizdu, jį galima įsigyti kurijoje.

Policijos kapelionas kun. Algirdas Toliatas kunigus ragino kviesti žmones labiau saugoti vieni kitus kelyje. Kasmet dalijami atšvaitai, tačiau vyresni žmonės jų tiesiog nenešioja. Parapijose skaitydami skelbimus ar lankydami žmonės, kunigai galėtų dažniau priminti, kad atšvaitai būtų nešiojami tamsiu paros metu, taip bus išvengta skaudžių nelaimių keliuose.

-ksb-

Kauno arkivyskupijos kunigų konferencija

Gruodžio 16 d. Kauno arkivyskupijos kunigų nuolatinio ugdymo konferencijoje šiuo prieškalėdiniu laiku aptartos sielovados aktualijos, ypač jau prasidėjęs Gailestingumo jubiliejus, bažnytinio tribunolo darbas, tą pačią gruodžio 8-ąją įsigaliojus popiežiaus Pranciškaus *motu proprio* „Mitis Iudex Dominus Iesus“ ir „Mitis et misericors Iesus“, kuriais buvo pakeisti kai kurie Kanonų teisės kodeksų kanonai dėl santuokos negaliojimo bylų. O konferencijos pabaigoje konfratrai laužė kalėdaičius ir linkėjo vieni kitiems ramybės.

Pradžioje kunigus pasveikinęs arkivyskupas Lionginas Virbalas supažindino su naujausiais savo dekretais – dėl Konsultorių kolegijos, Kunigų tarybos, Ekonominių reikalų komisijų sudarymo, pasveikino naujuosius jų narius. Tvirtinant naują Kunigų tarybą, pasak ganytojo, siekta kuo platesnio jos atstovavimo arkivyskupijos mastu ir amžiaus atžvilgiu; į Ekonominių reikalų tarybą pasitelkta daugiau šioje srityje patyrusių pasauliečių, kurie atlieka patariamąją funkciją. Atnaujinta Kunigų taryba į savo pirmąjį posėdį rinksis vasario 3 d., o arkivyskupas pakvietė visus kunigus teikti siūlymus jai svarstyti.

Ganytojas pasidžiaugė jau aplankęs du trečdalius arkivyskupijos parapijų, taip pat prasidėjusiu Gailestingumo jubiliejumi, Šventųjų durų atvėrimu Kauno arkikatedroje bei Šiluvos bazilikoje. Paminėta, jog kelios pirmosios kunigų budėjimo Arkikatedroje (nuo 15 iki 21 val.) dienos parodė žmonių susidomėjimą – dvasininkai nepritrūksta darbo klausyklose ar žmonių, prisėdančių prie pokalbių stalelio. Arkivyskupas paprašė kunigų ir toliau talkinti savo patarnavimu šiuo Gailestingumo jubiliejaus metu suteikiant daugiau galimybių žmonėms priimti Sutaikinimo sakramento malonę. Be to, priminta, jog kasdien nuo 14 iki 15 val. Arkikatedroje budi ir seserys vienuolės, pasiruošusios atsakyti į žmonių klausimus arba tiesiog pasikalbėti. Netrukus bus išleistas „Piligrimo liudijimas“, kurį įsigiję piligrimai, lankantys jubiliejines Gailestingumo šventoves, galės jame rinkti antspaudus savo piligrimystei ir jubiliejui atminti.

Kaip LVK Liturgijos komisijos primininkas, arkivyskupas L. Virbalas pasidalijo su kunigais džiugiomis naujienomis apie naujų liturginių leidinių leidybą: Valandų liturgijos IV tomas, Įkrikščioninimo sakramentų apeigynas jau laukia patvirtinimo Vatikane, parengta iškilmėms skirta nauja Evangelijų knyga.

ir vėl glaustis prie Viešpaties. „Eucharistija – yra Jėzus, pasiliekantis su mumis. Jo garbinimas, adoracija nėra Dievui paslaugos teikimas, ko nors davimas, lyg jam ko nors trūktų. Dievui nieko netrūksta, ir adoracija reikalinga ne jam, o mums“, – sakė ganytojas, atkreipdamas dėmesį, jog Kristus turi būti centre ne tik ant garbinimo altoriaus, bet ir gyvenime. Jis turi būti tas matas, pagal kurį matuotume savo gyvenimą.

-kait-

Atidaryti naujieji „Aš esu“ namai

Gruodžio 14 d. atidaryti naujieji „Aš esu“ bendruomenės namai Šv. Stepono gatvėje, Vilniuje. Patalpas po šv. Mišių pašventino Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas. Šventėje dalyvavo ir vyskupas pagalbininkas Arūnas Poniškaitis, nemažas būrys kunigų, vienuolių, socialiniai darbuotojai su šeimomis ir kiti svečiai. Bendruomenės nariai lig šiol glaudėsi Vilniaus arkivyskupijai priklausančiose patalpose, Antakalnio gatvėje. Naujieji namai erdvesni ir labiau atitinka specifinius bendruomenės poreikius.

„Esame be galo dėkingi Dievui, kad pradedant Gailestingumo metus mums dovanojo naują erdvę – su koplyčia, kurioje giliau patirsime perkeičiantį Jo veikimą“, – sakė „Aš esu“ bendruomenės įkūrėjas kun. Kęstutis Dvareckas. „Viešpats veda mus, veda vis į didesnį žmogiškumą, padeda jam skleistis dar ir tuo, kad šios patalpos tikrai labiau mums pritaikytos. Skatina vis naujiems iššūkiams, neprisirišti prie to, ką turime.“

Priklausomų asmenų bendruomenė „Aš esu“ kunigo Kęstučio Dvarecko iniciatyva, laiminant kardinolui A. J. Bačkiui, įkurta 2009 m. pavasarį. 2010 m. Bendruomenė „Aš esu“ tapo Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* struktūros dalimi. Šiandien bendruomenės „Aš esu“ veikla apima reabilitacijos, reintegracijos, artimųjų, visuomenės jautrinimo, sklaidos į Vilniaus arkivyskupijos parapijas programas. Bendruomenėje nuolat gyvena nuo 15 iki 20 žmonių, priklausomų nuo alkoholio, narkotikų, azartinių lošimų.

Kompleksinę pagalbą priklausomiems asmenims ir jų artimiesiems teikia sielovadininkų, psichiatrų, psichologų, socialinių darbuotojų, socialinių darbuotojų padėjėjų ir savanorių komanda.

Svarbi bendruomenės veiklų dalis skirta darbui su Lietuvos parapijomis. Siekiama skleisti žinią apie pagalbos priklausomiems asmenims ir jų artimiesiems galimybes ir mažinti stigmatizuojantį visuomenės požiūrį į priklausomybės ligą.

-vilnensis.lt-

Nauji leidiniai

Romano Guardini. Apie liturgijos dvasią. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 96 p.

Vienas garsiausių XX amžiaus I pusės vokiečių teologų Romano Guardini aptaria svarbius liturgijos elementus: liturginę maldą, bendrystę kaip liturgijos subjektą, liturginį stilių ir simboliką, aiškina, kas yra liturgija ir kas jos metu vyksta.

Thomas Ruster. Tikiu. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2015. – 182 p.

Vokiečių teologas Thomas Rusteris nuosekliai atskleidžia Apaštalų tikėjimo išpažinimą, siedamas, jo teiginius su dabartinio laikotarpio problemomis.

Ši knyga skiriama krikščionims, norintiems, kad jų tikėjimas taptų jiems savas, tikras ir džiaugsmingas; tiems, kurie nori suprasti savo tikėjimą, pasirengę drąsiai jam atstovauti visuomenėje. Knyga skiriama visų konfesijų krikščionims, nors remiasi katalikišku požiūriu. Pagaliau ji skiriama visiems, kurie nori žinoti, ką gi teigia krikščionių tikėjimas, nors jie patys yra nuo jo nutolę.

Arkivyskupas atkreipė dėmesį į kelias kurijos institucijas: arkivyskupijos Jaunimo centrui po konkurso paskirta nauja vadovė, ir anksčiau su jaunimo sielovados projektais dirbusi Agnė Grigaitytė; nauja pertvarka, siekiant sielovados stiprinimo, laukia arkivyskupijos *Caritas*; mąstoma, kaip Kauno arkivyskupijos muziejaus veiklą labiau nukreipti sielovadai ir evangelizacijai.

Vėliau kurijos kancleris ir sykiu bažnytinio tribunolo oficiolas mons. Adolfas Grušas supažindino kunigus su naujovėmis tribunolo darbe, jos susijusios su minėtais popiežiaus Pranciškaus pakeitimais santuokų bylų nagrinėjimo srityje atsisakant reikalavimo, kad vienos instancijos teismo sprendimą privalomai patvirtintų ir antros instancijos teismas, taip pat suteikiant teisę vyskupui paskelbti santuoką negaliojančia, kai negaliojimo faktas visiškai akivaizdus ir kt. Mons. A. Grušas pabrėžė, jog visa valdžia, taip pat ir teisinė, vyskupijoje priklauso vyskupui, jis yra pirmasis ir pagrindinis teisėjas, tačiau popiežiaus sutrumpintas procesas per vyskupą turi sąlygą – kai santuokos pripažinimo negaliojančia siekia abu sutuoktiniai ir santuokai paskelbti niekine yra akivaizdžių įrodymų.

Mons. A. Grušas atkreipė dėmesį, jog pasaulietinė žiniasklaida neretai klaidina žmones, neva dabar pakeista santuokos pripažinimo negaliojančia tvarka. Pasak oficiolo, popiežius iš tikrųjų sprendė, kaip ypač šiais Gailestingumo jubiliejaus metais paliudyti žmonėms gailestingumą ir palengvinti galimybę pataisyti savo gyvenimą nesėkmingai susiklosčius santuokai. Todėl siekiama pagreitinti santuokos pripažinimo negaliojančia tvarką, tačiau nepaneigiamas Bažnyčios mokymas apie santuoką – santuoka ir toliau laikoma neišardoma ir saistanti sutuoktinius visą gyvenimą.

Be kita, oficiolas paragino kunigus prireikus patarti jų parapijoje be bažnytinės santuokos gyvenantiems katalikams kreiptis į tribunolą. „Bažnyčia į žmones žvelgia geranoriškai. Santuoka laikoma galiojančia, kol neįrodyta kitaip. Kunigai turi pasakyti žmonėms, jog yra toks kelias – kreiptis į bažnytinį teismą“, – sakė mons. A. Grušas ir paaiškino ieškinio surašymo, reikalingų dokumentų, liudininkų surinkimo, prašymo pateikimo ir pan. tvarką. Bažnytinis teismas Kauno arkivyskupijoje, kaip darsyk akcentavo oficiolas, veikia Bažnyčios vardu, pagal jos mokymą, gailestingai padėdamas atitaisyti žmogaus gyvenimo pažeidimus.

Konferencijos pabaigoje arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas supažindino kunigus su artimiausiais Gailestingumo jubiliejaus metų renginiais. Pranešta apie kunigų kasmetines rekolekcijas kovo, balandžio ir spalio mėn. Jų nepakeičia šiemet ypač skatintinos, sielovadai labai pasitarnaujančios dvasininkų piligrimystės drauge su parapijų žmonėmis į jubiliejines šventoves Lietuvoje ar Romoje. Atkreiptas dėmesys į ligonių aprūpinimą Švenčiausiuoju Sakramentu – jau parengtiems ekstraordinariniams Komunijos dalytojams teikiami vyskupo leidimai, kurija pasirengusi, jei prireiks, organizuoti kursus ir naujiems žmonėms. Sausį kurijoje prasidės mokymai parapijų koordinatoriams rengiant gavėnios Atsinaujinimo dienas, o arkivyskupijos Šeimos centre bus naujų sužadėtinių rengėjų – savanorių mokymai, tad kunigai paraginti siųsti tinkamus savo parapijų žmones rengtis šioms tarnystėms. Ganytojas pakvietė klebonus parengti pranešimus apie *Caritas* padėtį jų parapijose, pasirūpinti nenutrūkstama Švč. Sakramento adoracija, kuri ir toliau rengiama Lietuvoje, o Gailestingumo jubiliejaus proga atverti bažnyčių duris, pasirūpinti informacijos sklaida (įsigyti išleistų tentų, plakatų ir kt. medžiagos), kur įmanoma – atnaujinti tradiciją kasdien

vidudienį bažnyčių varpais kviesti į „Viešpaties angelo“ maldą. Taip pat pranešta, kad 2016 m. vasario 14-ąją vyks tradicinė „Valentino diena KITAIP“.

Užbaigę konferenciją bendra „Viešpaties angelo“ malda, kunigai drauge su vyskupais prie agapės stalo kurijoje laužė kalėdaičius, linkėjo vieni kitiems džiugių artėjančių Viešpaties Gimimo švenčių ir maloningų Gailestingumo jubiliejaus metų. Kitas kunigų susirinkimas – sausio 20 d.

-kait-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susirinkimas

Gruodžio 1 d. Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre, kunigų susirinkimas pradėtas bendra malda – Valandų liturgija (Dienine). Po jos vyskupas Rimantas Norvila pristatatė Klaipėdos Šv. Pranciškaus onkologijos centro projekto vadovą brolį Sigitą Benediktą Jurčį OFM ir ilgametį šio centro savanorį Nerijų Čapą OFS.

Vilkaviškio vyskupijos dvasininkams brolis Sigitas Benediktas liudijo, kad gailestingumas padeda išsilaisvinti iš ligų. Brolis Sigitas Benediktas Jurčys OFM daugiausia kalbėjo apie šio centro veiklą Klaipėdoje. Dalijosi, kaip prieš penkiolika metų žmogui, išgirdusiam onkologinės ligos diagnozę, buvo sunku kalbėti apie savo ligą su kitais, kaip visi slėpė, kad serga, pirmiausia baimindamiesi dėl savo darbo vietos. Šiandien situacija pasikeitusi: žmonės, sergantys šia liga, jau nebijo kalbėti apie savo diagnozę, kitaip į šią ligą žvelgia ir darbdaviai. Brolis vienuolis dalijosi dar vienu svarbiu dalyku, susijusiu su onkologiniais ligoniais ir jų priėmimu visuomenėje, – tai mitų apie šią ligą griovimas. Du vis labiau nykstantys mitai apie onkologines ligas yra tai, kad vėžys visuomet mirtinas ir užkrečiamas.

Pagrindinė Klaipėdos onkologijos centro funkcija yra dvasinis sergančiųjų ir jų šeimų palaikymas, sukuriant aplinką žmogui pailsėti, nusiraminti ir, Dievo bei kitų padedamam, įveikti ligą. Labai dažnai žmogus, išgirdęs baisią onkologinės ligos diagnozę, yra pažeidžiamas ir savanaudžių žmonių išnaudojamas bei suklaidinamas. Šis Šv. Pranciškaus onkologijos centras yra įsteigtas, kad žmogus turėtų kur ateiti, kur pabūti. Visos centro paslaugos nemokamos, jis išlaikomas rėmėjų, geradarių ir per įvairius sportinius renginius surenkamomis lėšomis. Garsiausias iš šių „Vilties“ renginių yra „Vilties bėgimas“, kuriame pernai dalyvavo daugiau kaip šeši tūkstančiai žmonių. Ši iniciatyva, gimusi besimeldžiant, ir toliau tęsiasi skatindama vis didesnį solidarumą su ligoniais ir įkvėpdama vilties jiems pasveikti. Brolis Sigitas Benediktas pasidžiaugė, kad viską atperka tos akimirkos, kai švęsti Eucharistijos susirenka ne tik ligoniai, bet ir jų gydytojai, ir visi jie ten susirenka ne laukti mirties, bet švęsti gyvenimo ir Dievo artumo. Brolis, paklaustas, kiek žmonių pas juos apsilanko per metus, pasakė, kad apie 1500.

Kunigų susirinkimas baigtas pietumis ir brolišku pasidalijimu prie bendro stalo. Po pietų vyko vyskupijos Kunigų tarybos posėdis, kurio metu buvo aptarti jubiliejinių Gailestingumo metų šventimo aspektai, pasirengimo vyskupijos 90-mečiui gairės bei kiti vyskupijos gyvenimui aktualūs klausimai.

-klb-

J. Micevičiūtė. 17 šv. Teresės miestų. – Vilnius: Aštuntoji diena, 2015.– 228 p.: iliustr. [Šventoji Ispanija]

2015-aisiais minime 500-ąsias šv. Jėzaus Teresės gimimo metines ir kviečiame į neįprastą kelionę: per konkretaus žmogaus biografiją ir to meto kasdienybės smulkmenas pažinti 17 Ispanijos miestų ir juos jungiantį saitą – šventąją Teresę.

Drąsiai galime teigti, kad tai puikiai parašytas, intelektualus kelionių gidas, palydovas, sumaniai jungiantis chaotišką skirtingų miestų lankymo patirtį į vieną visumą, drauge leidžiantis geriau perprasti Pietų Europos istoriją, kultūrą, gyventojų mąstyseną.

Šia knyga skaitytojui norima pasiūlyti Lietuvoje dar neįprastą, bet pasaulyje sparčiai populiarėjantį, ypač jaunus žmones traukiantį, intelektualinės-kultūrinės kelionės žanrą. Taip pat kviečiama klausti, kuo svarbus Teresės mokymas, ką gali mums, XXI amžiaus lietuviams, pasakyti prieš pusę tūkstantmečio gyvenusi ispanė – griežtos klauzūros vienuolė – kasdienybės rūpesčiuose besisukantiems pasauliečiams?

Leidinys sudarytas iš dviejų knygų: pagrindinėje knygoje pateikiama išsami istorinė medžiaga, autorės komentarai, susiję su 17 Ispanijos miestų, rasite daug nuotraukų, o praktiniame keliautojo gide rasite konkrečią informaciją su lankytinais kiekvieno miesto objektais.

Popiežius Pranciškus Afrikoje

Lapkričio 25–30 d. popiežius Pranciškus aplankė tris Afrikos valstybes: Keniją, Ugandą ir Centrinės Afrikos Respubliką. Bendrojoje audiencijoje apibendrindamas šią kelionę Šventais Tėvas džiaugėsi pirmąkart aplankytu viltingu žemynu ir jo žmonėmis. Kenijoje popiežius iškėlė jos gamtinių ir žmogiškųjų išteklių vertę; jis priminė visam pasauliui tenkančią užduotį saugoti aplinką, kurti tvarios plėtros modelius, taip pat ugdyti jaunimą taikos ir broliškumo dvasia. Kalbėdamas diplomatams popiežius ragino daugiatautėje visuomenėje laikytis pagarbos, dialogo bei bendradarbiavimo nuostatų. Vietos Bažnyčia popiežiaus vizitui parinko šūkį „Turėkite tvirtą tikėjimą, nebijokite“. Šiuos žodžius paliudijo dėl krikščionybės išpažinimo balandžio mėnesį nužudyti Garisos universiteto studentai.

Ugandoje buvo minimos jos kankinių kanonizavimo penkiasdešimtosios metinės. Popiežius gėrėjosi Šventosios Dvasios įkvėptu uoliu jaunų krikščionių liudijimu, katechetų tarnyste ir artimo meilės darbais. Tai išreiškė vizito šūkis „Tapsite mano liudytojais“.

Konfliktų varginamoje Centrinės Afrikos Respublikoje popiežius atidarė pirmąsias Gailestingumo jubiliejaus duris, sustiprindamas viltimi šios šalies ir visos Afrikos žmones. Popiežius pripažino, kad nuo šios šalies buvo pradėta planuoti kelionės Afrikoje programa. Vizitas įvyko nepaisant grėsmių saugumui. Vizito šūkiui parinkti Evangelijos žodžiai „Irkimės anapus“ (*Lk* 8, 22) ragino CAR visuomenę nusigręžti nuo karų, nesantaikos, skurdo ir rinktis taiką, susitaikinimą ir vystymąsi.

Kenijoje

Po oficialios sutikimo ceremonijos Valstybės rūmuose popiežius Pranciškus pasakė kalbą valdžios atstovams ir diplomatams. Jis atkreipė dėmesį į šaliai gresiančią ekologinę krizę ir nurodė sąsają tarp gamtosaugos ir teisingos visuomenės santvarkos kūrimo. Pasak popiežiaus, smurtas, konfliktai ir terorizmas kyla iš baimės, netikrumo, skurdo, nusivylimo.

Lapkričio 26 d. Nairobio apaštališkojoje nunciatūroje vyko susitikimas su kitų religijų ir krikščioniškųjų konfesijų atstovais. Popiežius pabrėžė, kad Dievo vardu nevalia naudotis teisinant smurtą ir neapykantą. Jis priminė islamistų įvykdytus barbariškus teroro išpuolius *Westgate* prekybos centre (2013 m.) ir Garisos universitete (2015 m.). Šventasis Tėvas pabrėžė, kad ekumeninis ir tarpreliginis dialogas nėra koks nors papildomas dalykas, bet esminis poreikis konfliktų žeidžiamame pasaulyje.

Nairobio universiteto teritorijoje švęstose Mišiose nepaisydami smarkaus lietaus dalyvavo apie 100 tūkst. žmonių. Liturgiją gyvino vietos kultūrinei tradicijai būdingos giesmės ir šokiai. Liturginius drabužius celebravusiems kunigams siuvo Kangemi lūšnyne gyvenančios moterys. Homilijoje popiežius kalbėjo apie Kenijos visuomenei būdingas dovanas: stiprų šeimyninį gyvenimą, pagarbą vyresniesiems, meilę vaikams.

Stadione pastatytoje didžiulėje palapinėje susitikta su dvasininkais, pašvęstojo gyvenimo atstovais ir seminaristais. Popiežius juos ragino niekuomet neapleisti maldos.

Po to popiežius Pranciškus lankėsi Jungtinių Tautų Nairobio būstinėje – tai viena iš keturių pagrindinių šios pasaulinės organizacijos būstinių. Jo ispaniškai sakytos kalbos klausėsi taip pat kitų Nairobyje įsikūrusių tarptautinių organizacijų atstovai. Popiežius kalbėjo apie Paryžiaus viršūnių susitikimą klimato klausimais ir išreiškė viltį, kad jame pavyks pasiekti sutarimą, grindžiamą solidarumu ir teisingumu, siekiant trijų tarpusavyje susijusių tikslų: mažinti klimato pokyčių poveikį, kovoti su skurdu ir gerbti žmogaus orumą. Jis taip pat ragino, kad politinius ir techninius sprendimus lydėtų ugdymo procesas diegiant naują gyvensenos bei kultūros stilių. Pranciškus taip pat atkreipė dėmesį į Afrikos gamtos išteklius, jų niokojimo grėsmę ir nelegalią prekybą jais, sukeliančią politinį nestabilumą, nusikalstamumą, terorizmą.

Lapkričio 27d. ryte Pranciškus automobiliu nuvyko į Kangemi lūšnynų kvartalą, esantį už 5 km nuo nunciatūros. Jame gyvena daugiau kaip 100 tūkst. žmonių, svarbų vaidmenį atlieka jėzuitų aptarnaujama Šv. Juozapo Darbininko parapija. Bažnyčioje popiežiaus laukė apie 700 žmonių, gyvenančių septyniuose Kenijos sostinės lūšnynuose. Apie lūšnynų gyvenimą liudijo viena jų gyventoja, o airė vienuolė papasakojo apie teikiamą pagalbą ir problemas: tarp gyventojų paplitusias priklausomybes, patologijas, valdžios korupciją. Pranciškus kalbėjo apie „vargingųjų kvartalų išmintį“ ir pabrėžė, kad vargšai užima ypatingą vietą jo gyvenime ir jam darant sprendimus. Popiežius iškėlė pozityvius vargingųjų rajonų bruožus: čia puoselėjamą solidarumą, aukojimąsi dėl kitų, svetingumą, vaišingumą, ištvermę nelaimių akivaizdoje. Jis taip pat ragino planuoti ir statydinti kokybiškų namų kvartalus būsimoms kartoms, grąžinant vargšams socialinę skolą ir užtikrinant teisę į žemę, gyvenamąjį būstą ir darbą.

Po to Nairobio Kasarani stadione popiežius susitiko su jaunuoliais iš įvairių Kenijos vietų. Improvizuotoje ispaniškai pasakytoje kalboje jis atsakė į jaunuolių liudijimuose nuskambėjusius klausimus ir ragino

įveikti gentines priešybes, korupciją, fanatizmą ir smurtą. Popiežius pabrėžė, kad jauni žmonės sudaro apie 60 proc. Kenijos visuomenės.

Ugandoje

Lapkričio 28 d. atvykęs į Ugandą popiežius pirmiausia aplankė anglikonų šventovę, esančią beveik 30 km atstumu nuo sostinės Kampalos, pastatytą anglikonų ir katalikų kankinių mirties vietoje. Šventovėje popiežių pasitiko apie 40 anglikonų vyskupų, visi drauge su popiežiumi pasimeldė „Tėve mūsų“ malda. Po to popiežius atviru automobiliu važiavo į netoli esančią katalikų šventovę, pastatytą ant Namugongo kalvos šv. Karolio Luangos nukankinimo vietoje. Pasimeldęs prie altoriaus su šio šventojo relikvijomis popiežius pasveikino tikinčiuosius, susirinkusius į kankinių kanonizacijos 50-ųjų metinių Mišias. Prie šventovės esančiame parke švęstoje Eucharistijoje dalyvavo apie 300 tūkst. žmonių. Homilijoje popiežius minėjo anglikonų ir katalikų tikėjimo kankinius vienijantį „kraujo ekumenizmą“. Jis ragino atgaivinti mumyse esančią Šventosios Dvasios dovaną ir ja dalytis, liudijant tikėjimą šventųjų kankinių pavyzdžiu. Mokiniais misionieriais galime būti taip pat savo namuose ir vietinėse bendruomenėse.

Po pietų Kampaloje buvusio Kololo oro uosto teritorijoje popiežiaus laukė 150 tūkst. jaunuolių. Susirinkę nuo ryto jie ekranuose stebėjo Mišias Namugonge. Atvykus popiežiui liudijimu pasidalijo vaikinas, kuris drauge su kitais mažosios seminarijos mokiniais buvo teroristinės organizacijos pagrobtas, kankintas, tačiau Dievo padedamas pabėgo iš pagrobėjų nelaisvės. Mergina, nuo gimimo nešiojanti ŽIV virusą, pasakojo apie savo kovą su liga, nuogąstavimus, kad neturi teisės mylėti ir būti mylima. Popiežius atskirai įteikė savo iš anksto parengtos kalbos tekstą ir kalbėjo spontaniškai gimtąja ispanų kalba. Jis sakė, kad su širdies skausmu klausėsi negatyvių patirčių liudijimų, vis dėlto išreiškė įsitikinimą, jog Jėzaus galia įmanoma šias negatyvias patirtis perkeisti.

Iš Kololo popiežius automobiliu važiavo į kitą Kampalos rajoną – Nalukolongo, kur aplankė Gailestingumo namuose globojamus ligonius, neįgaliuosius ir senelius. Gailestingumo namams vadovauja Gerojo samariečio seserų kongregacija, kurią įkūrė ten pat palaidotas pirmasis Ugandos kardinolas Emmanuelis Kiwanuga Nsubuga. Popiežius savo kalboje kreipėsi į visas Ugandos parapijas bei bendruomenes ragindamas nepamiršti vargšų: Evangelija liepia eiti į visuomenės paribius ir įžvelgti Kristų kenčiančiuose ir stokojančiuose.

Kampalos arkivyskupo rezidencijoje vyko neformalus Šventojo Tėvo susitikimas su šalies vyskupais. Iš ten popiežius vyko į katedrą susitikti su kunigais, pašvęstojo gyvenimo asmenimis bei seminaristais. Kaip ir ankstesniais atvejais per šį vizitą, popiežius atidavė paskelbti iš anksto parengtą tekstą, o pats kalbėjo ekspromtu, prieš tai anglų kalba atsiprašęs, kad ją nepakankamai gerai moka. Kalboje jis akcentavo tris dalykus: atmintį, ištikimybę ir maldą. Popiežius ragino neapsiprasti su krikščionių kankinių paveldu, negyventi tik jo dividendais, bet ir toliau kankinių pavyzdžiu išlikti Evangelijos liudytojais. Atmintis susijusi su ištikimybe savo pašaukimui; tai taip pat reiškia misionierišką uolumą. Kunigai paraginti atsiliepti į vyskupų kvietimą dirbti tose vyskupijose, kur reikia misionierių. Reikia atsiliepti į naujus iššūkius, imtis naujų misijų, kad „Afrikos perlu“ vadinama kankinių žemė Uganda netaptų tik muziejumi, – nes, pasak popiežiaus, „šėtonas atakuoja mažais žingsneliais“. Ištikimybė savo ruožtu įmanoma tik maldos dėka. Malda reiškia taip pat atgailą ir reguliarią išpažintį: „Mes, pašvęstieji asmenys ir kunigai negalime gyventi dvigubo gyvenimo“, – įspėjo popiežius.

Vakare nunciatūroje įvyko oficialioje programoje nenumatytas popiežiaus susitikimas su neseniai įkurtos, konfliktų varginamos valstybės – Pietų Sudano prezidentu Salva Kiir Mayardit.

Centrinės Afrikos Respublikoje

Lapkričio 29 d. rytą popiežiaus lėktuvas nusileido Bangio oro uoste. Centrinės Afrikos Respublikoje 2013 m. prasidėjo pilietinis karas, dėl kurio beveik milijonas gyventojų buvo priversti palikti savo namus. Sudėtingą situaciją dėl krikščionių ir musulmonų priešpriešos aštrina taip pat užsienio šalių verslo interesai ir jų samdomos nusikaltėlių grupuotės. Iki pilietinio karo Bangyje gyveno apie 100 tūkst. musulmonų, dabar jų liko 15 tūkst. Stabilumą šalyje užtikrina Jungtinių Tautų taikos palaikymo pajėgos.

Kelyje iš oro uosto į Prezidento rūmus, nors praktiškai neveikė viešasis transportas, popiežių sveikino daugybė šventiškai nusiteikusių žmonių. Pereinamojo laikotarpio prezidentė Catherine Samba-Panza sveikinimo kalboje sakė: „Dabartiniu netikrumo metu popiežiaus buvimas tarp mūsų yra dangaus palaiminimas.“ Popiežius kalboje valdžios atstovams ir diplomatams išreiškė viltį, kad tiek šalies viduje, tiek tarptautinių institucijų daromos taikos pastangos bus sėkmingos. Jis taip pat priminė, kad šalis yra ypatingos biologinės įvairovės regione, vadinamame „pasaulio plaučiais“, dėl to ypatinga atsakomybė dėl atsakingo gamtos išteklių naudojimo tenka vietos valdžiai, tarptautinėms institucijoms bei bendrovėms.

Iš prezidentūros popiežius automobiliu nuvyko į pabėgėlių stovyklą prie Švč. Išganytojo parapijos. Čia jį džiaugsmingai pasitikusius žmones Pranciškus ragino melstis dėl tvarios taikos ir daryti viską jai pasiekti. Jis kvietė visus kartoti: „Esame broliai."

Pietų metu nunciatūroje vyko taip pat neformalus susitikimas su CAR vyskupais. Po to Pranciškus vyko į Bangio Evangelikų teologijos fakultetą, kur dalyvavo ekumeninėse pamaldose ir susitikime su evangelikų bendruomenių atstovais. Trumpoje kalboje popiežius kalbėjo apie „kraujo ekumenizmą", kai „visi vienodai kenčia dėl neteisingumo ir velnio kurstomos neapykantos". Jis gyrė šioje šalyje krikščionių puoselėjamą tarpusavio pagarbą bei bendradarbiavimą ir ragino toliau bendrai vykdyti meilės tarnystę.

Vykdamas į Bangio katedrą popiežius užsuko į Bangio vaikų ligoninę ir paliko ten dovanų – medikamentų. Tai nebuvo įtraukta į oficialią vizito programą.

Sekmadienio pavakare popiežius Pranciškus atvėrė pirmąsias jubiliejines Gailestingumo metų šventąsias duris Bangio katedroje. Šventasis Tėvas pareiškė: „Šiandien Bangis tampa dvasine pasaulio sostine." Šventieji Gailestingumo metai prasidėjo žemėje, daug metų kenčiančioje dėl neapykantos ir karo. Pasak popiežiaus, ji tampa visų nešančių karo kryžių šalių simboliu. Po Šventųjų durų atvėrimo maldos Pranciškus stumtelėjęs pravėrė medines katedros duris ir trumpai stabtelėjęs ant slenksčio įžengė pro jas. Nekaltai Pradėtosios M. Marijos katedroje buvo švenčiamos pirmojo advento sekmadienio Mišios. Katedroje susirinko kunigai, pašvęstojo gyvenimo asmenys ir seminaristai. Prie katedros susibūrę žmonės galėjo dalyvauti jose stebėdami vaizdą ekranuose. Homilijoje popiežius ragino krikščionis liudyti Dievą, kuris yra Meilė; įsitikinimas, kad Dievas taria galutinį žodį, teikia krikščionims jėgų laikytis gėrio net didžiausių prieštarų akivaizdoje. Popiežius kreipėsi į neteisėtai besigriebiančius ginklų: „Palikite mirties įrankius; verčiau apsiginkluokite teisingumu, meile, gailestingumu – tikru taikos garantu." Žodyje po Mišių Bangio arkivyskupas Dieudonné Nzapalainga sakė, jog, be politinės ir karinės krizės, šalį vargina dar trys rykštės: neapykanta, nepagarba žmogaus gyvybei ir sinkretizmas, į kultą įtraukiantis su Evangelija nesuderinamas protėvių praktikas.

Sekmadienį priešais Bangio katedrą vykusiame jaunimo maldos ir atgailos budėjime popiežius išklausė kelių jaunuolių išpažinčių. Šventąjį Tėvą susirinkusiųjų vardu pasveikinęs jaunuolis simboliškai kalbėjo apie banano augalą, turintį stiprias šaknis, brandinantį vaisius, paliekantį daigus naujam augalui. Jis taip pat iškėlė opiausias visuomenei tenkančius iššūkius: susitaikinimo siekį, bedarbystę, skurdą; neturintieji gerų šaknų lengvai pasiduoda kerštui ir smurtui. Popiežius, atsakydamas į jaunuolio iškeltas problemas. kalbėjo spontaniškai, ne pagal iš anksto parengtą tekstą. Pasak jo, ištverti sunkumus padeda malda ir darbas siekiant taikos: „Taika nėra pasirašytas dokumentas; ji kuriama diena iš dienos savo rankų darbu, savo gyvenimu. Taika reiškia liautis neapkęsti."

Lapkričio 30 d. Pranciškus vyko į centrinę Bangio mečetę, esančią už 4 km nuo nunciatūros. Susitikime dalyvavo apie 200 asmenų; popiežių pasitiko penki imamai, jie palydėjo jį ant įrengto podiumo. Sveikindamas popiežių centrinės mečetės imamas Tidiani Moussa Naibi pabrėžė, kad anksčiau krikščionys ir musulmonai mokėjo sugyventi; dabartiniai konfliktai yra apgailėtinas, bet praeisiantis laikotarpis. Pasak jo abiem bendruomenėms tiesiog lemta bendrai gyventi šalyje ir reikšti tarpusavio meilę. Atsakydamas į sveikinimą popiežius sakė, jog krikščionys ir musulmonai yra broliai: „Kas tvirtina, kad tiki Dievą, privalo būti taikos žmogus." Pranciškus gyrė krikščionių ir musulmonų bendruomenių vadovus, atlikusius svarbų vaidmenį siekiant santarvės ir broliškumo.

Išėjęs iš mečetės popiežius trumpam aplankė šalia esančią mokyklą, kurioje drauge mokosi krikščionių ir musulmonų vaikai. Tai nebuvo įtraukta į oficialią vizito programą.

Paskutinis vizito programos renginys buvo Mišios Bangio stadione, pavadintame katalikų kunigo ir politiko, tautos patriarcho Barthelemy Boganda vardu. Popiežius homilijoje ragino kuo plačiau atsiverti Dievo gailestingumui, pradėti naują etapą krikščioniškoje šalies istorijoje, leistis į naujus horizontus, siekti gelmės. Atsinaujinti kviečia Bangyje pradėti jubiliejiniai Gailestingumo metai.

Lėktuve grįždamas į Romą popiežius dar kartą gėrėjosi Afrikos žmonių nuoširdumu ir gebėjimu džiaugtis. Atsakydamas į žurnalistų klausimus jis pabrėžė, kad krikščionių dialogas su musulmonais, žinoma, yra įmanomas, yra daug bendrų religinių ir kitokių vertybių. Negalima nurašyti religijos dėl tam tikru istorijos metu pasireiškiančių fundamentalistinių grupių.

2015 m. „Bažnyčios žinių“ turinys

Popiežius

Popiežius Pranciškus
ŽINIA XXIII PASAULINĖS LIGONIŲ DIENOS (2015 M.) PROGA Nr. 1, p. 2
ŽINIA 2015 M. GAVĖNIOS PROGA Nr. 1, p. 3
ŽINIA PASAULINĖS TAIKOS DIENOS (2015 M.) PROGA Nr.1, p. 5
KREIPIMASIS Į ROMOS ROTOS TRIBUNOLO NARIUS NAUJŲ TEISINIŲ METŲ PROGA Nr. 2, p. 2
ŽINIA XXX PASAULIO JAUNIMO DIENOS PROGA (2015 M.) Nr. 3, p. 2
PERTEIKTI TAI, KAS YRA ŠEIMA: PIRMUTINĖ SUSITIKIMO SU DOVANOTA MEILE VIETA. Žinia 49-osios Pasaulinės visuomenės komunikavimo priemonių dienos proga Nr. 4, p. 2
IŠĖJIMAS – PAMATINĖ PAŠAUKIMO PATIRTIS. Žinia 52-osios Pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga Nr. 4, p. 4
KUNIGŲ NUOVARGIS. Homilija Didžiojo ketvirtadienio Krizmos Mišiose Nr. 4, p. 5
MISERICORDIAE VULTUS. Bulė dėl Gailestingumo ypatingojo jubiliejaus paskelbimo Nr. 5, p. 2
Enciklika *LAUDATO SI'* apie rūpinimąsi bendraisiais namais Nr. 7, p. 2; Nr. 8, p. 2
ŽINIA 2015-ŲJŲ METŲ PASAULINĖS MISIJŲ DIENOS PROGA Nr. 10, p. 2
KREIPIMASIS Į JUNGTINIŲ TAUTŲ GENERALINĘ ASAMBLĖJĄ Nr. 10, p. 4
KREIPIMASIS PRADEDANT VYSKUPŲ SINODĄ Nr. 10, p. 8
„PALAIMINTI GAILESTINGIEJI, NES JIE SUSILAUKS GAILESTINGUMO“ (*Mt* 5, 7). Žinia 31-osios Pasaulio jaunimo dienos proga (2016 m.) Nr. 11, p. 2
KALBA MININT VYSKUPŲ SINODO ĮSTEIGIMO 50-ŲJŲ METŲ JUBILIEJŲ Nr. 11, p. 5
KREIPIMASIS UŽBAIGIANT VYSKUPŲ SINODĄ ŠEIMOS KLAUSIMAIS Nr. 11, p. 8
HOMILIJA PER ŠV. MIŠIAS UŽBAIGIANT 8-ĄJĮ PASAULIO ŠEIMŲ SUSITIKIMĄ Nr. 11, p. 11
KREIPIMASIS PER ŠEIMŲ SUSITIKIMO MALDOS VIGILIJĄ Nr. 11, p. 12
ĮVEIKTI ABEJINGUMĄ IR LAIMĖTI TAIKĄ. Žinia Pasaulinės aikos dienos (2016 m. sausio 1 d.) proga Nr. 12, p. 2
„MIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI – IŠŠŪKIS. ATSAKAS – GAILESTINGUMO EVANGELIJA.“ Žinia 2016 m. Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga Nr. 12, p. 7
PATIKĖTI SAVE GAILESTINGAJAM JĖZUI KAIP MARIJA: „DARYKITE, KĄ TIK JIS JUMS LIEPS“ (*Jn* 2, 5). Žinia 24-osios Pasaulinės ligonių dienos (2016 m.) proga Nr. 12, p. 9
PAMOKSLAS PER ŠV. MIŠIAS ATIDARANT ŠVENTĄSIAS DURIS Nr. 12, p. 11

Popiežiaus katechezės

GANYTOJŲ TARNYSTĖS BAŽNYČIOJE Nr. 2, p. 3
VISUOTINIS PAŠAUKIMAS Į ŠVENTUMĄ Nr. 2, p. 4
BAŽNYČIOS KELIONĖS TIKSLAS Nr. 2, p. 5
DIEVAS ŠEIMOS APLINKOJE Nr. 2, p. 6
BAŽNYČIOS IR ŠEIMOS MOTINA Nr. 2, p. 7
BETĖVYSTĖS PADARINIAI Nr. 3, p. 5
KO MOKO TĖVAS Nr. 3, p. 6
KAIP RANKOS PIRŠTAI Nr. 4, p. 8
BROLIAI IR SESERYS Nr. 4, p. 9
SENATVĖS PROBLEMA Nr. 4, p. 10
MALDOS POETAI Nr. 4, p. 11
VAIKAI YRA ŽMONIJOS TURTAS Nr. 5, p. 11
VAIKAI NĖRA KLAIDA Nr. 5, p. 12
DIEVO PAVEIKSLAS: VYRAS IR MOTERIS Nr. 5, p. 13
IŠSAUGOTI SANDORĄ Nr. 6, p. 2
KŪRINIJOS ŠEDEVRAS Nr. 6, p. 3
SANTUOKOS KILNUMAS Nr. 6, p. 4
„PRAŠAU, AČIŪ, ATLEISK“ Nr. 8, p. 28
AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE – ŽMONIŠKUMO STUBURAS Nr. 8, p. 29
SUŽADĖTUVIŲ KELIONĖ Nr. 8, p. 30
ŠEIMA IR SKURDAS Nr. 8, p. 32
ŠEIMA IR LIGA Nr. 8, p. 33
GEDULAS ŠEIMOJE Nr. 8, p. 34
ŠEIMOS SANTYKIŲ ŽAIZDOS Nr. 8, p. 35
ATVIRUMAS SUŽEISTOMS ŠEIMOMS Nr. 9, p. 2
ŠEIMA IR ŠVENTĖ Nr. 9, p. 3
DARBAS SUTEIKIA ORUMO Nr. 11, p. 14
MALDA ŠEIMOJE Nr. 11, p. 15
EVANGELIZACIJA Nr. 12, p. 12
ŠEIMA IR BENDRUOMENĖ Nr. 12, p. 13
PALAIMINIMAS TAUTOMS Nr. 12, p. 14

Šventasis Sostas

Popiežius Pranciškus
MITIS IUDEX DOMINUS IESUS. Apaštališkasis laiškas *motu proprio* forma apie santuokos paskelbimo niekine kanoninį procesą Kanonų teisės kodekse Nr. 12, p. 15
SANTUOKOS SKELBIMO NIEKINE BYLŲ PROCEDŪRINĖS TAISYKLĖS Nr. 12, p. 19

Dokumentai

Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacija
HOMILETIKOS VADOVAS Nr. 6, p. 9; Nr. 9, p. 12; Nr. 10, p. 14

Ad limina

POPIEŽIAUS PRANCIŠKAUS KREIPIMASIS LIETUVOS VYSKUPŲ VIZITO *AD LIMINA* PROGA Nr.2, p. 8
VILNIAUS ARKIVYSKUPO, LVK PIRMININKO GINTARO GRUŠO SVEIKINIMO ŽODIS ŠVENTAJAM TĖVUI *AD LIMINA* SUSITIKIMO METU Nr. 2, p. 9
POPIEŽIUS KVIEČIA Į DVASINĮ ATSINAUJINIMĄ Nr. 2, p. 10

Lietuvos Vyskupų Konferencija

LVK pirmininkas arkivyskupas Gintaras Grušas
KREIPIMASIS DĖL BIOMEDICININIŲ TYRIMŲ ETIKOS ĮSTATYMO NAUJOS REDAKCIJOS Nr. 7, p. 20
GAILESTINGUMO METŲ PILIGRIMAI, KELIAUJANTYS Į ŠV. PETRO BAZILIKĄ, KVIEČIAMI REGISTRUOTIS Nr. 10, p. 9
NAUJAS KREIPINYS ŠVČ. M. MARIJOS LITANIJOJE: „MOTINA GAILESTINGUMO“ Nr. 10, p. 9
ATSIVERKIME GAILESTINGUMO JUBILIEJAUS MALONEI Nr. 11, p. 16
NACIONALINIS GAILESTINGUMO JUBILIEJAUS ŠVENTIMO KALENDORIUS Nr. 11, p. 7
KATALIKŲ, STAČIATIKIŲ IR EVANGELIKŲ LIUTERONŲ BAŽNYČIŲ LIETUVOJE KREIPIMASIS DĖL DIRBTINIO APVAISINIMO REGLAMENTAVIMO Nr. 12, p. 21

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2015 03 12) Nr.3, p. 33
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2015 05 19–22) Nr. 5, p. 25
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2015 06 30) Nr. 7, p. 29
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis (2015 11 23–26) Nr. 12, p. 28

Ganytojo žodis

Arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas. PAMOKSLAS LIETUVOS VALSTYBĖS ATKŪRIMO DIENĄ VILNIAUS ARKIKATEDROJE Nr. 2, p. 11
Vilniaus arkivyskupas metropolitas, Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas Gintaras Grušas. KALBA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO 25-MEČIO IŠKILMINGAME MINĖJIME LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIME Nr. 3, p. 7
Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas PAMOKSLAS DIEVO GAILESTINGUMO SEKMADIENĮ Nr. 4, p. 13
Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Homilija Kauno arkikatedroje bazilikoje „ESU LABAI DĖKINGAS VISIEMS“ Nr. 7, p. 21
Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas HOMILIJA INGRESO IŠKILMĖSE Nr. 7, p. 22
APAŠTALIŠKOJO NUNCIJAUS ARKIVYSKUPO PEDRO LÓPEZ QUINTANOS ŽODIS ŠILUVOJE ŠVENČIANT ŠEIMŲ DIENĄ Nr. 9, p. 4
KAUNO ARKIVYSKUPO LIONGINO VIRBALO HOMILIJA ŠILUVOJE ŠVENČIANT ŠEIMŲ DIENĄ Nr. 9, p. 5
Arkivyskupas Gintaras Grušas. PAMOKSLAS GAILESTINGUMO MOTINOS GLOBOS ATLAIDUOSE Nr. 11, p. 18

Pašvęstojo gyvenimo metai

Paulius VI. Apaštališkasis laiškas *MULTIFORMIS SAPIENTIA DEI*. Šventoji Jėzaus Teresė, Mergelė iš Avilos, skelbiama Bažnyčios mokytoja Nr. 2, p. 12
Popiežius Paulius VI. HOMILIJA SKELBIANT ŠV. JĖZAUS TERESĘ BAŽNYČIOS MOKYTOJA Nr. 2, p. 15
Popiežius Pranciškus. ŽINIA AVILOS VYSKUPUI PRADEDANT TERESĖS JUBILIEJINIUS METUS Nr. 2, p. 18
J. Rovira CMF. VADOVAVIMAS IR KLUSNUMAS VIENUOLIŠKAJAME GYVENIME Nr. 3, p. 8
Pierre Raffin OP. DOMINIKONIŠKOJI VIENUOLINIO KLUSNUMO TRADICIJA Nr. 4, p. 14

Katechezės šeimoms

KATECHEZĖS PASAULIO ŠEIMŲ SUSITIKIMUI FILADELFIJOJE PASIRENGTI Nr.2, p. 24; Nr. 3, p. 23; Nr. 4, p. 23; Nr. 5, p. 20

Homilijos

„JIS PASIĖMĖ MŪSŲ NEGALES“ / 5 eilinis sekmadienis (B) Nr. 1, p. 10
ATSKIRTIES SKAUSMAS / 6 eilinis sekmadienis (B) Nr.1, p. 11
ŽMOGAUS VIENATVĖS DYKUMA / I gavėnios sekmadienis (B) Nr.1, p. 12
ATSIMAINYMO SLĖPINYS / II gavėnios sekmadienis (B) Nr. 1, p. 13
DEKALOGAS – MEILĖS APRAIŠKA / III gavėnios sekmadienis (B) Nr. 2, p. 20
NUKRYŽIUOTA DIEVO MEILĖ / IV gavėnios sekmadienis (B) Nr. 2, p. 21
„NORĖTUME PAMATYTI JĖZŲ!“ / V gavėnios sekmadienis (B) Nr. 2, p. 22
MŪSŲ ŠIRDŽIŲ KOVA / Verbų sekmadienis (B) Nr. 2, p. 23
TIKRASIS GYVENIMAS / Velykų sekmadienis (B) Nr. 3, p. 17
TIKĖJIMAS – MEILĖS VAISIUS / II Velykų sekmadienis (B) Nr. 3, p. 18
RINKIS GYVENIMĄ! / III Velykų sekmadienis (B) Nr. 3, p. 19
GANYTOJAS NEPALIEKA SAVO KAIMENĖS / IV Velykų sekmadienis (B) Nr. 3, p. 20
VAISINGOS KRISTAUS ŠAKELĖS / V Velykų sekmadienis (B) Nr. 3, p. 21
MEILĖS DOVANA / VI Velykų sekmadienis (B) Nr. 4, p. 19
DANGUS YRA TEN, KUR YRA DIEVAS / Viešpaties Žengimas į dangų (Šeštinės) Nr. 4, p. 20
TIESOS DVASIA VEDA Į PILNATVĘ / Šventosios Dvasios Atsiuntimas (Sekminės) Nr. 4, p. 21
MEILĖ – DURYS Į TREJYBĖS SLĖPINĮ / Švenčiausioji Trejybė (B) Nr, 4., p. 22
MEILĖS SLĖPINYS / Švč. Kristaus Kūnas ir Kraujas (Devintinės) (B) Nr. 5, p. 14
DIEVO KARALYSTĖS SĖKLA / 11 eilinis sekmadienis (B) Nr. 5, p. 15
PAŽADINK TIKĖJIMĄ! / 12 eilinis sekmadienis (B) Nr. 5, p. 16
TIKĖJIMO NEŠAMA VILTIS IR JĖGA / 13 eilinis sekmadienis (B) Nr. 5, p. 17
TIKĖJIMO DRAMA / 14 eilinis sekmadienis (B) Nr. 5, p. 18
PAREIGA BŪTI MISIONIERIAIS / 15 eilinis sekmadienis (B) Nr. 6, p. 5
MALDA – APAŠTALAVIMO BŪDAS / 16 eilinis sekmadienis (B) Nr. 6, p. 6

2015 m. „Bažnyčios žinių“ turinys

GODUMO AISTRA / 17 eilinis sekmadienis (B) Nr. 6, p. 6
NEVAISINGOS ŠAKELĖS LIKIMAS / 18 eilinis sekmadienis (B) Nr. 6, p. 7
DUONA, NUŽENGUSI IŠ DANGAUS / 19 eilinis sekmadienis (B) Nr. 7, p. 24
MŪSŲ MOTINA IR PAVYZDYS /
Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų (Žolinė) Nr. 7, p. 25
AMŽINOJO GYVENIMO DUONA / 20 eilinis sekmadienis (B) Nr. 7, p. 26
LIKTI AR IŠEITI? / 21 eilinis sekmadienis (B) Nr. 7, p. 27
TIKRASIS ŠVARUMAS / 22 eilinis sekmadienis (B) Nr. 7, p. 28
DVASINĖ KURČNEBYLYSTĖ / 23 eilinis sekmadienis (B) Nr. 8, p. 36
NEBIJOKIME KANČIOS / 24 eilinis sekmadienis (B) Nr. 8, p. 37
„AŠ JUMS DAVIAU PAVYZDĮ“ (Jn 13, 15) / 25 eilinis sekmadienis (B) Nr. 8, p. 38
NEBŪKITE SUKLUPIMO AKMENIU / 26 eilinis sekmadienis (B) Nr. 8, p. 39
ŠEIMA – „MEILĖS CIVILIZACIJOS“ PAGRINDAS /
27 eilinis sekmadienis (B) Nr. 8, p. 40
IŠLAISVINIMAS NUO GODUMO / 28 eilinis sekmadienis (B) Nr. 9, p. 7
„TARP JŪSŲ YRA NE TAIP!“ (*Mk* 10, 43) / 29 eilinis sekmadienis (B) Nr. 9, p. 8
POJŪČIŲ ĮTAKA SIELAI / 30 eilinis sekmadienis (B) Nr. 9, p. 9
„ŠVENTUMAS NE PRABANGA, O BŪTINYBĖ“ / Visų Šventųjų iškilmė Nr. 9, p. 10
SAVITA DIEVO BUHALTERIJA / 32 eilinis sekmadienis (B) Nr. 10, p. 10
DIEVAS IŠTIKIMAS SAVO PAŽADAMS / 33 eilinis sekmadienis (B) Nr. 10, p. 11
MEILĖS KARALIUS / Kristus Karalius (B) Nr. 10, p. 12
ESAME KRIKŠČIONYS NE DĖL SAVĘS PAČIŲ /
I advento sekmadienis (C) Nr. 10, p. 13
DIEVO BALSAS MŪSŲ ŠIRDYJE / II advento sekmadienis (C) Nr. 11, p. 19
„VISUOMET DŽIAUKITĖS VIEŠPATYJE!“ / III advento sekmadienis (C) Nr. 11, p. 20
BUDĖTI DĖL AMŽINOJO LIKIMO / IV advento sekmadienis (C) Nr. 11, p. 21
KALĖDŲ ĖDŽIOS KRYŽIAUS ŠEŠĖLYJE / Kristaus Gimimas (Kalėdos) Nr. 11, p. 22
KRIKŠČIONIŠKA ŠEIMA – GYVA PRAKARTĖLĖ / Šventoji Šeima (C) Nr. 11, p. 23
PAŠAUKTI GYVENTI TAIKOJE / Švč. Mergelė Marija, Dievo Gimdytoja Nr. 11, p. 24
„NEIŠMINTINGI“ IŠMINČIAI / Kristaus Apsireiškimas (Trys Karaliai) Nr. 12, p. 22
PANERTI Į DIEVO MALONĘ / Kristaus Krikštas (C) Nr. 12, p. 23
„DARYKITE, KĄ TIK JIS JUMS LIEPS“ / 2 eilinis sekmadienis (C) Nr. 12, p. 24
DIEVO ŽODŽIO KLAUSYTOJAI / 3 eilinis sekmadienis (C) Nr. 12, p. 25
DVASINĖS KAITOS BAIMĖ / 4 eilinis sekmadienis (C) Nr. 12, p. 26

Straipsniai

PRAKTINIAI PATARIMAI NUODĖMKLAUSIAMS Nr. 1, p. 15
Johannes G. Gerhartz
„KRISTUS MUS IŠVADAVO, KAD BŪTUME LAISVI“ (*Gal* 5, 1) Nr. 3, p. 30
Egidijus Vareikis. ŽVILGSNIS Į TIKINČIUOSIUS PASAULYJE:
AUGANTI AR MIRŠTANTI KRIKŠČIONYBĖ? Nr. 8, p. 42

Šlovinkime Dievo Žodį, prieš visus amžius buvusį ir laikę mums užgimusį. Džiugiai Jam tarkime: Tedžiūgauja žemė, nes Tu atėjai. Kristaus ramybės, šviesos ir džiaugsmo Jums linkį „Bažnyčios žinių“ redakcija.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS
Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS
Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKCINĖ KOMISIJA
Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:
LVK generalinis sekretoriatas / kun. Kęstutis Smilgevičius
Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Žydrūnas Kulpys
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS
Gediminas Žukas

REDAKTORIAI
Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI
Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA
LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 670 egz.
ISSN 1392-6098

© 2015, „Bažnyčios žinios“